

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"Διερεύνηση των παραγόντων που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού σχολείου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Εμπειρική μελέτη ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου".

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:
ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΥΡΟΥΣΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
ΤΣΑΚΙΡΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

1/6/2019

ΜΕΛΗ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τσακίρη Δέσποινα, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Επιβλέπουσα Καθηγήτρια)

Δημόπουλος Κωνσταντίνος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Φωτόπουλος Νίκος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Copyright © Μαρία Μπουρούση, 2019.

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου του Τμήματος Κοινωνικής & Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών.

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι το αποτέλεσμα μίας συστηματικής και ιδιαίτερα κοπιαστικής προσωπικής προσπάθειας, στην οποία, όμως, συνέβαλαν αρκετοί άνθρωποι, που νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω.

Αρχικά οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κυρία Τσακίρη Δέσποινα, για τα πολύτιμα και καθοδηγητικά της σχόλια σε κάθε στάδιο της έρευνάς μου.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τη διευθύντρια του ιδιωτικού σχολείου, στο οποίο εργάζομαι, καθώς υποστήριξε εξ αρχής την ερευνητική μου προσπάθεια και μου επέτρεψε να προσεγγίσω τους γονείς, προκειμένου να διεξάγω την παρούσα έρευνα. Ασφαλώς δε θα μπορούσα να μην ευχαριστήσω και τους γονείς, οι οποίοι με μεγάλη προθυμία συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια και συνέβαλαν ουσιαστικά στην επιτυχή διεξαγωγή της εν λόγω έρευνας.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ ανήκει στα αγαπημένα μου πρόσωπα, τη μητέρα μου, την Ανδριάνα, την Τζίνα, τη Βίκυ και την Αρτεμισία για την έμπρακτη συμπαράσταση και τη συναισθηματική στήριξη, που μου προσέφεραν, τα δύο τελευταία χρόνια.

Η διαδρομή μου δε θα ήταν ίδια χωρίς την αμέριστη υποστήριξη, το μοίρασμα και την κατανόηση από την Αργυρώ και τη Νικολέτα, τις οποίες και ευχαριστώ ιδιαίτερω.

Τέλος μοιράζομαι τη χαρά της ολοκλήρωσης των σπουδών μου με την οικογένειά μου, τον Δημήτρη και τον Κωνσταντίνο, που τόσο απλόχερα μού έδωσαν τον χώρο και τον χρόνο, που χρειάστηκα, για να φέρω εις πέρας τις μεταπτυχιακές μου σπουδές.

Περίληψη

Η παρούσα ερευνητική εργασία εκκινεί από το πολυδιάστατο φαινόμενο της γονεϊκής επιλογής ιδιωτικού σχολείου. Συγκεκριμένα διερευνώνται οι παράγοντες που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου στον νομό Αττικής. Η κύρια ερμηνευτική προσέγγιση, που αξιοποιήθηκε στην εργασία, είναι δανεισμένη από την εργαλειοθήκη του Pierre Bourdieu και περιλαμβάνει έννοιες όπως το *habitus*, τη συμβολική βία, το πολιτιστικό και κοινωνικό κεφάλαιο. Επίσης το κυρίαρχο παγκοσμιοποιημένο κλίμα και η ρητορική της νεοφιλελεύθερης αγοράς συνέθεσαν το συγκείμενο εντός του οποίου αναλύθηκαν τα πορίσματα της έρευνας.

Το δείγμα της ερευνητικής εργασίας αποτέλεσαν 112 γονείς ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου των Αθηνών, των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο δημοτικό σχολείο. Η επιλογή του δείγματος έγινε με βολική δειγματοληψία και υιοθετήθηκε η ποσοτική προσέγγιση. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε κατόπιν συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, τα οποία στάλθηκαν στους γονείς μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Η ομοιογένεια του δείγματος αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο και την εργασιακή του κατάσταση επαληθεύει τα πορίσματα της βιβλιογραφικής επισκόπησης, σύμφωνα με τα οποία η ιδιωτική εκπαίδευση αποτελεί προνόμιο των γονέων, που φέρουν θεσμοποιημένο πολιτιστικό κεφάλαιο και ανήκουν στη μεσαία τάξη. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι γονείς επιλέγουν το ιδιωτικό σχολείο επιθυμώντας κοινωνική ομοιογένεια και επιδιώκοντας εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για τα παιδιά τους. Η διαφοροποίηση του σχολείου όσον αφορά στα οργανωτικά, παιδαγωγικά και θεσμικά του χαρακτηριστικά αφ ενός το καθιστά ελκυστικό ως προϊόν προς κατανάλωση από τους καταναλωτές-γονείς και αφ ετέρου εξυπηρετεί τη νομιμοποίηση των προνομίων των μεσοαστών γονέων.

Η σχολική κουλτούρα του εν λόγω εκπαιδευτηρίου και η πρόσφατη προσθήκη του International Baccalaureate στους κόλπους του αποτυπώνουν τον μετασχηματισμό του σε διεθνές προϊόν με όρους, που καθορίζονται από τη νεοφιλελεύθερη αγορά, προκειμένου να προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και να προσελκύσει περισσότερους γονείς.

Λέξεις κλειδιά: ιδιωτική εκπαίδευση, *habitus*, πολιτιστικό κεφάλαιο, κοινωνικό κεφάλαιο, παγκοσμιοποίηση, νεοφιλελευθερισμός, International Baccalaureate

Abstract

This research study starts from the multidimensional phenomenon of private school parental choice. More specifically, the factors that determine the parental choice of a private school in Attica are investigated. The main interpretive approach, which was used in the paper, is borrowed from Pierre Bourdieu's toolbox and includes concepts such as habitus, symbolic violence, cultural and social capital. Furthermore the dominant globalized atmosphere and the rhetoric of the neoliberal market form the context within which the research results were analysed.

The sample of the research paper consisted of 112 parents of a private school in Athens, whose children attend primary education. The choice of the sample was made through convenience sampling and the quantitative empirical approach was adopted. The data was collected after the completion of questionnaires, which were sent to parents via e-mail.

The homogeneity of the sample regarding its educational level and professional status verifies the literature review assertion according to which private education is a privilege of the parents that hold institutionalized capital and belong to the middle class. The results of the research showed that parents choose the private school as they desire social homogeneity and pursue access to tertiary education for their children. The school differentiation regarding its organizational, pedagogical and institutional characteristics renders it on the one hand an attractive product for consumption to the consumers-parents and on the other hand serves the legitimization of the middle class privileges.

The school ethos and the recent addition of International Baccalaureate within the private school in question reflect its transformation into an international product on conditions determined by the neoliberal market, so that it can offer high quality education and attract more parents.

Key-words: private education, habitus, cultural capital, social capital, globalization, neoliberalism, International Baccalaureate

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	iv
Περίληψη.....	v
Περιεχόμενα.....	vii
Εισαγωγή.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°. Θεωρητική επισκόπηση του θέματος στο πεδίο των κλασσικών κοινωνιολόγων της εκπαίδευσης.....	4
1.1 Οι εκπαιδευτικές ανισότητες στο σχολείο.....	4
1.2 Το σχολείο ως φορέας κοινωνικοποίησης	5
1.2.1 Το σχολείο ως μέσο ανόδου στην κοινωνική διαστρωμάτωση	6
1.3 Η αναπαραγωγική λειτουργία της εκπαίδευσης	8
1.4 Ο ρόλος της συμβολικής βίας στη νομιμοποίηση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων από το σχολείο	10
1.4.1 Το σχολείο ως πεδίο ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων και η συμβολή του κοινωνικού κεφαλαίου στη διατήρηση προνομίων.....	12
1.4.2 Η νομιμοποίηση του habitus και του πολιτιστικού κεφαλαίου ως ταξική πρακτική του σχολείου.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°. Βιβλιογραφική επισκόπηση εμπειρικών ερευνών.....	17
2.1 Η σχολική επιλογή ως απόρροια της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής αγοράς.....	17
2.2 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως ταξική στρατηγική.....	19
2.2.1 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως στρατηγική κοινωνικής κλειστότητας (social closure).....	21

2.3 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως στρατηγική κατάκτησης υψηλών σχολικών επιδόσεων.....	24
2.3.1 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως στρατηγική πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	26
2.4 Η επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο . Νομοθετική επισκόπηση.....	34
3.1 Νομοθετικές ρυθμίσεις, που αφορούν στην ιδιωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	34
3.2 Νομοθετικές ρυθμίσεις, που αφορούν στο δικαίωμα ελεύθερης επιλογής σχολείου στην Ελλάδα.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο . Ιστορικό του υπό μελέτη ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου 'Λαμπίρη'.....	39
4.1 Ιστορική αναδρομή.....	39
4.2 Σχολική κουλτούρα.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο . Μεθοδολογία έρευνας	45
5.1 Σκοπός έρευνας.....	45
5.1.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	46
5.2 Προτεινόμενη έρευνα - Ποσοτική προσέγγιση.....	46
5.2.1 Ερευνητικά Εργαλεία- Το ερωτηματολόγιο.....	47
5.2.2 Δειγματοληψία και πληθυσμός έρευνας.....	49
5.2.3 Προσδιορισμός και επιλογή του δείγματος.....	49
5.3 Αξιοπιστία και εγκυρότητα.....	50
5.3.1 Αξιοπιστία (reliability).....	50
5.3.2 Εγκυρότητα (validity).....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο . Παρουσίαση αποτελεσμάτων της έρευνας.....	51

6.1 Περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων.....	52
6.1.1 Δημογραφικά στοιχεία.....	52
6.1.2 Το ιδιωτικό σχολείο ως πεποίθηση και προσωπική επιλογή.....	55
6.1.3 Υλικοτεχνικές υποδομές.....	58
6.1.4 Οργάνωση και λειτουργία σχολείου.....	63
6.1.5 Παιδαγωγικά χαρακτηριστικά σχολείου.....	66
6.1.6 Θεσμική ταυτότητα σχολείου.....	76
6.2 Συσχετίσεις.....	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο . Συμπεράσματα.....	97
7.1.Συζήτηση επί των συμπερασμάτων	97
7.2 Περιορισμοί έρευνας.....	109
7.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	110
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	112
Διαδικτυακοί τόποι.....	120
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	121
Πρωτόκολλο συνέντευξης.....	121
Έντυπο συναίνεσης.....	125
Απομαγνητοφώνηση συνέντευξης.....	127
Ερωτηματολόγιο.....	134
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	135
Πίνακες συχνοτήτων.....	135
Γραφήματα-Συσχετίσεις.....	138

Εισαγωγή.

Ερευνητικός προβληματισμός

Η παρούσα διπλωματική εργασία συνδέεται με τη διερεύνηση του ζητήματος της γονεϊκής επιλογής σχολείου. Πρόκειται για ένα αντικείμενο μελέτης, το οποίο προσελκύει το ενδιαφέρον των ερευνητών σε παγκόσμια κλίμακα στο πλαίσιο της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Η σχολική επιλογή αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα, όταν πραγματώνεται σε κοινωνίες, που ασκούνται νεοφιλελεύθερες πολιτικές, οι οποίες κυριαρχούν στα σύγχρονα παγκοσμιοποιημένα κράτη. Οι εν λόγω πολιτικές φαίνεται να ασκούν μεγάλη επιρροή στους πολίτες, στους οποίους εναποτίθενται οι σημαντικές αποφάσεις για το εκπαιδευτικό μέλλον των παιδιών τους.

Η εστίαση του ενδιαφέροντος της εν λόγω εργασίας δίνεται στο πεδίο της ιδιωτικής εκπαίδευσης, η οποία κατέχει μικρό αλλά ουσιαστικό χώρο στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και στις στρατηγικές, που αναπτύσσουν οι γονείς, ώστε να κάνουν την καλύτερη δυνατή επιλογή για το εκπαιδευτικό μέλλον των απογόνων τους.

Ο ερευνητικός προβληματισμός (research problem) της εν λόγω εργασίας εκκινεί από την περίπτωση ενός ιδιωτικού σχολείου στον νομό Αττικής, το οποίο, αν και δε βρίσκεται στην κορυφή της ιεραρχίας των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων των Αθηνών, διαθέτει όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και προσελκύει σημαντικό αριθμό μαθητών ιδίως στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ασφαλώς το εν λόγω εκπαιδευτήριο δεν έμεινε ανέγγιχτο από τη δυσμενή οικονομική κατάσταση, που πλήττει τη χώρα μας, αφού σημειώθηκε σημαντική μείωση του αριθμού φοίτησης των μαθητών του κατά τα πρώτα χρόνια της κρίσης.

Εντούτοις κατόρθωσε να επιβιώσει οικονομικά και μάλιστα να επεκτείνει την εκπαιδευτική του δράση αποκτώντας την πιστοποίηση του International Baccalaureate (I.B.) το 2017.

Η υλοποίηση του εν λόγω οράματος συνοδεύτηκε από την οικοδόμηση μίας νέας κτηριακής μονάδας, με σκοπό να εξυπηρετηθούν οι πρόσθετες εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίες προέκυψαν. Παράλληλα αξιοσημείωτη είναι και η αύξηση του μαθητικού πληθυσμού κατά τα τρία τελευταία έτη στις βαθμίδες της προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ερευνητικός σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Υπό το πρίσμα αυτό στοιχειοθετείται ο ερευνητικός στόχος της εργασίας, που είναι η διερεύνηση των παραγόντων, οι οποίοι καθορίζουν το γονεϊκό διάβημα της επιλογής ιδιωτικού σχολείου στην ελληνική κοινωνία, προκειμένου να διαπιστωθεί, εάν η φοίτηση σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο συνιστά για τους γονείς αφ ενός ένα μέσο εξασφάλισης ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας για τα παιδιά τους και αφ ετέρου έναν τρόπο επίτευξης υψηλών μαθησιακών επιδόσεων και εισόδου των παιδιών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παράλληλα διερευνάται ο βαθμός επιρροής των επιμέρους χαρακτηριστικών του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου στην επιλογή των γονέων.

Τα ερευνητικά ερωτήματα, που εξειδικεύουν τον ανωτέρω στόχο και συμβάλλουν καθοριστικά στην επιδίωξή του, είναι τα ακόλουθα:

i. Η επιλογή ιδιωτικού σχολείου από τους γονείς αποτελεί μέσο διατήρησης της υφιστάμενης κοινωνικής διαστρωμάτωσης και επίτευξης μιας ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας για τα παιδιά τους;

ii. Η επιλογή φοίτησης σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο συνδέεται με την προσδοκία των γονέων για υψηλές μαθησιακές επιδόσεις των παιδιών τους και μελλοντικής εισαγωγής τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

iii. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ιδιωτικών σχολείων, οργανωτικά, παιδαγωγικά και θεσμικά επηρεάζουν θετικά την προσφυγή των γονέων σε συγκεκριμένα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και, εάν ναι, με ποιο τρόπο;

Το ερευνητικό ενδιαφέρον της εργασίας έγκειται στο επιστημονικά τεκμηριωμένο γεγονός ότι η γονεϊκή σχολική επιλογή ενισχύει και αναπαράγει τις εκπαιδευτικές ανισότητες, οι οποίες είναι απότοκο των κοινωνικών ανισοτήτων. Συνεπώς αξίζει να μελετηθούν οι απόψεις των γονέων αναφορικά με τους λόγους που τους ωθούν να εγγράψουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο, προκειμένου να ερμηνευτούν ενδελεχώς τα απώτερα κίνητρά τους αλλά και οι προσδοκίες, που διαμορφώνουν, μέσω της επιλογής τους.

Επιπλέον η έρευνα δύναται να προσδώσει χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με το μέγεθος της συμβολής των γονέων στη διατήρηση της δομής του κοινωνικού ιστού μέσω της φοίτησης των παιδιών τους στο ιδιωτικό σχολείο.

Επίσης η διεξαγωγή της ερευνητικής διαδικασίας εντός ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου στοχεύει στην εξασφάλιση νέων πληροφοριών και γνώσεων σε σχέση με έναν χώρο με τον οποίο δεν έχει ασχοληθεί επαρκώς η ελληνική βιβλιογραφία και να δώσει το έναυσμα για περαιτέρω μελέτη και ερευνητικές δράσεις. Η μικρή

ερευνητική προσοχή, που έχει λάβει το ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων εντός του ιδιωτικού σχολείου, καθιστά ακόμα πιο αναγκαία την εν λόγω έρευνα, αφού τα πορίσματά της μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, οι διευθυντές σχολείων αλλά και οι ιθύνοντες της εκπαιδευτικής πολιτικής, προκειμένου να προβληματιστούν και εν συνεχεία να αναλάβουν δράση με κέντρο βάρους την άρση των ανισοτήτων εντός του σχολείου.

Δομή εργασίας

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας φωτίζονται πτυχές των διαφορών λειτουργιών, που επιτελεί το σχολείο, όπως έχουν εκφραστεί μέσα από τις θεωρητικές προσεγγίσεις των φονξιοναλιστών κοινωνιολόγων Durkheim και Parsons και των μαρξιστών Althusser, Bowles, Gintis, Baudelot και Establet. Ο κοινωνικοποιητικός ρόλος του σχολείου, η χρήση του ως μέσο ανόδου στην κοινωνική ιεραρχία και η αναπαραγωγική λειτουργία του οδηγούν στην εννοιολογική αποσαφήνιση των όρων κοινωνική κινητικότητα, αναπαραγωγή και κοινωνική στρωμάτωση.

Επιπρόσθετα οι έννοιες του πεδίου, του habitus, της συμβολικής βίας και του πολιτισμικού και κοινωνικού κεφαλαίου, δανεισμένες από την εργαλειοθήκη του Bourdieu, συνιστούν αναπόσπαστο τμήμα του πρώτου κεφαλαίου, αφού η κατανόησή τους συμβάλλει στην ανάδειξη των κριτηρίων επιλογής σχολείου από τους γονείς και την ερμηνεία των προσδοκιών τους από τον σχολικό θεσμό.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ακολουθεί η βιβλιογραφική επισκόπηση σύγχρονων ερευνών, προκειμένου να αναδειχθούν τα τιθέμενα ζητήματα της σχολικής επιλογής και των παραγόντων που την καθορίζουν αλλά και της επιλογής της ιδιωτικής εκπαίδευσης σε χώρες του δυτικού κόσμου και την Ελλάδα. Τα πορίσματα των ερευνών των Ball, Bowe και Gewirtz στο Ηνωμένο Βασίλειο, Raveaud και van Zanten στη Γαλλία και των Φραγκουδάκη, Μαλούτα και Βαλάση στην Ελλάδα έθεσαν τα θεμέλια για την παρούσα ερευνητική εργασία.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται νομοθετική επισκόπηση, που αφορά στη λειτουργία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων στην Ελλάδα, με σαφή αναφορά στις νομοθετικές ρυθμίσεις, που διέπουν το ζήτημα της σχολικής επιλογής στη χώρα μας, ώστε να αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, που σχετίζονται άμεσα με το θέμα της σχολικής επιλογής.

Το ιστορικό του ιδιωτικού σχολείου, στο οποίο εκπονείται η έρευνα, και η σχολική κουλτούρα του καταγράφονται στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας.

Στο παρόν κεφάλαιο αξιοποιήθηκε και η συνέντευξη, που λήφθηκε, από τη σημερινή Διευθύντρια του σχολείου.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύονται ο ερευνητικός σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία λειτουργούν υποστηρικτικά στην επίτευξη και ερμηνεία του. Επίσης εξηγούνται λεπτομερώς τα στάδια της ερευνητικής μεθόδου, αιτιολογείται η επιλογή της ποσοτικής προσέγγισης και η υιοθέτηση του ερευνητικού εργαλείου, ενώ γίνεται αναφορά στη δειγματοληψία και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας και ακολουθεί συζήτηση επί των αποτελεσμάτων.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τη διατύπωση συμπερασμάτων και τη συσχέτισή τους με τη βιβλιογραφία, την καταγραφή των υπαρκτών περιορισμών της έρευνας και τις προτάσεις για μελλοντική ερευνητική μελέτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο. Θεωρητική επισκόπηση του θέματος στο πεδίο των κλασσικών κοινωνιολόγων της εκπαίδευσης

1.1 Οι εκπαιδευτικές ανισότητες στο σχολείο

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού θεσμού είναι πολυσχιδής, αφού περιλαμβάνει ποικίλες πτυχές της κοινωνικής ζωής, όπως την κοινωνική ενσωμάτωση, την επιλογή γνώσεων και γλώσσας, την προώθηση της κυρίαρχης κουλτούρας αλλά και την ανάδειξη αρχών, αξιών και ιδεών. Το σχολείο είναι κοινωνικά επιφορτισμένο με το έργο της μετάδοσης γνώσεων, της πιστοποίησης και εν τέλει της νομιμοποίησής τους και υπό αυτή την έννοια συμβάλλει ουσιαστικά στη δόμηση και την αυστηρή οργάνωση του κοινωνικού ιστού.

Οι μαθητές εισέρχονται στο σχολείο με την πεποίθηση ότι θα αντιμετωπιστούν ισότιμα, θα απολάβουν τα ίδια προνόμια και θα αδράξουν τις ίδιες εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Εντούτοις το σχολείο δεν περιορίζεται μόνο στη μετάδοση γνώσεων, αλλά επιτελεί μία επιλεκτική λειτουργία παρέχοντας πιστοποιητικά και τίτλους σπουδών σε εκείνους, που ανήκουν στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα. Επίσης προβάλλει τις αρχές και τις αξίες των εκπροσώπων των προνομιούχων τάξεων και ενεργοποιεί 'αόρατους' μηχανισμούς συμβάλλοντας στη διατήρηση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης. Παράλληλα αναπαράγει και συντηρεί τις εκπαιδευτικές ανισότητες προσδίδοντας στην εκπαίδευση ταξικό χαρακτήρα.

Η ερμηνεία των ακόλουθων κοινωνιολογικών θεωριών σε συνδυασμό με την υιοθέτηση των κατάλληλων εννοιολογικών εργαλείων συντελεί στη βέλτιστη κατανόηση του ζητήματος των εκπαιδευτικών ανισοτήτων ως αντανάκλαση των ήδη διαμορφωμένων κοινωνικών ανισοτήτων και της εξάρτησης των σχολικών επιδόσεων από την επιλογή της εκάστοτε σχολικής μονάδας.

1.2 Το σχολείο ως φορέας κοινωνικοποίησης

Η κοινωνία και η εκπαίδευση αποτελούν δύο έννοιες αλληλένδετες, αφού η μία λογίζεται ως αντανάκλαση της άλλης. Οι θεσμοί και οι αξίες της κοινωνίας συνδέονται άρρηκτα με την εκπαίδευση, η οποία μεταβάλλεται ανάλογα με τις απαιτήσεις της κάθε εποχής. Αντιστοίχως η σχολική λειτουργία είναι συνυφασμένη με το κοινωνικό σύστημα, το οποίο αναπαράγεται μέσω των εκπαιδευτικών θεσμών. Ο Durkheim (όπ. αναφ. στο Ballantine & Hammack, 2015) υποστήριξε πως οι κοινωνικές αλλαγές αποτυπώνονται στην εκπαίδευση, ενώ οι μαθητές με τη σειρά τους εσωτερικεύουν τους κανόνες της, οι οποίοι ακολούθως ρυθμίζουν τη λειτουργία του κοινωνικού ιστού.

Επιπρόσθετα η κοινωνία δομείται από ένα σύνολο αξιών (standards) και νορμών (norms). Στη φονξιοναλιστική θεωρία του Durkheim οι αξίες ταυτίζονται με τις επιθυμητές ή όχι πράξεις, ενώ οι νόρμες είναι συνώνυμες των κανόνων, που ρυθμίζουν την καθημερινή ζωή, και αποτελούν εφαρμογή των αξιών. Η εσωτερίκευση των αξιών και των νορμών συνιστά την κοινωνικοποίηση του ατόμου και επιφέρει την απαραίτητη τάξη στην κοινωνία (Blackledge & Hunt, 2004).

Σύμφωνα με τη θεωρία του φονξιοναλισμού οι θεσμοί ενός κράτους αποτελούν μηχανισμούς επίλυσης προβλημάτων, τους οποίους η κοινωνία αξιοποιεί, προκειμένου να επιβιώσει. Ο εκπαιδευτικός θεσμός, για παράδειγμα, διαχειρίζεται το ζήτημα της διάπλασης των νέων ανθρώπων και τους προετοιμάζει για την ζωή τους μέσα στην κοινωνία με την αρωγή του σχολείου και των εκπροσώπων του, καθηγητών και διευθυντών (Blackledge & Hunt, 2004).

Ο Durkheim ανέπτυξε τη θεωρία του κοινωνικού ντετερμινισμού υποστηρίζοντας ότι *"οι νέες ιδέες για την εκπαίδευση και οι προσπάθειες των ατόμων να τις εφαρμόσουν δεν αποτελούν καθαυτές τη γενεσιουργό αιτία των αλλαγών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι η αντανάκλαση κοινωνικών μεταβολών"* (όπ. αναφ. στο Blackledge & Hunt, 2004, σ. 19). Επομένως το εκπαιδευτικό σύστημα μελετάται πάντοτε σε συνάρτηση με την οικονομία, την πολιτική και τις διαμορφωμένες τάξεις

στην κοινωνία και όχι σε σχέση με τις ατομικές ενέργειες και θέσεις των πολιτών ενός κράτους.

Καθίσταται, λοιπόν, έκδηλη η άποψη του Durkheim (οπ. αναφ., 2004) ότι η εκπαίδευση είναι φύσει κοινωνική. Το σχολείο παρέχει αναμφίβολα τη δυνατότητα πρόσκτησης προσόντων, καλλιέργειας δεξιοτήτων και απόκτησης εξειδίκευσης στους μαθητές και αυριανούς πολίτες. Παρ' όλα αυτά η εν λόγω διαδικασία παραμένει προσηλωμένη σε έναν ιδεολογικό πυρήνα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή της κοινωνίας.

Ο σχολικός θεσμός δε λαμβάνει υπ' όψιν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών πολλώ δε μάλλον τις άνισες αφετηρίες, από τις οποίες εκκινούν τη σχολική τους ζωή, αλλά ζητά από εκείνους να ακολουθήσουν την πορεία, που ήδη έχει προδιαγραφεί για εκείνους βάσει των κοινωνικών αξιών και νορμών. Το σχολείο δεν αντισταθμίζει τις ελλείψεις μίας ομάδας μαθητών, αλλά τους ζητά να αναλάβουν καθήκοντα, στα οποία αδυνατούν να ανταποκριθούν (Πυργιωτάκης, 1989).

Το σχολείο αναπαράγει τους υφιστάμενους κοινωνικούς ρόλους και τις κοινωνικές θέσεις χωρίς να θέτει σε αμφισβήτηση την ύπαρξή τους. Σύμφωνα με τον Μυλωνά (2006, σ. 321) το σχολείο *"επιτελεί αυτή την κατανομή -de facto μέσω του τρόπου δομικής δικτύωσής του, de jure μέσω της πιστοποίησης των γνώσεων και των ικανοτήτων"*.

Βάσει των ανωτέρω γίνεται κατανοητό πως η *"κοινωνική δράση υπόκειται σε έναν μηχανιστικό τρόπο πρόσληψής της υπό το πρίσμα ενός άκαμπτου ντετερμινισμού"* (Τσακίρη, 2018, σ. 160). Επιπρόσθετα η εκπαίδευση μέσω της κοινωνικοποίησης και της προσκόλλησης στις κοινωνικές αξίες συντελεί στη συντήρηση και την αναπαραγωγή της κουλτούρας της κοινωνίας. Η δομή της κοινωνίας μεταβάλλεται με το πέρασμα των ετών, ενώ το περιεχόμενο της εκπαίδευσης επαναπροσδιορίζεται σύμφωνα με τις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που λαμβάνουν χώρα. Συνεπώς το σχολείο κατέχει καίρια θέση στη διαδικασία κοινωνικής αναπαραγωγής και τη νομιμοποίησή της (Μυλωνάς, 2006).

1.2.1 Το σχολείο ως μέσο ανόδου στην κοινωνική διαστρωμάτωση

Η εκπαίδευση αποτελεί τον μείζονα κοινωνικοποιητικό παράγοντα, που ωθεί τα άτομα να πραγματώσουν τον ρόλο τους μέσα στην κοινωνία με την αφοσίωσή τους στις κοινωνικές αξίες της επιτυχίας και της ισότητας των ευκαιριών (Blackledge & Hunt, 2004). Σύμφωνα με τον Parsons (οπ. αναφ. στο Μυλωνά, 2006, σ.191) *"το*

Σχολείο είναι ένα εξαρτημένο δομικό στοιχείο του όλου κοινωνικού συστήματος και προσδιορίζεται από τις (λειτουργικές) σχέσεις του με τα λοιπά στοιχεία και το όλον".

Ο Parsons εξελίσσει τη θεωρία της κοινωνικοποίησης εντός του σχολείου και εκφράζει την άποψη πως το σχολείο συμβάλλει στη διατήρηση των κοινωνικών τάξεων. Δέχεται ως αναπόφευκτη την κοινωνική διαστρωμάτωση και αναγκαία την ύπαρξη εργατικής τάξης, προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας. Στο έργο του *The school class as a social system* (όπ. αναφ. στο Gewirtz & Cribb, 2010) ο Parsons αναφέρεται στα δημοτικά σχολεία στην Αμερική, τα οποία προετοιμάζουν τους μαθητές να αναλάβουν τους μελλοντικούς ρόλους, που θα επιτελέσουν στην κοινωνία, και φαίνεται να επικροτεί την εν λόγω πρακτική.

Επίσης ο Parsons μιλάει για την ισότητα των ευκαιριών, που απολαμβάνουν οι μαθητές κατά την είσοδό τους στο σχολικό πλαίσιο, αφού όλοι αναλαμβάνουν τις ίδιες εργασίες και αξιολογούνται ομοιοτρόπως. Παρ' όλα αυτά η εν λόγω ισότητα συνεπάγεται αποκλίσεις αναφορικά με τα επιτεύγματα των ατόμων, ήτοι την ικανότητα, τις διαφορετικές προσδοκίες και αντιλήψεις της κάθε οικογένειας σε σχέση με την εκπαίδευση και τα ατομικά κίνητρα των μαθητών (Blackledge & Hunt, 2004). Το σχολείο επιλέγει από νωρίς εκείνους που θα διακριθούν στη σχολική ζωή και θα σημειώσουν υψηλές σχολικές επιδόσεις. Είναι οι μαθητές, που προέρχονται από οικογένειες με σημαντικό κοινωνικοπολιτιστικό υπόβαθρο. Η κοινωνική θέση της οικογένειας ασκεί επιρροή στο στρώμα, που εισέρχεται το παιδί (Blackledge & Hunt, 2004). Η κοινωνική επιλογή έχει συντελεστεί ήδη μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον (Πυργιωτάκης, 1989).

Φαινομενικά, λοιπόν, όλοι ενθαρρύνονται να μετακινηθούν ανοδικά στην κοινωνική διαστρωμάτωση με την παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, αλλά οι μετακινήσεις, που σημειώνονται, είναι μικρής εμβέλειας και ως εκ τούτου το κέντρο βάρους παραμένει η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Οι μαθητές, που ήδη κατέχουν υψηλή θέση στην κοινωνική στρωμάτωση, φαίνεται να επιτελούν πληρέστερα μέσα στο σχολείο τον ρόλο, που τους έχει δοθεί από την οικογένεια, και να εξασφαλίζουν υψηλές βαθμολογίες και εγγυήσεις για μελλοντική επαγγελματική αποκατάσταση και οικονομική εξασφάλιση.

Αντιθέτως οι μαθητές, που εκπροσωπούν την εργατική τάξη, αντιλαμβάνονται από την έναρξη της σχολικής τους πορείας ότι ορθώνονται ανυπέρβλητα εμπόδια τόσο στη μαθητική όσο και την κοινωνική τους εξέλιξη. Παραμένουν "αδύναμοι" και

δεν εκπληρώνουν τον στόχο της νορμαλιστικής ενσωμάτωσης (κοινωνικής, επαγγελματικής και πολιτισμικής) στην κοινωνία (Τσακίρη, 2018).

1.3 Η αναπαραγωγική λειτουργία της εκπαίδευσης

Το φαινόμενο της εκπαίδευσης πέρα από τον κοινωνικοποιητικό ρόλο, που επιτελεί, χαρακτηρίζεται από μία "αναπαραγωγική" λειτουργία, που διατηρεί και ενισχύει τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής, οι οποίες είναι εν γένει σχέσεις εκμετάλλευσης (Blackledge & Hunt, 2004). Οι μαρξιστές κοινωνιολόγοι μελέτησαν το φαινόμενο της εκπαίδευσης αναφορικά με τον τρόπο που συμβάλλει στη διατήρηση της καθεστηκυίας τάξης με τον ίδιο τρόπο που οι φονξιοναλιστές εστίασαν με επιμονή στην αφοσίωση του ατόμου στην κοινωνική δομή (Blackledge & Hunt, 2004).

Το κράτος για τους μαρξιστές αποτελεί έναν μηχανισμό, που εξυπηρετεί τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης. Η σύγκρουση ανάμεσα στην κυρίαρχη και εργατική τάξη αποτυπώνεται ευκρινώς διαμέσου των εκπροσώπων τους εντός του σχολικού πλαισίου προετοιμάζοντας τους μαθητές της μεσαίας και εργατικής τάξης για τους μελλοντικούς ρόλους, που θα αναλάβουν, ως ενήλικες. Το σχολείο συνεχίζει άκριτα τη διαδικασία αναπαραγωγής της κυρίαρχης κοινωνικής τάξης και των προνομίων που χαίρουν τα μέλη της και διευρύνει το άνοιγμα της ψαλίδας ανάμεσα στα ανώτερα και κατώτερα στρώματα.

Η έννοια της αναπαραγωγής συνίσταται στη *"σχετικά σταθερή ανανέωση κάθε στρώματος ή κατηγορίας με άτομα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά του αντίστοιχου κοινωνικού status"* (όπ. αναφ. στο Μυλωνάς, 2006, σ. 320), ενώ η ιεραρχική κατάταξη των μελών μίας κοινωνίας βάσει των ειδικών χαρακτηριστικών τους, όπως επί παραδείγματι η ιδιοκτησία, ορίζεται ως κοινωνική στρωμάτωση (όπ. αναφ., 2006).

Ο Λουί Αλτουσέρ, ηγετική μορφή του δομικού μαρξισμού, μίλησε για την εκπαίδευση ως τμήμα του "κρατικού μηχανισμού" της καπιταλιστικής κοινωνίας. Διαχώρισε το κράτος σε δύο επιμέρους κατηγορίες, τον Κεντρικό Κρατικό Μηχανισμό και τον Ιδεολογικό Κρατικό Μηχανισμό, προκειμένου να αποδείξει ότι το κοινωνικό εποικοδόμημα αποτελείται από βασικά στοιχεία του κρατικού μηχανισμού (Blackledge & Hunt, 2004).

Το κράτος, οι νόμοι, η κυβέρνηση και η διοίκηση λειτουργούν υπέρ της άρχουσας τάξης και συνιστούν τον Κεντρικό Κρατικό Μηχανισμό, ενώ η οικογένεια, η εκπαίδευση, η θρησκεία, οι νόμοι, οι πολιτικοί, τα μέσα μαζικής

ενημέρωσης, η λογοτεχνία και η τέχνη συνθέτουν τον Ιδεολογικό Κρατικό Μηχανισμό και διαδίδουν την άρχουσα ιδεολογία. Ο Κεντρικός Κρατικός Μηχανισμός διατηρεί τον έλεγχο του Ιδεολογικού Κρατικού Μηχανισμού και συνεπώς μέσω της εκπαίδευσης επιτυγχάνεται η επιθυμητή ταξική συντήρηση και η μετάδοση των αρχών, των απόψεων και των ιδεών, που ενισχύουν την καπιταλιστική κυριαρχία. Κατ' αναλογία το σχολείο μεταδίδει τη γνώση και τις αξίες της άρχουσας τάξης και αναπαράγει τις πολιτιστικές, οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις (Mach & Wesolowski, 1986). Οι ανισότητες μεταξύ των μαθητών υφίστανται και νομιμοποιούνται μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σε συνέχεια του άνωθεν συλλογισμού η σχέση εκπαίδευσης και κοινωνίας απασχόλησε τους Bowles & Gintis, οι οποίοι στο έργο τους *Schooling in Capitalist America* (όπ. αναφ. στο Gewirtz & Cribb, 2010) αναφέρουν ότι το σχολείο νομιμοποιεί τις ανισότητες, αφού οι αξίες της ανώτερης τάξης καθορίζουν τα κριτήρια επιτυχίας και αποτυχίας των μαθητών. Η ιεραρχική δομή της κοινωνίας αντανακλάται στην ιεραρχία μέσα στο σχολείο, το οποίο ενισχύει την κοινωνική κινητικότητα και παρέχει πρόσβαση σε επαγγελματικούς ρόλους, που στέκονται ψηλά στην κοινωνική διαστρωμάτωση. Εντούτοις οι ευκαιρίες, που δίνονται στα άτομα, που ανήκουν στα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, είναι περιορισμένες καθιστώντας οποιαδήποτε απόπειρα επαγγελματικής ανέλιξής τους μη ρεαλιστική.

Συγκεκριμένα οι Bowles & Gintis (όπ. αναφ., 2010) προχωρούν σε διάκριση δύο σχολείων, εκείνων στα οποία φοιτούν μαθητές των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων και αυτών που παρακολουθούν οι μαθητές της εργατικής τάξης. Η πρώτη κατηγορία σχολείων προετοιμάζει τους νέους ανθρώπους για επαγγελματικούς ρόλους υψηλού γοήτρου, ενώ ο δεύτερος τύπος σχολείων τους κατευθύνει στην παραγωγή. Επομένως η οικονομική ανισότητα, η οποία αναπτύσσεται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον, θεωρείται δεδομένη και μετουσιώνεται σε εκπαιδευτική ανισότητα με τον πλέον εμφανή τρόπο. Οι Bowles & Gintis (όπ. αναφ. στο Ballantine & Hammack, 2015) υποστηρίζουν ότι η διαδικασία της κοινωνικής διαστρωμάτωσης θα πάψει να υφίσταται μόνο, όταν επέλθουν ριζοσπαστικές τομές στη σύνθεση του κοινωνικού ιστού.

Ενδιαφέρουσα είναι και η θεωρία που διατυπώνουν οι γάλλοι κοινωνιολόγοι Baudelot & Establet στο βιβλίο τους *L'ecole capitaliste en France* αναφορικά με τη λειτουργία του σχολείου (όπ. αναφ. στο Μυλωνάς, 2006). Εκκινώντας από τη μαρξιστική θεωρία πρεσβεύουν ότι το σχολείο προσαρμόζεται, ανταποκρίνεται και

υπηρετεί τις απαιτήσεις του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, ο οποίος στοχεύει στην αναπαραγωγή της κυρίαρχης αστικής και της κυριαρχούμενης προλεταριακής τάξης. Το σχολείο διαφοροποιώντας τη δομή του εκπληρώνει την "υποχρέωση", που έχει αναλάβει, απέναντι στους αστούς και τους προλετάρους (όπ. αναφ., 2006). Επομένως το σχολείο φαινομενικά ενοποιεί, αλλά στην πραγματικότητα διαιρεί συμβάλλοντας στην κοινωνική αναπαραγωγή των τάξεων.

Οι Baudelot & Establet (όπ. αναφ., 2006) δηλώνουν απερίφραστα πως το σχολείο δεν επιτελεί ενοποιητικό σκοπό, αλλά δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι όλοι θα ολοκληρώσουν τη διαδρομή του. Ασφαλώς όλοι οι μαθητές γίνονται δεκτοί στους κόλπους του, αλλά καθίσταται υπόρρητα αντιληπτό ότι μόνο όσοι διαθέτουν την ατομική προδιάθεση μάθησης και όσοι έχουν "κληρονομήσει" από την οικογένειά τους τους αναγκαίους υλικούς και πολιτιστικούς πόρους θα συνεχίσουν πέρα από την υποχρεωτική εκπαίδευση. Η άποψή τους ενισχύεται από τη διάκριση που κάνουν μεταξύ δύο σχολικών δικτύων, αυτό που οδηγεί από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και εκείνο που οδηγεί από το Δημοτικό στο Τεχνικό-Επαγγελματικό σχολείο, δηλαδή στην παραγωγή.

Προς επίρρωση των άνωθεν παρατίθεται η θεώρηση του Pierre Laroque (όπ. αναφ., 2006, σ. 329) σύμφωνα με την οποία *"... ο τύπος εκπαίδευσης (και το επίπεδο) εκπαίδευσης ορίζει και τον αναλαμβανόμενο ρόλο μέσα στην κοινωνία ... Το επίπεδο εκπαίδευσης του καθενός, καθώς και ο τύπος του σχολείου και των σπουδών του συχνά συνιστούν το βασικό κριτήριο κοινωνικής κατάταξης"*.

Οι θεωρίες των μαρξιστών κοινωνιολόγων καθιστούν σαφές πως η σχολική διαδρομή κάθε ατόμου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το κοινωνικο-οικονομικό του υπόβαθρο. Η κοινωνική επιλογή συντελείται αρχικά μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον και συνεχίζεται με την είσοδο του μαθητή στο σχολείο. Εκεί οι αδιόρατοι μηχανισμοί, που ενεργοποιούνται, διατηρούν τις υπάρχουσες ανισότητες και τις αναπαράγουν υποδεικνύοντας έντεχνα στους μαθητές την επαγγελματική κατεύθυνση, που έχει προκαθοριστεί για εκείνους στο μέλλον (Πυργιωτάκης, 1989). Η οικονομική κατάσταση και η θέση της οικογένειας στην κοινωνική διαστρωμάτωση επηρεάζουν άμεσα την επιλογή σχολείου, στο οποίο θα φοιτήσει ο μαθητής, και τη μετέπειτα πορεία του ως ενεργό μέλος του κοινωνικού συνόλου.

1.4 Ο ρόλος της συμβολικής βίας στη νομιμοποίηση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων από το σχολείο

Το σχολείο υποδέχεται στους κόλπους του όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής θέσης δημιουργώντας σε αυτούς και τις οικογένειές τους την εσφαλμένη προσδοκία ότι θα λάβουν τα αναγκαία μορφωτικά εφόδια, για να ολοκληρώσουν την προσωπικότητά τους και να καταξιωθούν κοινωνικά και επαγγελματικά ως ενήλικες. Εντούτοις η εκπαίδευση ερμηνεύει το κοινωνικό κεκτημένο ως χάρισμα και ζητά από τους μαθητές να επιδείξουν γνώσεις ή δεξιότητες, τις οποίες ουδέποτε διδάχτηκαν μέσα στο σχολείο (Φραγκουδάκη, 1985). Επομένως αξιοδοτεί και επιβραβεύει με βαθμούς ή τίτλους σπουδών μόνο όσους έχουν λάβει ένα συγκεκριμένο είδος κουλτούρας από την οικογένειά τους.

Η γνώση, που διδάσκεται στους μαθητές, είναι επί της ουσίας αυθαίρετη, αφού αποτελεί προϊόν μιας αυθαίρετης εξουσίας, που επιβάλλεται μέσω συμβολικών συστημάτων αναπαράστασης (Gewirtz & Cribb, 2010). Σύμφωνα με τον Bourdieu (όπ. αναφ. στο Blackledge & Hunt, 2004) το εκπαιδευτικό σύστημα επιβάλλει υπόρρητα, μέσω της συμβολικής βίας, την κουλτούρα των κυρίαρχων κοινωνικών δυνάμεων και δεν εκπληρώνει τον βασικό στόχο του, που είναι η μετάδοση γνώσεων, συντηρώντας με τον τρόπο αυτό τη δομή μίας ταξικά διαιρεμένης κοινωνίας.

Με τον όρο συμβολική βία χαρακτηρίζονται οι διαδικασίες εκείνες κατά τις οποίες η τάξη (order) και οι κοινωνικοί περιορισμοί (social restraints) προέρχονται από έμμεσους πολιτισμικούς μηχανισμούς και όχι από άμεσο, εξαναγκαστικό κοινωνικό έλεγχο. Η επιβολή των συστημάτων συμβολισμού πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο, ώστε να εκλαμβάνεται ως νόμιμος από τα υποκείμενα. *"Ο σχολικός θεσμός ενσταλάζει στους μαθητές τις κοινωνικές σημασίες, οι οποίες εκφέρονται από τον λόγο και τις πρακτικές τους"* (Τσακίρη, 2018, σ. 161).

Αρωγός της συμβολικής βίας είναι η "παιδαγωγική δράση", η οποία ενσαρκώνεται στην κοινωνία με τρεις μορφές:

- i. Ως αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών του κοινωνικού ιστού (peer group)
- ii. Ως εκπαίδευση, που αποκτάται, μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον
- iii. Ως θεσμοποιημένη εκπαίδευση μέσα στο σχολείο

Η "παιδαγωγική δράση" αντανακλά τα συμφέροντα της κυρίαρχης τάξης και αναπαράγει τις ταξικές σχέσεις στο κοινωνικό γίγνεσθαι (Jenkins, 1992). Επομένως οι κοινωνικές ανισότητες δεν αμβλύνονται μέσα στο σχολικό πλαίσιο,

αλλά μεγεθύνονται και μετουσιώνονται σε εκπαιδευτικές ανισότητες. Το σχολείο καθιστά φανερό στους μαθητές από το ξεκίνημα της σχολικής τους διαδρομής ότι δεν είναι όλοι αρκετά ικανοί να σημειώσουν εκπαιδευτικές επιτυχίες και νομιμοποιεί τα αυξημένα προσόντα, που διαθέτουν τα μέλη των ανώτερων στρωμάτων. Ταυτόχρονα κρατάει στάσιμους τους κοινωνικά ασθενέστερους και προδιαγράφει την πορεία τους όχι μέσω εξαναγκασμού αλλά μέσω συμβολικών συστημάτων αναπαράστασης.

Μέσα από αυτές τις διαδικασίες η οικογένεια, η κοινωνία και το σχολείο συναινούν σιωπηρά αναφορικά με τη διατήρηση των ταξικών προνομίων των ευνοημένων μελών τους και συμβάλουν στη νομιμοποίηση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Το θεωρητικό μοντέλο του Bourdieu για την ανάδειξη των μηχανισμών κοινωνικής αναπαραγωγής και κατ' επέκταση συντήρησης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων ισχυροποιείται μέσα από την ανάλυση της έννοιας των κεφαλαίων. Στις κοινωνικές επιστήμες η έννοια του κεφαλαίου αποδεσμεύεται από τη λογική της συσσώρευσης υλικών αγαθών και επικεντρώνεται στην κατοχή και μεταβίβαση μορφωτικών και κοινωνικών εφοδίων από τη μία γενιά στην επόμενη (Φραγκουδάκη, 1985). Τα υποκείμενα, τα οποία δρουν εντός των διαφόρων κοινωνικών πεδίων, χρησιμοποιούν ή προσπαθούν να μετουσιώσουν τις μορφές κεφαλαίων, που διαθέτουν, προκειμένου να ευοδωθούν οι στόχοι τους.

1.4.1 Το σχολείο ως πεδίο ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων και η συμβολή του κοινωνικού κεφαλαίου στη διατήρηση προνομίων

Το σχολείο εύλογα αποτελεί ένα πεδίο, μέσα στο οποίο εκδηλώνεται ανταγωνισμός μεταξύ των υποκειμένων για διανοητική διάκριση, απόκτηση ή διατήρηση μορφωτικού και κοινωνικού κεφαλαίου, τα οποία δύνανται να μετουσιωθούν σε τίτλους σπουδών ή περίοπτων κοινωνικών θέσεων (Φάκου, 2014). Οι μαθητές εισέρχονται στο πεδίο αυτό κουβαλώντας το πολιτιστικό και κοινωνικό φορτίο της οικογένειάς τους και έχοντας την πρόθεση να λάβουν γνώσεις. Παρ' όλα αυτά το σχολείο νομιμοποιεί την κουλτούρα της άρχουσας τάξης και διευκολύνει τους εκπροσώπους της να διατηρήσουν τα προνόμιά τους και να τα επεκτείνουν και σε άλλα πεδία στην ενήλικη ζωή τους.

Η ανωτέρω ερμηνευτική προσέγγιση απαλλαγμένη πλήρως από οικονομικούς όρους εκφράστηκε από τον γάλλο κοινωνιολόγο Bourdieu στην προσπάθειά του να διερευνήσει την πολυπλοκότητα του κοινωνικού ιστού συσχετίζοντάς τον με την ασυνείδητη μεταβίβαση μορφωτικών προνομίων από τους γονείς στα παιδιά. Σύμφωνα με τον Bourdieu (όπ. αναφ. στο Jenkins, 1992) το πεδίο είναι ένα δομημένο

σύστημα κοινωνικών σχέσεων, που απαρτίζεται από τα άτομα ή τους θεσμούς. Η εσωτερική δομή του βασίζεται σε σχέσεις εξουσίας, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως σχέσεις υποτελείας, ισοτιμίας ή κυριαρχίας.

Σύμφωνα με τον Bourdieu (1986, σ. 51) ως κοινωνικό κεφάλαιο ορίζεται *"το άθροισμα των πραγματικών ή εν δυνάμει πόρων, οι οποίοι συνδέονται με την κτήση ενός ανθεκτικού δικτύου θεσμισμένων σχέσεων αμοιβαίας γνωριμίας και αναγνώρισης"*. Το μέγεθος του κοινωνικού κεφαλαίου, που κατέχει κάθε υποκείμενο, βρίσκεται σε ευθεία σχέση με την έκταση των κοινωνικών σχέσεων, που μπορεί να χρησιμοποιήσει, και με τον όγκο του πολιτισμικού, οικονομικού και συμβολικού κεφαλαίου, που διαθέτει, συγκριτικά με τα άτομα, με τα οποία συνδέεται κοινωνικά.

Μέσα στο σχολικό πλαίσιο δημιουργούνται κοινωνικές σχέσεις, που επικυρώνονται μέσω του ονόματος μίας οικογένειας, μίας κοινωνικής τάξης, ενός σχολείου ή μίας πολιτικής παράταξης. Επίσης συντηρούνται μέσω υλικών και συμβολικών ανταλλαγών και επιφέρουν υλικές ή οικονομικές απολαβές στα μέλη των εκάστοτε κοινωνικών ομάδων. Τα οφέλη, που προκύπτουν, συγκροτούν τη βάση αλληλεγγύης μεταξύ των μελών.

Οι γονείς γνωρίζουν ότι το κοινωνικό κεφάλαιο αποτελεί δείκτη κοινωνικής θέσης και διευκολύνει τη διαγενεαλογική μετάδοση προνομίων και εντός του σχολείου (Horvat, Weininger, & Lareau, 2003). Έτσι αναπτύσσουν στρατηγικές και επενδύουν χρόνο και χρήματα, ώστε να επιλέξουν το σχολείο εκείνο, που θα εμπλέξει τα παιδιά τους σε ένα δίκτυο κοινωνικών σχέσεων απαραίτητων για τη δημιουργία ή διατήρηση του υπάρχοντος κοινωνικού κεφαλαίου. Φιλοδοξία των γονέων των ανώτερων ή μεσαίων τάξεων αποτελεί η ένταξη των παιδιών τους σε ομοιογενείς ομάδες μέσα από την ορθή επιλογή σχολικής μονάδας, η οποία ενδέχεται να τους δώσει πρόσβαση σε υλικά αγαθά και υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις.

Από την άλλη πλευρά οι οικογένειες των εργατικών στρωμάτων στερούνται κοινωνικών σχέσεων και παραμένουν δέσμιοι της κοινωνικής τους τάξης. Αδυνατούν να αξιοποιήσουν το δικαίωμα της επιλογής σχολείου για τα παιδιά τους και ακολουθούν κυρίως την τακτική των συγγενών τους ή των γονέων, που συναναστρέφονται, καταλήγοντας στην πλησιέστερη τοπικά σχολική μονάδα ως την πλέον ταιριαστή για τα παιδιά τους. Οι περιορισμένες κοινωνικές σχέσεις τους στέκονται εμπόδιο στην ανάληψη πρωτοβουλιών και την έκφραση φιλοδοξιών αναφορικά με το σχολικό μέλλον των παιδιών τους.

Εν κατακλείδι καθίσταται φανερό ότι η εκπαίδευση και η κοινωνική κινητικότητα βρίσκονται σε σχέση αλληλεξάρτησης. Η απουσία κοινωνικού κεφαλαίου εμποδίζει τα μέλη των κατώτερων στρωμάτων να ανελιχθούν κοινωνικά και να εξελιχθούν εκπαιδευτικά και διευρύνει το χάσμα των ανισοτήτων τόσο στην κοινωνία όσο και την εκπαίδευση.

1.4.2 Η νομιμοποίηση του habitus και του πολιτιστικού κεφαλαίου ως ταξική πρακτική του σχολείου

Σύμφωνα με τον Bourdieu (όπ. αναφ. στο Blackledge & Hunt, 2004) η κουλτούρα της κυρίαρχης τάξης αντανakλάται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η εκπαίδευση νομιμοποιεί την εξουσία της κυρίαρχης τάξης και αναπαράγει τις κοινωνικές ανισότητες. Το σχολείο ως κύριος εκφραστής της εκπαιδευτικής διαδικασίας ουδέποτε διδάσκει στους μαθητές αυτό που εξετάζει. Αντιθέτως θεωρείται αυτονόητο ότι οι μαθητές κατά την είσοδό τους στο σχολικό πεδίο έχουν ενσωματώσει τις ιδέες και γνώσεις της κοινωνικής τάξης, στην οποία ανήκουν.

Υπό αυτή την έννοια το σχολείο δεν επικεντρώνεται στη μετάδοση γνώσεων, αλλά στη νομιμοποίηση των αξιών των ανώτερων κοινωνικά στρωμάτων. Τα παιδιά της κυρίαρχης τάξης προοδεύουν και απολαμβάνουν τη σχολική αριστεία, ενώ τα παιδιά των κατώτερων στρωμάτων αντιμετωπίζουν δυσκολίες και εμπόδια στη σχολική τους ζωή και τοποθετούνται κοινωνικά σε θέση ανάλογη με αυτή της οικογένειάς τους.

Οι γνώσεις, οι δεξιότητες, οι συνήθειες, οι κοινωνικοί τρόποι συνθέτουν τη συλλογική ιστορία του υποκειμένου ενώνοντας το παρελθόν με το παρόν. Το habitus (έξις) ορίζεται ως το ενσωματωμένο κοινωνικό προϊόν (learned habits), το σύνολο των στάσεων και των σχημάτων σκέψης και δράσης βάσει των οποίων τα υποκείμενα υπάρχουν και ενεργούν ως κοινωνικά όντα (Μυλωνάς, 2006). Θεωρείται δε η πολιτισμική κληρονομιά του ατόμου αντίστοιχη σε βαρύτητα με τον γενετικό κώδικα, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος σε κάθε άνθρωπο από τη στιγμή της γέννησής του (Gewirtz & Cribb, 2010).

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι το habitus διαμορφώνεται από μία κοινωνική ομάδα και ως εκ τούτου αποτυπώνει τη θέση της στον κοινωνικό ιστό. Δε θα ήταν άστοχο, λοιπόν, να μιλήσουμε για ταξικό habitus, αφού η κοινωνικοποίηση του ατόμου συντελείται μέσα στην οικογένεια και ωθεί το άτομο στην εσωτερίκευση της κουλτούρας των μελών και της κοινωνικής τους τάξης. Μέσα από την έννοια του habitus αναδεικνύεται το "συμβολικό σύστημα βίας", το οποίο εισχωρεί στον σχολικό

θεσμό, προκειμένου να επιτευχθεί η εσωτερίκευση αναπαραστάσεων και δράσεων, που συμβάλλουν στην αναπαραγωγή των κοινωνικών σχέσεων (Τσακίρη, 2018).

Ο ταξικός χαρακτήρας του habitus συντελεί αναμφίβολα στην αναπαραγωγή των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, καθώς οδηγεί τους μαθητές, που στερούνται προνομίων, σε διαδικασίες αυτοαποκλεισμού μέσα σε ένα έντονα διαστρωματωμένο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι μαθητές αυτοί συνειδητοποιούν ότι έχουν περιορισμένες εκπαιδευτικές ευκαιρίες και παραμένουν κοινωνικά στάσιμοι. Φαινομενικά το σχολείο μοιάζει να διατηρεί την αυτονομία του, ως πεδίο ανεξάρτητο από κοινωνικά και πολιτικά διακυβεύματα, αλλά στην πραγματικότητα λειτουργεί προς όφελος των ανώτερων στρωμάτων και ενισχύει την αναπαραγωγή των ταξικών προνομίων και την ανισότητα των κοινωνικών σχέσεων (Gewirtz & Cribb, 2010). Σε κοινωνίες δε, που η επιλογή σχολείου δεν επιδέχεται περιορισμούς, μπορούμε να μιλάμε και για θεσμικό habitus (institutional habitus), το οποίο προκύπτει από την επιλογή ενός ιδιωτικού ή ενός ελιτίστικου δημόσιου εκπαιδευτηρίου (Ball, Davies, David, & Reay, 2002).

Επιπρόσθετα η εκπαιδευτική δράση επικυρώνει άρρητα το πολιτιστικό κεφάλαιο των ατόμων, που έχει αποκτηθεί κάτω από συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες, εντός των στενών ορίων της οικογένειας, και αναπαράγει τις κοινωνικές τάξεις, των υποκειμένων, που το διαθέτουν.

Το πολιτιστικό κεφάλαιο διακρίνεται σύμφωνα με τον Bourdieu στις εξής τρεις μορφές:

- Ενσωματωμένη μορφή (embodied)
- Αντικειμενικοποιημένη μορφή (objectified)
- Θεσμοποιημένη μορφή (institutionalized)

Το πολιτιστικό κεφάλαιο στην ενσωματωμένη μορφή του αποκτάται ασυνείδητα με την υποστήριξη της οικογένειας. Ταυτίζεται με τις έννοιες της καλλιέργειας και του πολιτισμού, ενώ απαιτεί χρόνο, έως ότου κατακτηθεί αποτελεσματικά. Το πολιτιστικό κεφάλαιο συνιστά μία εκλεπτυσμένη μορφή κληρονομικής μετάδοσης προνομίων, η οποία δεν είναι ορατή ή εξαγοράσιμη, δεν επιδέχεται λογοκρισίας ή ελέγχου, διότι λαμβάνει χώρα μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον (Bourdieu, 1986).

Αντιστοίχως η ύπαρξη βιβλίων, έργων τέχνης, μουσικών οργάνων ή τεχνολογικών μηχανημάτων μέσα στο σπίτι αποτελούν την αντικειμενικοποιημένη

μορφή του πολιτιστικού κεφαλαίου. Ασφαλώς η απόκτησή τους προϋποθέτει το ανάλογο οικονομικό κεφάλαιο, αλλά η σημασία του πολιτιστικού κεφαλαίου καθίσταται πρόδηλη αναφορικά με την οικειοποίηση και ορθή χρήση των υλικών αγαθών από τα άτομα. Στην εν λόγω περίπτωση το ενσωματωμένο πολιτιστικό κεφάλαιο εξασφαλίζει τη μέγιστη "εκμετάλλευση" των αντικειμένων προς όφελος των κατόχων τους (Bourdieu, 1986).

Τέλος η θεσμοποιημένη μορφή του πολιτιστικού κεφαλαίου ταυτίζεται με τα ακαδημαϊκά προσόντα των υποκειμένων και αποτελεί τμήμα της αντικειμενικοποιημένης μορφής του. Ένας τίτλος σπουδών, επί παραδείγματι, θεωρείται ο επίσημος τρόπος αναγνώρισης των γνώσεων και των δεξιοτήτων του υποκειμένου και δεν επιδέχεται αμφισβήτησης, αλλά καθίσταται καθολικά αποδεκτός σε νομικό και κοινωνικό επίπεδο. Επίσης συχνά συνεπάγεται την απόδοση αξιόλογων θέσεων στην κοινωνική διαστρωμάτωση (Fischer, 2006).

Τα εκπαιδευτικά συστήματα λειτουργούν ως μέσο παραγωγής πιστοποιήσεων (τεχνική λειτουργία), προκειμένου να συγκαλύψουν τη νομιμοποίηση των ταξικών διαφορών, που επιτελούν. Άμεσο επακόλουθο της εν λόγω τακτικής είναι η *"συντήρηση και καθοσίωση της εξουσίας και των προνομίων"* (Bourdieu & Passeron, 2014, σ. 226). Σύμφωνα με τους Bourdieu & Passeron (2014) η σύγχρονη κοινωνία επωφελείται του ιδιαίτερου ρόλου που διαδραματίζει η εκπαίδευση και εξασφαλίζει την τροφοδότηση της κοινωνίας με πιστοποιημένα υποκείμενα.

Οι γονείς από την πλευρά τους ενεργοποιούν ποικίλες εκπαιδευτικές στρατηγικές μεταδίδοντας αφ ενός το πολιτιστικό κεφάλαιο, που διαθέτουν, στο άτομο κατά τα πρώτα στάδια της ζωής του και αφ ετέρου επιλέγοντας σχολικές μονάδες, που νομιμοποιούν το ενσωματωμένο πολιτιστικό κεφάλαιο των παιδιών αναπαράγοντας ταυτόχρονα τα συμφέροντα της κοινωνικής τους τάξης. Στην περίπτωση αυτή η επιλογή δεν έχει στρατηγική πρόθεση, αλλά αποτελεί απόρροια του habitus.

Σύμφωνα με τη Φραγκουδάκη (1985, σ. 136) η εκπαίδευση *"ενοεί εκείνους που κατέχουν (γνώσεις και δεξιότητες) από 'ωσμωτική' εκμάθηση μέσα στην οικογένειά τους"* διατηρώντας και διαιωνίζοντας τις κοινωνικές ανισότητες. Επομένως οι εκπαιδευτικές ανισότητες αντανakλούν τις κοινωνικές ανισότητες δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο διατήρησης των προνομίων της μεσαίας και ανώτερης τάξης, ο οποίος ακυρώνει το όραμα άρσης των ανισοτήτων μέσα στο σχολείο.

Η παρουσίαση βασικών κοινωνιολογικών θεωριών με εύσημο και εύληπτο τρόπο αναφορικά με το ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων ως απόρροια των κοινωνικών ανισοτήτων ολοκληρώνει τη θεωρητική επισκόπηση της εργασίας. Οι εν λόγω θεωρητικές έννοιες θα αξιοποιηθούν στο τελευταίο κεφάλαιο, προκειμένου να επιτευχθεί η ερμηνεία των πορισμάτων της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο. Βιβλιογραφική επισκόπηση εμπειρικών ερευνών

2.1 Η σχολική επιλογή ως απόρροια της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής αγοράς

Στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες ήδη από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα η ιδεολογία της ελεύθερης αγοράς εκκινεί από την εξιδανικευμένη άποψη ότι το εκπαιδευτικό πεδίο λειτουργεί ανεξάρτητα από πολιτικά ή κοινωνικά φαινόμενα. Επίσης κυρίαρχη είναι η άποψη πως η ελεύθερη σχολική επιλογή είναι συνώνυμη με την ελευθερία έκφρασης και βούλησης και την ισότητα των ευκαιριών. Οι υπέρμαχοι της ανοικτής εκπαιδευτικής αγοράς διατείνονται ότι οι μη προνομιούχες οικογένειες μπορούν να αδράξουν την ευκαιρία της ελεύθερης σχολικής επιλογής και να εγγράψουν τα παιδιά τους σε σχολεία, που προσφέρουν υψηλή μαθησιακή ποιότητα (Robert, 2010). Παρ' όλα αυτά οι εν λόγω θέσεις αποδεικνύονται ουτοπικές, καθώς οι δυνάμεις της αγοράς εφαρμόζουν διαδικασίες άρρηκτα συνυφασμένες με την πολιτική και τις κοινωνικές τάξεις (Ball, 1993).

Συνεπώς στο άρτια δομημένο σύστημα της ελεύθερης αγοράς η σχολική επιλογή αποδεικνύεται βασικό εργαλείο της και δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως ουδέτερη, μη ταξική τακτική, διότι οι υπάρχουσες ανισότητες καθίστανται δυσδιάκριτες. Η αγορά, όχι μόνο δεν αίρει την καλά ριζωμένη έννοια της κυρίαρχης τάξης στην κοινωνία, αλλά μετουσιώνει το *habitus* των εκπροσώπων της σε *habitus* της αγοράς (Gewirtz, Ball, & Bowe, 1994). Φαινομενικά όλοι παρουσιάζονται ελεύθεροι να επιλέξουν τη σχολική μονάδα της αρεσκείας τους με γνώμονα τις προτιμήσεις τους και τις ανάγκες των παιδιών τους και επομένως καθίστανται υπεύθυνοι για τις επιλογές τους.

Εντούτοις διαφοροποιούνται, καθώς οι επιλογές των κατώτερων στρωμάτων προσδιορίζονται από ένδεια κριτηρίων και άγνοια σε σχέση με το ποιο σχολείο ταιριάζει στα παιδιά τους (*child-matching*) (Ball, 1993). Άρα στο σχολικό πεδίο η αποτυχία των μαθητών δε βαρύνει το κράτος, αλλά τους γονείς, οι οποίοι δεν

έχουν τη δυνατότητα να προβούν σε υπεύθυνες ή επιτυχείς επιλογές λόγω μειωμένων κινήτρων, ελλειπών γνώσεων, φόβου αποτυχίας ή απουσίας κοινωνικών σχέσεων. Οι Ball & Youdell (2007) υποστηρίζουν ότι η γονεϊκή επιλογή σχολείου μπορεί να χαρακτηριστεί ως *Κρυμμένη Ιδιωτικοποίηση της Εκπαίδευσης*, καθώς πραγματοποιείται εμμέσως και το κέντρο βάρους της μετατίθεται από την πολιτεία στο άτομο.

Η ανοιχτή εκπαιδευτική αγορά, η οποία προωθείται μέσα στο πλαίσιο της νεοφιλελεύθερης πολιτικής, μετατρέπει τη γονεϊκή επιλογή σε ταξική στρατηγική και δημιουργεί ένα διαστρωματωμένο σχολικό σύστημα, μέσα στο οποίο συνεχίζουν να αναπαράγονται τα πλεονεκτήματα και να επαυξάνονται τα μειονεκτήματα των διαφόρων κοινωνικών ομάδων (Ball, 1993). Μέσα στο συγκείμενο του νεοφιλελευθερισμού η επιλογή αποκτά ανεξάρτητη (individualistic) διάσταση, οι πολίτες μετατρέπονται σε καταναλωτές (consumers) και η εκπαίδευση αντιμετωπίζεται πλέον ως ιδιωτικό αγαθό (private good) (Ball, Bowe, & Gewirtz, 1996). Εν προκειμένω οι γονείς της μεσαίας και ανώτερης τάξης ενεργοποιούν το υπάρχον πολιτισμικό τους κεφάλαιο, αξιολογούν, διαπραγματεύονται, αποκωδικοποιούν και χρησιμοποιούν τις επιλογές, που τους παρουσιάζονται, προς όφελός τους, ενώ οι εκπρόσωποι της εργατικής τάξης αδυνατούν να προβούν σε τόσο περίπλοκες ενέργειες, αφού δε διαθέτουν το απαιτούμενο κεφάλαιο (Ball, 1993). Οι Ball et al. (1996) υποστηρίζουν ότι η γονεϊκή επιλογή σχολείου αποτελεί εξαργύρωση των πολιτισμικών πόρων, που διαθέτουν οι γονείς, και έμμεσος τρόπος διατήρησης των κοινωνικών ανισοτήτων με τους όρους που θέτει η αγορά. Οι επιλογές των γονέων, που περιλαμβάνουν την περίπτωση των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, προϋποθέτουν αναντίρρητα οικονομικό κεφάλαιο, και έχουν ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση των ευκαιριών για υψηλό επίπεδο μάθησης (Angus, 2015).

Συνοψίζοντας κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι η αγορά της εκπαίδευσης συνιστά το νέο πολιτισμικό αυθαίρετο (cultural arbitrary) νομιμοποιώντας και συντηρώντας αβίαστα και με υφέρποντα τρόπο τους απαρχαιωμένους μηχανισμούς ταξικής και κοινωνικής αναπαραγωγής και επιφέροντας σοβαρές επιπτώσεις στην κοινωνική κινητικότητα των υποκειμένων (Ball, 1993). Η ιδέα της ισότητας των ευκαιριών μέσω της επιλογής κρίνεται ανυπόστατη, αφού διατηρείται εν τοις πράγμασι το κοινωνικό κλείσιμο (social closure) των κατώτερων τάξεων. Η ταξική αναπαραγωγή αξιοδοτείται από την αγορά μέσα σε μία σχολική ιεραρχία με 'θολωμένα' όρια (Ball et al., 1996). Επίσης η κρατική παρέμβαση στο εκπαιδευτικό

γίνεσθαι ελαχιστοποιείται, αφού η ευθύνη της σχολικής επιλογής μετατοπίζεται από τους ιθύνοντες της εκπαιδευτικής πολιτικής στο άτομο, το οποίο, όπως προειπώθηκε, αναλαμβάνει τον ρόλο του καταναλωτή της εκπαίδευσης (Hill & Lai, 2015).

2.2 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως ταξική στρατηγική

Αποτελεί αδιαφιλονίκητο γεγονός πως το σχολείο αντανακλά τους κοινωνικούς μετασχηματισμούς κάθε εποχής, ενώ το κύρος και η σπουδαιότητά του συμπορεύονται με τις τεχνολογικές εξελίξεις, την πολυπλοκότητα της γνώσης και τις αυξημένες απαιτήσεις σε γνώσεις και δεξιότητες (Fischer, 2006). Συνακόλουθα η επιλογή του κατάλληλου σχολείου ανάγεται σε μείζον ζήτημα για τους γονείς ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση και αποτυπώνει ευκρινώς την αγωνία τους αναφορικά με τη μελλοντική πορεία των παιδιών τους.

Σύμφωνα με τους Reay & Ball (1997) η γονεϊκή επιλογή σχολείου είναι μία πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία, η οποία διέπεται από πλήθος συναισθημάτων εκ μέρους των γονέων. Η αμφιθυμία, η αναποφασιστικότητα, η πίεση και το άγχος είναι κάποια από αυτά, αφού η εν λόγω επιλογή προϋποθέτει τη σύνθεση ετερογενών στοιχείων, που χαρακτηρίζουν αφ ενός τη σκέψη κάθε γονέα και αφ ετέρου την προσωπικότητα και τις ανάγκες κάθε παιδιού. Καθοριστικός παράγοντας στην επιλογή του καταλληλότερου σχολείου είναι το *habitus*, το πολιτιστικό και το κοινωνικό κεφάλαιο των γονέων.

Η ενεργητική επιλογή σχολικής μονάδας από την πλευρά των γονέων περιλαμβάνει τα ακόλουθα σημαντικά βήματα, που αποτελούν κομμάτι μίας ευρύτερης στρατηγικής:

- Γνώση της ύπαρξης όσο το δυνατόν περισσότερων σχολικών μονάδων, με σκοπό τη μεγιστοποίηση των επιλογών
- Αποκωδικοποίηση των πληροφοριών για κάθε σχολική μονάδα (σχολική φήμη)
- Έγκαιρη ενημέρωση και συμμετοχή σε δραστηριότητες, που προβάλλουν τα σχολεία (π.χ. ανοικτές παρουσιάσεις στο κοινό)
- Ενεργοποίηση κοινωνικού δικτύου γνωριμιών, για τη λήψη πληροφοριών για συγκεκριμένες σχολικές μονάδες (Ball, 1997)

Στην πραγματικότητα, όμως, δεν κατέχουν όλοι οι γονείς το ίδιο μορφωτικό κεφάλαιο, ώστε να ενεργοποιήσουν τους μηχανισμούς ορθής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων και να οδηγηθούν αβίαστα στην επιλογή, που ανταποκρίνεται στα

προαπαιτούμενα τους. Κατ' αναλογία δε διαθέτουν όλοι το κοινωνικό κεφάλαιο, ήτοι τις κατάλληλες κοινωνικές διασυνδέσεις, οι οποίες θα τους επηρεάσουν ή θα τους κατευθύνουν στη λήψη μίας ικανοποιητικής απόφασης. Το ταξικό habitus (class habitus) εν προκειμένω χαρακτηρίζει τις ενέργειες και τις απόψεις των γονέων. Ως εκ τούτου οι γονείς της εργατικής τάξης αδυνατούν να αναπτύξουν τις κατάλληλες στρατηγικές και να χρησιμοποιήσουν την ελευθερία επιλογής σχολείου προς όφελος των παιδιών τους και καταλήγουν να θεωρούνται "ανεύθυνοι" ή απλά "κακοί" γονείς (Hill & Lai, 2015).

Κατά τον Ball (1997) η επιλογή είναι ο βασικός μηχανισμός άνισης συσσώρευσης και αναπαραγωγής πολιτιστικού κεφαλαίου, που αναπτύσσεται μέσα στους κόλπους του σχολείου και διευκολύνει την αναπαραγωγή του συμβολικού κεφαλαίου, το οποίο είναι συνώνυμο με το κοινωνικό γόητρο και τη διανοητική αίγλη. Οι γονείς, οι οποίοι είναι φορείς κοινωνικού, μορφωτικού και οικονομικού κεφαλαίου, γνωρίζουν ότι η εκπαίδευση αποτελεί επένδυση για το μέλλον των παιδιών τους και συχνά μάλιστα καταλήγουν στην επιλογή ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων συνεκτιμώντας τα υλικά οφέλη και τις ακαδημαϊκές διακρίσεις, που συνεπάγεται μια τέτοια επιλογή, αλλά και την πρόσβαση, που προσφέρει, σε εκλεπτυσμένα κοινωνικά δίκτυα και επαγγελματικές ευκαιρίες (Ball, 1997). Η απόφαση, λοιπόν, για το καταλληλότερο σχολείο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ταξική προδιάθεση των γονέων και την ενσωματωμένη γνώση (Hill & Lai, 2015).

Ομοίως οι γονείς, που διαθέτουν τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, στην πλειοψηφία τους ανήκουν στη μεσαία τάξη, και έλκονται από ελιτίστικά δημόσια σχολεία, τα οποία κρίνουν ότι καλύπτουν τις επιδιώξεις και τις ανάγκες τους. Με τον τρόπο αυτό μετουσιώνουν το habitus της οικογένειάς τους σε θεσμικό (institutional) habitus και δηλώνουν υπόρρητα ότι η επιλογή της σχολικής μονάδας συνάδει με τις κοινωνικές προσλαμβάνουσες και στοχεύει στη διατήρηση των προνομίων και της θέσης τους (Ball et al., 2002).

Σύμφωνα με τη Valassi (2009) το μορφωτικό επίπεδο και η εργασιακή κατάσταση των γονέων είναι ενδεικτικά της τάξης, στην οποία ανήκουν, και βρίσκονται σε σχέση αλληλεξάρτησης. Παράλληλα οι δύο αυτές παράμετροι μπορούν να καθορίσουν την επιλογή του κατάλληλου σχολείου.

Εν προκειμένω οι γονείς, που χαρακτηρίζονται από υψηλό μορφωτικό επίπεδο, είναι εκείνοι που κατέχουν τίτλους σπουδών από ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως επίσης μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα.

Συνακόλουθα το επάγγελμα των γονέων αυτών συνδέεται άρρηκτα με το μορφωτικό τους κεφάλαιο και μας παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για την οικονομική τους κατάσταση, το βιοτικό τους επίπεδο εν γένει και ταυτόχρονα μας βοηθά να συνάγουμε τη θέση τους στο κοινωνικό πεδίο. Στην εν λόγω κατηγορία εμπίπτουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες, δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί, οικονομολόγοι, αρχιτέκτονες, και οι υπάλληλοι στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, που κατέχουν θέσεις, οι οποίες απαιτούν γνώσεις και προσόντα.

Συμπερασματικά αυτοί ανήκουν στη μεσαία τάξη της κοινωνικής στρωμάτωσης και χρησιμοποιούν εκπαιδευτικές στρατηγικές σύμφυτες με τη θέση τους στην κοινωνική ιεραρχία (Valassi, 2009). Στόχος τους είναι να διασφαλίσουν έναν ευνοϊκό περιβάλλον εκπαίδευσης για τους απογόνους τους και γι' αυτό καταλήγουν στην επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης ως πεδίο διατήρησης προνομίων.

2.2.1 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως στρατηγική κοινωνικής κλειστότητας (social closure)

Η σχολική επιλογή κρίνεται καθοριστική για τη μετέπειτα πορεία της ζωής των μαθητών, καθώς αποτυπώνει την εσωτερικευση ενός πεπρωμένου σύμφυτου με την κοινωνική τάξη, στην οποία ανήκουν οι γονείς (Φραγκουδάκη, 1985). Η ύπαρξη του κοινωνικού κεφαλαίου δεν ακολουθεί την κληρονομική διαδικασία του ενσωματωμένου πολιτιστικού κεφαλαίου, αλλά βασίζεται στις στρατηγικές των υποκειμένων να δομήσουν ή να αναπαράγουν κοινωνικές σχέσεις, που ενδεχομένως θα χρειαστούν κάποια δεδομένη στιγμή της ζωής τους. Απαιτείται χρόνος και ενέργεια, προκειμένου οι εν λόγω σχέσεις να διατηρηθούν, να επαναπροσδιοριστούν και να τελεσφορήσουν (Bourdieu, 1986). Συνήθως οι φορείς κοινωνικού κεφαλαίου διαθέτουν υψηλό εισόδημα και επαγγελματικό γόητρο (Horvat et al., 2003), γεγονός που τους κατατάσσει στα μεσαία ή ανώτερα στρώματα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

Οι Ball & Vincent (2001) κάνουν λόγο για την ύπαρξη μίας 'φοβισμένης' μεσαίας τάξης ('fearful' middle-class) υπονοώντας ότι οι γονείς των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων θέτουν σε εφαρμογή κάθε διαθέσιμη στρατηγική επιλογής σχολείου, προκειμένου να επιτύχουν την ένταξη των παιδιών τους σε σχολεία με κοινωνική και πολιτιστική ομοιογένεια. Πιστεύουν ότι η ορθή επιλογή σχολείου μπορεί να διαφυλάξει τα παιδιά τους από τη μίξη με άλλες κοινωνικές ομάδες και να εμποδίσει την επίφοβη για εκείνους καθοδική πορεία στην κοινωνική κλίμακα.

Συνάγεται, λοιπόν, ότι το σχολείο μετατρέπεται σε κοινωνικό πεδίο, μέσα στο οποίο η μεσοαστοί γονείς και τα παιδιά τους βιώνουν την αίσθηση του 'ανήκειν' (Hill & Lai, 2015). Οι εν λόγω πρακτικές χαρακτηρίζουν τις οικογένειες των μεσαίων και όχι των λαϊκών στρωμάτων και παραπέμπουν σε διαδικασίες συντήρησης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και αποκλεισμών (Φάκου, 2014).

Ακόμα σύμφωνα με τους Horvat et al. (2003) οι εν λόγω στρατηγικές, που βασίζονται στην ύπαρξη κοινωνικού κεφαλαίου μέσα στην οικογένεια, λειτουργούν αποτρεπτικά σε περιπτώσεις σχολικής εγκατάλειψης και συμβάλλουν αποφασιστικά στη συνέχιση των σπουδών ενός μαθητή. Σύμφωνα με την Τσακίρη (2009, σ. 410) οι γονείς *"ως κοινωνικοί δρώντες, προβάλλουν στο σχολείο την πραγμάτωση αμετροεπών προσδοκιών, που συνδέονται με την κοινωνική ευμάρεια και την επιτυχία των παιδιών τους και προσλαμβάνουν (φαντασιακά) το σχολικό θεσμό ως έναν ανταγωνιστικό χώρο για τη χορήγηση καλύτερων τίτλων σπουδών"*.

Συνεπώς η σχολική επιλογή "προστατεύει" τους μαθητές της μεσαίας ή ανώτερης τάξης από την κοινωνική ανάμιξη (social mixing) με παιδιά προερχόμενα από λιγότερο ευνοημένες οικογένειες (Angus, 2015). Στις ευρωπαϊκές χώρες του νότου επί παραδείγματι η αθρόα εισροή μεταναστών έχει δημιουργήσει μεγάλες διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους πολίτες αναγκάζοντας τους εκπροσώπους της μεσαίας τάξης να αναπτύξουν στρατηγικές, που θα επηρεάσουν θετικά την κοινωνική και εκπαιδευτική εξέλιξη των παιδιών τους.

Επιπρόσθετα στο Παρίσι, μία ευρωπαϊκή πρωτεύουσα με έντονο πολυπολιτισμικό χαρακτήρα, η παρουσία των μελών της αστικής τάξης εντοπίζεται σε συγκεκριμένες περιοχές εντός και εκτός του κέντρου της πόλης, έτσι ώστε να αποφεύγεται η συναναστροφή με άτομα ασθενέστερων στρωμάτων ή μετανάστες (van Zanten, 2005). Η άτυπη αυτή τοπική επιβολή της αστικής τάξης συνεπάγεται τον έλεγχο των σχολικών μονάδων, δημοσίων και ιδιωτικών, από τα μέλη της. Η μεσαία τάξη αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο της κοινωνικής και εθνικής ανάμιξης αναπτύσσοντας τη στρατηγική της κοινωνικής κλειστότητας (closure strategy) και "προφυλάσσει" τους μαθητές της από τη συναναστροφή με παιδιά με ελλιπές πολιτιστικό και μορφωτικό κεφάλαιο. Η ομοιογένεια, η οποία χαρακτηρίζει τα άτομα μίας ομάδας σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, αποτελεί προϋπόθεση για την ύπαρξη κοινωνικού κεφαλαίου και εξασφαλίζει μία μορφή αλληλεγγύης ανάμεσά τους (Bourdieu, 1986).

Στη χώρα μας η άνιση κατανομή των μεταναστών και των προσφύγων σε συγκεκριμένες περιοχές της πρωτεύουσας υποβαθμίζει αναπόφευκτα το βιοτικό επίπεδο των εν λόγω περιοχών και επιδρά αρνητικά στην παρεχόμενη εκπαιδευτική ποιότητα των σχολικών μονάδων (Maloutas, 2007). Παρ' όλα αυτά η επιλογή των περιοχών εγκατάστασης των εν λόγω πληθυσμιακών ομάδων δε γίνεται τυχαία, αλλά συνιστά κρατική επιλογή, με απώτερο σκοπό να μη διαταραχθούν οι συνθήκες διαβίωσης των ανώτερων στρωμάτων και να μη θιγεί η μαθησιακή ομοιογένεια των μαθητών στα σχολεία, που εκείνοι φοιτούν.

Έτσι οι εύποροι γονείς διατηρούν τα προνόμιά τους στέλνοντας τα παιδιά τους σε σχολεία, που τους ταιριάζουν, ενώ οι μεσοαστοί μετακινούνται προς εκπαιδευτικά προνομιούχες περιοχές της Αθήνας ή χρησιμοποιούν τη δυνατότητα επιλογής ιδιωτικού σχολείου. Η ύπαρξη ελιτίστικων σχολικών μονάδων επιβεβαιώνει τον ανωτέρω ισχυρισμό, αφού σε αυτά φοιτούν μαθητές προνομιούχων οικογενειών, ενώ υπάρχει πλήθος υποδεέστερων σχολικών μονάδων απευθυνόμενων σε μαθητές της εργατικής τάξης (Mach & Wesolowski, 1986). Τα περιθωριοποιημένα σχολεία στοχοποιούνται και αποφεύγονται συστηματικά συμβάλλοντας στην γκετοποίηση των περιοχών, ενώ η πρακτική, που υιοθετούν οι γονείς, μοιάζει να αντιτίθεται στο δημοκρατικό πρόταγμα της ισότητας των ευκαιριών (Τσακίρη, 2018).

Σε κάθε άλλη περίπτωση παραμένουν στο σχολείο, που υποχρεωτικά ανήκουν, αφού η ελληνική νομοθεσία δεν επιτρέπει την ελεύθερη επιλογή σχολείου. Αυτό συχνά ερμηνεύεται από τους γονείς ως απειλή για τις μαθησιακές επιδόσεις και τις κοινωνικές συναναστροφές των παιδιών τους (van Zanten, 2005), αφού αντιλαμβάνονται ότι η έλλειψη πολιτισμικού ή κοινωνικού κεφαλαίου, που χαρακτηρίζει άτομα χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων, επιφέρει καθοδική πορεία στην κοινωνική κλίμακα και χάσιμο των προνομίων της μεσαίας τάξης (Mach & Wesolowski, 1986). Σε πολλές των περιπτώσεων παραβαίνουν την κείμενη νομοθεσία και δηλώνουν ψευδή διεύθυνση κατοικίας, ώστε να μετακινηθούν σε πιο ευνοημένες σχολικές μονάδες και να αποφύγουν την επιβλαβή για τα παιδιά τους κοινωνική μίξη.

Σύμφωνα με τη van Zanten (2005) οι γονείς της μεσαίας τάξης φοβούμενοι την κοινωνική και εθνική μίξη των παιδιών τους προβαίνουν στην κυρίευση (colonisation) των δημόσιων σχολείων ως στρατηγική κοινωνικής κλειστότητας, προβάλλουν τα ατομικά τους αιτήματα και ασκούν πιέσεις, ώστε να διασφαλίσουν τη διατήρηση των προνομίων τους και την εκπαιδευτική ομοιογένεια στο σχολικό

πλαίσιο. Επίσης η van Zanten, (2009) κάνει λόγο για τα τοπικά δίκτυα των γονέων, οι οποίοι οργανώνονται σε ομάδες ανάλογα με το σχολείο φοίτησης των παιδιών τους και επιδίδονται στην ανάπτυξη στρατηγικών σύμφυτων με τις αξίες και το πολιτιστικό φορτίο που φέρουν, ώστε να διασφαλίσουν την ομοιογένειά τους και να εμποδίσουν την παρείσφρηση μη ταιριαστών ατόμων στον σχολικό χώρο.

2.3 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως στρατηγική κατάκτησης υψηλών σχολικών επιδόσεων

Το ζήτημα της εκπαιδευτικής εξέλιξης των παιδιών και της κατάκτησης υψηλών επιδόσεων συνιστά την κύρια αιτία ανησυχίας των γονέων, οι οποίοι προσπαθούν να διασφαλίσουν μια ικανοποιητική σχολική πορεία για τα παιδιά τους μέσω της ορθής επιλογής σχολείου (Πυργιωτάκης, 1989).

Σχολική επίδοση ορίζεται το σύνολο των προσπαθειών, που καταβάλλει κάθε μαθητής, προκειμένου να ενταχθεί στο σχολικό πλαίσιο και να αποδώσει τα μέγιστα στο μαθησιακό κομμάτι (Τζάνη, 1986). Η υψηλή βαθμολογία των μαθητών και η επιτυχία τους σε εξετάσεις και δοκιμασίες είναι συνώνυμη με την ικανοποιητική σχολική επίδοση. Συχνά ο όρος ταυτίζεται με τη σχολική επιτυχία, η οποία αποτελεί συνισταμένη δύο παραγόντων, του σχολείου και της οικογένειας (Πυργιωτάκης, 1989). Πράγματι οι σχολικές επιδόσεις φαίνεται ότι επηρεάζονται άμεσα από το οικογενειακό περιβάλλον και για τον λόγο αυτό παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις στη βαθμολογική κλίμακα ανάμεσα σε μαθητές, που εκκινούν από διαφορετικές αφετηρίες.

Σύμφωνα με τον Πυργιωτάκη (1999) ο ρόλος που διαδραματίζει το μορφωτικό κεφάλαιο, που κληρονομούν τα παιδιά των προνομιούχων στρωμάτων από τους γονείς τους, κρίνεται καθοριστικής σημασίας για τη σχολική τους επιτυχία. Το ενσωματωμένο κοινωνικό προϊόν (habitus) και το πολιτιστικό κεφάλαιο των γονέων έρχονται πάλι στο προσκήνιο και στην περίπτωση των σχολικών επιδόσεων, αφού το σχολείο εξετάζει τις εσωτερικευμένες γνώσεις, αντιλήψεις, συμπεριφορές και τρόπους σκέψης και για το λόγο αυτό τα παιδιά, που ξεκινούν από λιγότερο ευνοημένες αφετηρίες, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις σχολικές απαιτήσεις. Υπό την έννοια αυτή το σχολείο ασκεί κοινωνική επιλογή.

Η Φραγκουδάκη (1985) επισημαίνει ότι η κοινωνική προέλευση επηρεάζει σημαντικά την εκπαιδευτική εξέλιξη του ατόμου. Εν προκειμένω η πλειοψηφία των μαθητών από τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα όχι μόνο σημειώνουν αρνητικές σχολικές επιδόσεις, αλλά διαθέτουν και μειωμένες φιλοδοξίες κοινωνικής επιτυχίας.

Αντιθέτως τα παιδιά των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων μετασχηματίζουν την κοινωνική τους κληρονομιά σε σχολική κληρονομιά, δοκιμάζουν την επιβράβευση και συνεχίζουν απρόσκοπτα τη σχολική τους πορεία, αφού το σχολείο νομιμοποιεί τις γνωστικές τους δεξιότητες. Ακολουθώντας τους αξιολογικούς προσανατολισμούς της οικογένειάς τους αναπτύσσουν το κίνητρο της επιτυχίας και αξιοποιούν στο μέγιστο τις ευκαιρίες, που τους παρουσιάζονται (Φραγκουδάκη, 1985).

Ακόμα οι γονείς, οι οποίοι έχουν υψηλό κύρος, λόγω του μορφωτικού, κοινωνικού ή οικονομικού τους κεφαλαίου διαμορφώνουν από πολύ νωρίς την προσδοκία ότι τα παιδιά τους θα ακολουθήσουν ακαδημαϊκές σπουδές. Συνεπώς αναζητούν σχολεία, τα οποία διαθέτουν ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών (academic curriculum), για να τα εγγράψουν από το ξεκίνημα της σχολικής τους διαδρομής. Η εν λόγω επιλογή είναι στενά συνυφασμένη με την κοινωνική θέση των γονιών, οι οποίοι αναπτύσσουν αποτελεσματικά μία στρατηγική ορθής επιλογής σχολείου, για να διασφαλίσουν τη μελλοντική είσοδο των μαθητών στο πανεπιστήμιο. Αντίστοιχα οι μαθητές ακολουθώντας ένα διευρυμένου τύπου πρόγραμμα σπουδών, που περιλαμβάνει εκμάθηση ξένων γλωσσών, υπολογιστών και πλείστες αθλητικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, βιώνουν ένα είδος κοινωνικής διάκρισης και εκπαιδευτικού πεπρωμένου. Κατά τη σχολική τους πορεία εσωτερικεύουν τις αρχές της κοινωνικής τους τάξης και τις μεταφέρουν στην ενήλικη ζωή τους (Goodson, Cookson, & Persell, 1997). Αντιθέτως οι γονείς της εργατικής τάξης υποτιμούν τις ικανότητες των παιδιών τους και δε δίνουν τη δέουσα βαρύτητα στην επιλογή μίας ανταγωνιστικής σχολικής μονάδας διατηρώντας την παγιωμένη αντίληψη ότι τα παιδιά τους δε θα τα καταφέρουν, όπως δεν τα κατάφεραν και οι ίδιοι (Robert, 2010).

Επιπρόσθετα οι γονείς των ανώτερων κοινωνικά στρωμάτων προτιμούν σχολεία, τα οποία ελέγχουν γραπτώς τις προηγούμενες γνώσεις των παιδιών στα μαθήματα, προτού τα εγγράψουν, διότι γνωρίζουν ότι η ομοιογένεια γνώσεων εγγυάται εκπαιδευτική παραγωγικότητα και ικανοποιητικές επιδόσεις. Η εν λόγω διαδικασία λειτουργεί αποτρεπτικά για τους εκπροσώπους των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων λόγω ελλিপών κινήτρων και απουσίας μορφωτικού κεφαλαίου. Η πιο αποδοτική γονεϊκή στρατηγική φαίνεται να είναι εκείνη, που συνδυάζει την επιλογή μίας ιδιωτικής σχολικής μονάδας με ένα αυστηρά ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών (Robert, 2010) καθιστώντας έκδηλη τη διαίονιση των εκπαιδευτικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Η ακαδημαϊκή υπεροχή (Academic Excellence) φαίνεται ότι βρίσκεται ανάμεσα στις πρώτες θέσεις των επιδιώξεων των γονιών, όταν επιλέγουν ένα σχολείο. Ήδη από τη βαθμίδα του δημοτικού σχολείου πληροφορούνται, εάν το μαθησιακό επίπεδο είναι υψηλό, μελετώντας και συγκρίνοντας τη βαθμολογία των μαθητών στις γραπτές δοκιμασίες στην κατανόηση κειμένου (reading) και στα μαθηματικά (mathematics) (Bosetti, 2004). Ομοίως στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι εν λόγω γονείς, που διακρίνονται από υψηλό επίπεδο σπουδών, εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τις επιδόσεις των μαθητών στις εξετάσεις του PISA (Robert, 2010), αφού μπορούν να ερμηνεύσουν τις βαθμολογικές διαφοροποιήσεις και να οδηγηθούν στην πιο ταιριαστή για τα παιδιά τους σχολική επιλογή (child-matching). Μάλιστα η έρευνα του Robert (2010), η οποία βασίζεται στα αποτελέσματα του γραπτού διαγωνισμού του PISA 2006 στην κατανόηση κειμένου (reading), τα μαθηματικά (maths) και τις φυσικές επιστήμες (science), επιβεβαιώνει την πεποίθηση ότι οι μαθητές των ιδιωτικών σχολείων σημειώνουν καλύτερες επιδόσεις από εκείνους των δημόσιων.

2.3.1 Η γονεϊκή επιλογή σχολείου ως στρατηγική πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Το επιστέγασμα των υψηλών σχολικών επιδόσεων είναι η εισαγωγή των παιδιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία ισοδυναμεί με εκπαιδευτική επιτυχία. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η σχολική επιλογή είτε πρόκειται για τη δημόσια ή την ιδιωτική εκπαίδευση νοηματοδοτείται από την επιτυχή πρόσβαση στο πανεπιστήμιο (Ball et al., 2002) και ως εκ τούτου οι εν λόγω εξετάσεις ανάγονται σε εξετάσεις *"υψηλού διακυβέματος"* (Τσακίρη, 2018). Σύμφωνα με τους Gewirtz & Crabb (2010) η ανώτερη εκπαίδευση είναι μία σημαντική πτυχή της ζωής του ατόμου, αφού αποτελεί ένα πεδίο παραγωγής γνώσης, στο οποίο εισέρχονται κατά κύριο λόγο εκείνοι που έχουν τα απαιτούμενα εκπαιδευτικά προσόντα. Επίσης η κοινωνική θέση όπως και η οικονομική κατάσταση της οικογένειας επηρεάζουν τη διάρκεια σπουδών ενός μαθητή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την απόκτηση τίτλων σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου.

Οι γονείς γνωρίζουν ότι η πρόσκτηση ακαδημαϊκών τίτλων μπορεί να οδηγήσει τα παιδιά σε επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία και δύναται να τους εξασφαλίσει κοινωνικό γόητρο και μία περίοπτη θέση στην κοινωνική διαστρωμάτωση. Αντιλαμβάνονται και στοχεύουν στην ανταλλακτική αξία της ανώτερης εκπαίδευσης, όπως αυτή στοιχειοθετείται από τα διπλώματα, και οραματίζονται για τα παιδιά τους ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας

(Raveaud & van Zanten, 2007). Η αγορά εργασίας αναγνωρίζει τις πιστοποιημένες επιδόσεις των μαθητών και τις κυρώνει κοινωνικά. Τοιουτοτρόπως νομιμοποιείται το μορφωτικό κεφάλαιο των ατόμων και ρυθμίζεται η κοινωνική κατανομή τους στον εργασιακό τομέα (Τσακίρη, 2018).

Οι γονείς των μεσαίων στρωμάτων εμφανίζονται πιο φιλόδοξοι αναφορικά με το ακαδημαϊκό μέλλον των παιδιών τους και όντας οι ίδιοι κάτοχοι πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών θεωρούν επιβεβλημένη τη συσσώρευση πτυχίων, για να διαφυλαχθεί η θέση τους στην κοινωνική στρωμάτωση και για να εξασφαλιστεί η επαγγελματική αποκατάσταση των παιδιών τους με όρους ευνοϊκούς και ταιριαστούς της κοινωνικής και οικονομικής τους θέσης.

Έρευνες στη Μεγάλη Βρετανία αποδεικνύουν ότι οι σπουδές στην ανώτερη εκπαίδευση αποτυπώνουν μία ταξική αντίληψη (classed concept), σύμφωνα με την οποία οι μαθητές των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων είναι εγκλωβισμένοι (constrained) να ακολουθήσουν ακαδημαϊκές σπουδές. Επί παραδείγματι η φοίτηση σε ένα ιδιωτικό εκπαιδευτήριο δεν αφήνει στους μαθητές περιθώρια παρέκκλισης από την προδιαγεγραμμένη για εκείνους εκπαιδευτική τροχιά και καθιστά την προσπάθεια εισαγωγής στο πανεπιστήμιο ως τη μόνη διαθέσιμη επιλογή (Ball et al., 2002). Αντιστοίχως η ελλειμματική επίδοση των μαθητών από τις ασθενέστερες κοινωνικά τάξεις συνεπάγεται περιορισμένο αριθμό εισαγωγής στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (Πυργιωτάκης, 1989).

Η έρευνα του Robert (2010), που αναλύει τα αποτελέσματα των επιδόσεων των μαθητών 23 κρατών του ΟΟΣΑ στις εξετάσεις του PISA 2006, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι γονείς με υψηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο αποφεύγουν τη δημόσια εκπαίδευση και τείνουν να επιλέγουν ιδιωτικά σχολεία με ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών, διότι γνωρίζουν ότι αυτό θα επιτρέψει στους μαθητές να εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι γονείς των σύγχρονων κοινωνιών παρουσιάζουν μία εμμονή όσον αφορά στις πιστοποιημένες επιδόσεις των μαθητών μέσω των εξετάσεων, που λαμβάνουν χώρα στο σχολείο, καθώς αυτές αναγνωρίζονται ως όχημα κοινωνικής καταξίωσης και οικονομικής ανέλιξης (Τσακίρη, 2018).

Ένας ικανοποιητικός αριθμός ερευνών αποδεικνύει ότι τα μέλη των κατώτερων κοινωνικά στρωμάτων εκπροσωπούνται πλημμελώς στην ανώτερη εκπαίδευση παρά το γεγονός ότι υπερτερούν αριθμητικά έναντι των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων (Πυργιωτάκης, 1989). Οι γονείς της εργατικής τάξης δεν

εμφανίζονται το ίδιο φιλόδοξοι με τους μεσοαστούς και βαθιά επηρεασμένοι από τις δικές τους εκπαιδευτικές αποτυχίες δεν οραματίζονται πανεπιστημιακές σπουδές για τα παιδιά τους.

Η έρευνα των Ball et al. (2002) στη Μεγάλη Βρετανία ενισχύει την αντίληψη ότι η ανώτατη εκπαίδευση κυριαρχείται από τη μεσαία τάξη παρά το γεγονός ότι πρόκειται για μία χώρα με έντονο πολυ-πολιτισμικό χαρακτήρα και θα ήταν αναμενόμενο να εισάγονται στο πανεπιστήμιο παιδιά από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Παρ' όλα αυτά στην κορυφή της εκπαιδευτικής πυραμίδας συναντώνται κυρίως άτομα από τα μεσαία ή ανώτερα στρώματα καθιστώντας ολοφάνερα καθοριστική τη συμβολή του κοινωνικοπολιτιστικού υπόβαθρου στη σχολική επιτυχία.

Σύμφωνα με τη Valassi (2012) οι γονείς των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων επηρεασμένοι από τον κυρίαρχο παγκοσμιοποιημένο λόγο, που επικρατεί σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής, επιδιώκουν σπουδές διεθνούς επιπέδου για τους απογόνους τους σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Οι εν λόγω σπουδές κρίνονται πλέον εφικτές μέσω της παρακολούθησης του διετούς προπαρασκευαστικού προγράμματος IB (International Baccalaureate), το οποίο προσφέρεται σε συγκεκριμένα ιδιωτικά σχολεία παγκοσμίως. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο διεξάγεται από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό International Baccalaureate Organization, και έχει κοινό πρόγραμμα σπουδών σε κάθε σχολείο, που εφαρμόζεται, ανεξαρτήτως χώρας (Βαλάση, 2008).

Οι γονείς της μεσαίας και ανώτερης κοινωνικής τάξης αξιοποιώντας επαρκώς το δίκτυο πληροφοριών, που έχουν στη διάθεσή τους, εκφράζουν έντονο ενδιαφέρον για το ανωτέρω πρόγραμμα επιθυμώντας να εφοδιάσουν τα παιδιά τους με διεθνές κεφάλαιο (international capital), το οποίο ταυτίζεται με σπουδές υψηλού επιπέδου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στο εξωτερικό και συνεπάγεται συμμετοχή στη διεθνή επαγγελματική αγορά (Valassi, 2012).

2.4 Η επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης

Σύμφωνα με την Τσακίρη (2009) οι γονείς των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων θεωρούν τη φοίτηση των παιδιών τους στο σχολείο ως μείζον διακύβευμα με αποτέλεσμα να καταφεύγουν στην εγγραφή τους σε ιδιωτικά εκπαιδευτήρια. Η επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης αποτελεί μία συνήθη πρακτική των γονέων των μεσαίων και ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων, η οποία μάλιστα μοιάζει αποδεσμευμένη από οποιαδήποτε ηθική αιτιολόγηση, αφού η ποιότητα της

δημόσιας εκπαίδευσης είναι αρκετά υποβαθμισμένη ιδίως σε κράτη της νοτίου Ευρώπης (Μαλούτας, 2006).

Πρόκειται για μία εκπαιδευτική στρατηγική από την πλευρά των γονέων, η οποία υπερβαίνει το στενό τοπικό πλαίσιο της γειτονιάς και εκτείνεται σε μεγαλύτερη χωροταξική κλίμακα (Μαλούτας, 2007). Απώτερος στόχος των γονέων είναι η ένταξη των παιδιών τους σε έναν γνώριμο χώρο, που παρέχει εγγύα εκπαιδευτικής επιτυχίας, συναναστροφής με ομοίους και αναπαραγωγής ευνοϊκών εκπαιδευτικών όρων σε περιοχές διαφορετικές από τον τόπο διαμονής (Μαλούτας, 2007).

Επομένως δε θα ήταν άστοχο να λεχθεί ότι η επιλογή ιδιωτικού σχολείου συνιστά μία στρατηγική κοινωνικής επιλογής. Πράγματι οι έρευνες των Butler & van Zanten (2007) αποδεικνύουν ότι οι γονείς στη Μεγάλη Βρετανία και τις Η.Π.Α. καταφεύγουν στην ιδιωτική εκπαίδευση, για να επιτύχουν κοινωνική αποκλειστικότητα και εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα. Τα πορίσματα από την ακόλουθη επισκόπηση των ερευνών συγκλίνουν στο ότι η γονεϊκή επιλογή ιδιωτικής εκπαίδευσης αποτελεί ταξική στρατηγική.

Στις Η.Π.Α. ο θεσμός των σχολικών vouchers ξεκίνησε το 1990 και άνοιξε τον δρόμο προς την ιδιωτική εκπαίδευση δίνοντας την ευκαιρία σε περισσότερους υποψήφιους μαθητές να την επιλέξουν (Foreman, 2017). Η έρευνα των Egalite & Wolf (2016) καταγράφει 45 επιδοτούμενα προγράμματα (vouchers, tax-credits and education savings accounts) ιδιωτικής εκπαίδευσης. Επίσης σύμφωνα με την ίδια έρευνα το 11% των γονέων στις Η.Π.Α. επιλέγουν ιδιωτικά σχολεία για τα παιδιά τους χωρίς να λαμβάνουν επιδότηση, προκειμένου να αντισταθμίσουν τη μέτρια ποιότητα των δημόσιων σχολείων. Παράλληλα οι αναλύσεις, που έχουν διεξαχθεί από τον Δεκέμβριο του 2015 μέχρι σήμερα, παρουσιάζουν θετική συσχέτιση ανάμεσα στη φοίτηση των μαθητών σε ιδιωτικό σχολείο και την επίδοσή τους, την αποφοίτησή τους από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την εισοδό τους στην τριτοβάθμια και τη συνέχισή των σπουδών τους. Επίσης οι επιδόσεις των Αφρο-αμερικανών, που επιλέγουν την επιδοτούμενη ιδιωτική εκπαίδευση, στα standardized tests παρουσιάζει αξιοσημείωτη βελτίωση.

Στον ευρωπαϊκό χώρο η έρευνα των Regt & Weenink (2006), η οποία στηρίχτηκε στις συνεντεύξεις 37 γονέων και 20 μαθητών και σε μία έρευνα απόψεων 376 γονέων, που εμπλέκονται στην ιδιωτική εκπαίδευση στην Ολλανδία, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ιδιωτική εκπαίδευση μπορεί να ερμηνευτεί ως στρατηγική

αποφυγής της εκπαιδευτικής αποτυχίας και μείωσης των πιθανοτήτων καθοδικής κοινωνικής κινητικότητας. Οι ολλανδοί γονείς αναζητούν ένα σχολείο, που να αντανακλά και να συμβάλλει στη μεταβίβαση του πολιτιστικού τους κεφαλαίου. Καταφεύγουν στην επί πληρωμή ιδιωτική εκπαίδευση, με στόχο να ενισχύσουν την πορεία των παιδιών τους προς την εκπαιδευτική τροχιά που επιθυμούν, αφού πιστεύουν ότι τα ιδιωτικά σχολεία έχουν πειθαρχία, προσεγγίζουν τον μαθητή σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές του ανάγκες και μπορούν να δώσουν το εισιτήριο για το πανεπιστήμιο και συνακόλουθα για ανώτερες κοινωνικές θέσεις. Τέλος στην ίδια έρευνα μια μερίδα γονέων υποστηρίζει ότι το ιδιωτικό σχολείο, αν και δεν αποτελεί την πρώτη τους επιλογή, μπορεί να προσδώσει στους μαθητές χαρακτηριστικά, που διαθέτουν οι εκπρόσωποι της μεσαίας τάξης, και είναι αναγκαία για την κοινωνικοποίηση των παιδιών τους και την κατάκτηση περίοπτων επαγγελματικών θέσεων στην ενήλικη ζωή τους.

Σε κράτη του ευρωπαϊκού νότου, όπως η Ισπανία, η σχολική επιλογή συνδέεται με τις δυνάμεις της αγοράς και τους μηχανισμούς της κοινωνικής αναπαραγωγής. Η ιδιωτική εκπαίδευση εν προκειμένω είναι συνώνυμη της ποιότητας, της πειθαρχίας και των υψηλών επιδόσεων. Η έρευνα του Bernal (2005), που έλαβε χώρα σε 13 ιδιωτικά και δημόσια σχολεία στη Σαραγόσα, μέσα σε διάστημα 5 μηνών, επιχειρεί να ερμηνεύσει τα κριτήρια των γονέων αναφορικά με την επιλογή σχολείου για τα παιδιά τους. Οι συνεντεύξεις με γονείς και εκπαιδευτικούς από τα εν λόγω σχολεία, η παρατήρηση και η ανάλυση των στοιχείων συμβάλλουν στη συλλογή των πορισμάτων και παρέχουν μία σαφή εικόνα των παραγόντων βάσει των οποίων οι γονείς επιλέγουν την ιδιωτική εκπαίδευση.

Για τους Ισπανούς η παρεχόμενη ελιτίστικη εκπαίδευση (elitism) είναι ο βασικός λόγος επιλογής ιδιωτικού σχολείου, ο οποίος συνδέεται πρωτίτως με τα ακαδημαϊκά αποτελέσματα και εν συνεχεία με οικονομικές παραμέτρους. Η επιλογή αυτή χαρακτηρίζει τους γονείς της μέσης και ανώτερης αστικής τάξης, οι οποίοι φέρουν το ανάλογο πολιτιστικό κεφάλαιο, ώστε να αξιολογήσουν τις προσφερόμενες επιλογές και να καταλήξουν στην πιο ταιριαστή για αυτούς επιλογή. Η ανωτέρω πρακτική επιβεβαιώνει το συλλογισμό ότι η επιλογή σχολείου έχει κοινωνικοπολιτισμικό χαρακτήρα και αναπτύσσεται, προκειμένου οι εκπρόσωποι των ανώτερων στρωμάτων να διατηρήσουν τα κοινωνικά τους προνόμια.

Στη Μεγάλη Βρετανία η ιστορία της εκπαίδευσης συνδέεται στενά με την ιστορία των κοινωνικών τάξεων (Hill & Lai, 2015). Σύμφωνα με τον Ball (1997)

η σχολική επιλογή αποτελεί μία μορφή στρατηγικής των γονέων για τη διατήρηση ή την επαύξηση της θέσης τους στην κοινωνική διαστρωμάτωση, ενώ η ελευθερία επιλογής, που απολαμβάνουν, τους καθιστά κυρίαρχους στο εκπαιδευτικό πεδίο της αγοράς. Η έρευνα του Ball (1997), που εκπονήθηκε με τη βοήθεια συνεντεύξεων μεσοαστών γονέων διερευνά τους λόγους, που ωθούν τους γονείς να επιλέξουν την ιδιωτική ή δημόσια εκπαίδευση.

Το κατοχυρωμένο κύρος των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων αναφορικά με τον τύπο και το περιεχόμενο της προσφερόμενης εκπαίδευσης έχει οδηγήσει στη δημιουργία ελιτίστικων δημόσιων σχολείων, τα οποία συναγωνίζονται τα ιδιωτικά υπό το καθεστώς της ελεύθερης εκπαιδευτικής αγοράς (Ball, 1997). Οι συνεντεύξεις των βρετανών γονέων διέπονται από αμφιθυμία, αβεβαιότητα και αντιφάσεις, αλλά παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με το υπό εξέταση ζήτημα.

Μέσα από την έρευνα αναδεικνύεται ο τύπος του γονέα, που επιλέγει την ιδιωτική εκπαίδευση, επειδή πιστεύει ότι είναι καλύτερη από τη δημοσία (abstract choosers). Στην περίπτωση αυτή οι γονείς δεν ενεργοποιούν κάποια στρατηγική, αλλά βασίζονται στην *de facto* πεποίθηση της υπεροχής των ιδιωτικών έναντι των δημοσίων. Η φήμη κάποιου σχολείου ή επιρροή των κοινωνικών τους σχέσεων συμβάλουν αποφασιστικά στην επιλογή τους. Για τους γονείς αυτούς το δημόσιο σχολείο δε συνιστά εναλλακτική επιλογή, ενώ το ιδιωτικό είναι η καλύτερη δυνατή απόφαση για το μέλλον των παιδιών τους.

Επιπρόσθετα μέσα από τις απαντήσεις των γονέων αναδύεται το προφίλ του καλά πληροφορημένου γονέα (informed choosers). Οι εν λόγω γονείς συνεκτιμούν διάφορες παραμέτρους, προτού επιλέξουν τη σχολική μονάδα που ταιριάζει στα παιδιά τους, όπως το αναλυτικό πρόγραμμα, τις εξωσχολικές δραστηριότητες, τις διδακτικές μεθόδους και τα προσόντα των εκπαιδευτικών, τις εγκαταστάσεις, την κοινωνική σύσταση του σχολείου, τις επιδόσεις και τις ευκαιρίες για εισαγωγή στο πανεπιστήμιο. Αξιοποιώντας το υπάρχον πολιτιστικό κεφάλαιό τους αποκωδικοποιούν την ποιότητα των προσφερόμενων σχολείων, ώστε να επιλέξουν εκείνο που ταιριάζει στην κοινωνική τους τάξη αλλά και στα ενδιαφέροντα του παιδιού τους. Έτσι μετουσιώνουν το πολιτιστικό σε συμβολικό κεφάλαιο.

Ακόμα μέσα από τις συνεντεύξεις κατέστη φανερό πως κάποιοι γονείς επιλέγουν ένα ιδιωτικό σχολείο λόγω της εγγύτητας που παρουσιάζει με τον τόπο κατοικίας τους και αφού έχουν απορρίψει το πλησιέστερο δημόσιο ως ανεπαρκές. Επιπλέον κάποιοι δίνουν μεγάλη σημασία στην κοινωνική σύνθεση του ιδιωτικού

σχολείου, ώστε να το επιλέξουν. Αναζητούν σχολεία, τα οποία στελεχώνουν εκπαιδευτικοί και μαθητές με παρόμοιο *habitus* και συγγενικό πολιτιστικό κεφάλαιο. Αυτή η συνθήκη εξασφαλίζει τη διατήρηση της τάξης τους και τη μελλοντική εξαργύρωση των πολιτιστικών αγαθών σε συμβολικά αγαθά.

Αντίστοιχα τόσο τα ιδιωτικά όσο και τα δημόσια σχολεία στη Μεγάλη Βρετανία αναπτύσσουν μία στρατηγική κοινωνικής επιλογής παίρνοντας συνέντευξη από τους γονείς των υποψήφιων μαθητών τους, με σκοπό να επιβεβαιώσουν ότι ταιριάζουν στο προφίλ του σχολείου τους με όρους πολιτιστικού και κοινωνικού κεφαλαίου. Οι γονείς επιδίδονται σε έναν αγώνα ορθής παρουσίασης του εαυτού τους και των απογόνων τους και υποστηρίζουν έμπρακτα τον ρόλο του καταναλωτή της εκπαίδευσης.

Σε καμία από τις παραπάνω έρευνες δεν παρατηρήθηκε η παρουσία των εκπροσώπων της εργατικής τάξης στην επιλογή ιδιωτικού σχολείου. Η διαμόρφωση ελεύθερης επιλογής εντός της φιλελεύθερης εκπαιδευτικής αγοράς καθιστά την ιδιωτική εκπαίδευση απρόσιτη λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων και κυρίως λόγω της αδυναμίας των μελών των κατώτερων στρωμάτων να εξετάσουν όλες τις επιλογές, που έχουν στη διάθεσή τους, για να εγγράψουν τα παιδιά τους σε ένα σχολείο διαφορετικό από αυτό της περιοχής τους. Οι γονείς της εργατικής τάξης δε θέτουν μακροπρόθεσμους στόχους και επομένως αυτό-αποκλείονται από τη διαδικασία της σχολικής επιλογής. Υπό αυτή την έννοια η αγορά νομιμοποιεί τις κοινωνικές ανισότητες και επιτελεί μία λειτουργία κοινωνικής επιλογής.

Στη χώρα μας η ιδιωτική εκπαίδευση χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα σχολεία αριστείας, τα οποία προσελκύουν μαθητές από οικογένειες ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων και υψηλής εισοδηματικής κατάστασης. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει μαθητές από οικογένειες των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων, όπου οι γονείς απασχολούνται κατά κύριο λόγο στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ενώ η τρίτη κατηγορία ιδιωτικών σχολείων απευθύνεται σε μαθητές, των οποίων οι οικογένειες χρησιμοποιούν τις παροχές της ιδιωτικής εκπαίδευσης ως αντισταθμιστικό μέτρο στην ανεπάρκεια του δημόσιου σχολείου (Καββαδίας, 2001). Οι αποκλίσεις στα δίδακτρα, που καλούνται να πληρώσουν οι γονείς σε κάθε κατηγορία εκπαιδευτηρίου, κρίνονται πολύ μεγάλες εξασφαλίζοντας τοιουτοτρόπως και την κοινωνική διαφοροποίηση ανάμεσα στους μαθητές.

Στην Ελλάδα η ιδιωτική εκπαίδευση, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια, εξυπηρετεί τις ανάγκες του 16% του μαθητικού πληθυσμού στην Αττική (Maloutas, 2007). Οι Έλληνες γονείς επενδύουν στην εκπαίδευση των απογόνων τους και επιλέγουν τα ιδιωτικά σχολεία ως όχημα ανοδικής κινητικότητας, πανεπιστημιακής μόρφωσης και επαγγελματικής αποκατάστασής τους αλλά και ως αντισταθμιστική στρατηγική στη χαμηλή ποιότητα του δημόσιου σχολείου. Επίσης θεωρούν ότι το ιδιωτικό σχολείο μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή, όπως για παράδειγμα τις μαθησιακές δυσκολίες, και υπερτερεί σε θέματα οργάνωσης της διδασκείας ύλης και εκπαιδευτικών παροχών συγκριτικά με το δημόσιο σχολείο. Ακόμα το ιδιωτικό σχολείο αποτελεί για τους Έλληνες γονείς μία ορθή επιλογή αναφορικά με την ασφάλεια των παιδιών όσον αφορά στην κοινωνική συναναστροφή τους (Σαμαρά, 2013).

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια θεωρείται η ύπαρξη οικονομικού κεφαλαίου, καθώς η φοίτηση σε αυτά δεν επιδοτείται από το κράτος και τα δίδακτρα των ιδιωτικών σχολείων στην Αθήνα κρίνονται ιδιαίτερα ακριβά. Τα συγκεκριμένα σχολεία υποστηρίζουν την αναπαραγωγή των ανώτερων κοινωνικών τάξεων, αφού θεωρούνται οικονομικά απλησίαστα για τους μη έχοντες οικονομική ευχέρεια. Βαθμιαία τα εν λόγω σχολεία εξελίσσονται σε μεγάλες εκπαιδευτικές μονάδες, που ασκούν κοινωνική επιλογή, και θέτουν στο περιθώριο τα μικρής εμβέλειας ιδιωτικά σχολεία (Maloutas, 2007).

Εντούτοις η περιθωριοποίηση αυτή δεν εμπόδισε τη δημιουργία μικρότερων σχολικών μονάδων από ιδιώτες, με στόχο να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των μεσοαστών για καλύτερη ποιότητα εκπαίδευσης και κοινωνική ομοιογένεια. Η ύπαρξη ιδιωτικών σχολείων στα βορειοανατολικά και νοτιοανατολικά προάστια της Αττικής επιβεβαιώνει την ανωτέρω διατύπωση. Μεγάλη μερίδα των γονέων της μεσαίας τάξης σπεύδουν να εγγράψουν τα παιδιά τους στα συγκεκριμένα σχολεία χωρίς να χρειάζεται να δαπανήσουν υπέρογκα ποσά στα δίδακτρα και συνακόλουθα επιτυγχάνουν τον επιθυμητό διαχωρισμό των παιδιών τους από εκείνα των ασθενέστερων τάξεων ή των μεταναστών.

Σταδιακά επιτελείται ενός είδους αστικός διαχωρισμός, γιατί τα παιδιά, που φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία, περνούν το μεγαλύτερο μέρος της μέρας τους στο σχολείο, ενδυναμώνουν τις σχέσεις με τους συμμαθητές τους και αποκόπτουν τους

δεσμούς με τους ομήλικους της περιοχής που διαμένουν. Έτσι ενισχύονται αφ ενός η κοινωνική κινητικότητα και αφ ετέρου η διάκριση των τάξεων (Maloutas, 2007).

Μέσα σε μία πλουραλιστική κοινωνία, όπου το πεδίο της εκπαίδευσης αποκτά πολλαπλά νοήματα, η παρουσία και η επιλογή των ιδιωτικών σχολείων μοιάζει να διευρύνει το χάσμα μεταξύ των τάξεων και να επιτελεί αντικρουόμενους ρόλους. Η ισότητα των ευκαιριών και η ικανοποίηση των πολιτών μέσα από την ελευθερία της επιλογής αποδεικνύεται χιμαιρική, αφού εν τέλει ευνοεί τους ήδη έχοντες προνόμια και περιθωριοποιεί τους κοινωνικά και οικονομικά αδύναμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο. Νομοθετικό πλαίσιο για τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια στην Ελλάδα και για το δικαίωμα της γονεϊκής σχολικής επιλογής

3.1 Νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν στην ιδιωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα

"Το ζήτημα της παιδείας δεν αποτελεί ένα απλό δικαίωμα στη μόρφωση, αλλά συνιστά ένα θεμελιώδες συνταγματικό δικαίωμα" (Πουλής, 1999, σ. 36).

Στο παρόν κεφάλαιο κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν οι νομοθετικές ρυθμίσεις, που διέπουν τον τομέα της ιδιωτικής εκπαίδευσης στη χώρα μας, προκειμένου να καταστεί σαφέστερο το νομοθετικό πλαίσιο εντός του οποίου εκπονείται η έρευνα μας. Η μελέτη της εκπαιδευτικής νομοθεσίας μας επιτρέπει να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα για το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας.

Όλα τα ελληνικά Συντάγματα ξεκινώντας από εκείνο της Τροιζήνας του 1927 αναγνωρίζουν το δικαίωμα των πολιτών στην εκπαίδευση (Μουαμελετζή, 1996). Το εν λόγω Σύνταγμα, τελειότερο και πληρέστερο από το Συντάγματα του Άστρους (1823) διακρίνεται για τον φιλελεύθερο χαρακτήρα του και καθιερώνει την αρχή της ελευθερίας της εκπαίδευσης (Πουλής, 1999).

Το Σύνταγμα του 1844 θεσπίζει για πρώτη φορά το συνταγματικό ατομικό δικαίωμα αναφορικά με τη σύσταση εκπαιδευτικών καταστημάτων, ήτοι την ίδρυση ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων από ιδιώτες (Πουλής, 1999).

Εν συνεχεία το Σύνταγμα του 1864 θεσπίζει θεμελιώδεις διατάξεις, οι οποίες δεν καταγράφονται στο προηγούμενο Σύνταγμα του 1844. Εντούτοις οι διατάξεις, που αφορούν στην εκπαίδευση, παραμένουν ίδιες (Πουλής, 1999).

Το Σύνταγμα του 1911, το οποίο έπεται, ορίζει ρητώς στο άρθρο 16 του Β' Κεφαλαίου "*Περί του Δημοσίου Δικαίου των Ελλήνων*" ότι "... Επιτρέπεται εις ιδιώτας

και εις νομικά πρόσωπα η ίδρυσις ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους" (Πουλής, 1999). Συγκεκριμένα η τρίτη παράγραφος της ανωτέρω διάταξης συνεπάγεται την κατάκτηση ενός ατομικού δικαιώματος μέσω της σύστασης και λειτουργίας ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων από ιδιώτες αλλά και νομικά πρόσωπα. Χρειάζεται να τονιστεί πως η λειτουργία των ιδιωτικών σχολείων οφείλει να συνάδει με το Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους.

Ακολούθως το Σύνταγμα του 1927 με το άρθρο 23 του Γ' κεφαλαίου ορίζει ότι "*... Επιτρέπεται εις ιδιώτας και νομικά πρόσωπα η ίδρυσις ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους*" (Πουλής, 1999). Η διάταξη του άρθρου 23 του εν λόγω Συντάγματος είναι πανομοιότυπη με εκείνη του άρθρου 16 του προηγούμενου Συντάγματος. Η άδεια, η οποία χορηγείται για την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών σχολείων σε ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα, χρειάζεται να βρίσκεται σε συμφωνία με τις νομοθετικές διατάξεις, με στόχο την προστασία και κατοχύρωση του ατομικού δικαιώματος, που προαναφέρθηκε.

Ομοίως σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος του 1952 "*...Επιτρέπεται κατόπιν άδειας της αρχής, εις ιδιώτας μη στερημένους των πολιτικών δικαιωμάτων και εις νομικά πρόσωπα η ίδρυσις εκπαιδευτηρίων λειτουργούντων κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους*" (Πουλής, 1999). Στο κεφάλαιο "*περί του Δημοσίου Δικαίου των Ελλήνων*" καθίσταται έκδηλη η ελευθερία του εκπαιδευτικού θεσμού μέσω της ίδρυσης ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων κατόπιν άδειας της αρχής και ασφαλώς σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους (Πουλής, 1999).

Η τελευταία παράγραφος του άρθρου 16 εισάγει νέες προϋποθέσεις, προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι να προβούν ανεμπόδιστα στη σύσταση ιδιωτικών σχολείων. Οι ιδιώτες ή τα νομικά πρόσωπα είναι απαραίτητο να έχουν προηγούμενη άδεια της διοίκησης για την άσκηση του ατομικού δικαιώματος ίδρυσης ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και να μη στερούνται των πολιτικών τους δικαιωμάτων (Πουλής, 1999).

Οι συνταγματικές διατάξεις του Συντάγματος του 1968/1973 παρουσιάζουν κοινά στοιχεία με εκείνες των προηγούμενων Συνταγμάτων. Αναφορικά με την ιδιωτική εκπαίδευση ορίζεται βάσει του άρθρου 17 ότι "*...Επιτρέπεται, κατόπιν αδειας της αρχής, εις ιδιώτας μη εστερημένους των πολιτικών δικαιωμάτων και εις νομικά πρόσωπα, η ίδρυσις εκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του Κράτους. Οι ιδρύοντες ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και οι*

διδάσκοντες εις αυτά δέον να κέκτληται τα διά τους δημοσίους υπαλλήλους απαιτούμενα ηθικά και λοιπά προσόντα ως νόμος ορίζει" (Πουλής, 1999).

Στο ανωτέρω συνταγματικό κείμενο διατηρούνται οι ρυθμίσεις των προηγούμενων Συνταγμάτων, ενώ προστίθεται η προϋπόθεση οι ιδρύοντες ιδιωτικά σχολεία και οι εργαζόμενοι σε αυτά να διαθέτουν τα ηθικά και λοιπά προσόντα, τα οποία ορίζονται από τον νόμο και διαθέτουν αντιστοίχως οι δημόσιοι υπάλληλοι (Πουλής, 1999).

Το Σύνταγμα του 1975/ 1986 με το άρθρο 16 θέτει την παιδεία ως "... βασική αποστολή του Κράτους" (Πουλής, 1999). Πρόκειται για ένα μακροσκελές άρθρο, το οποίο επιμερίζεται σε εννέα παραγράφους, και στο οποίο η παιδεία και η εκπαίδευση ενισχύονται εμφανώς με νέες διατάξεις, ενώ εξειδικεύονται οι στόχοι της γενικής εκπαίδευσης. Στον τομέα της ιδιωτικής εκπαίδευσης ορίζεται ότι "... Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους χορήγησης άδειας για την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτηρίων που δεν ανήκουν στο Κράτος, τα σχετικά με την εποπτεία που ασκείται πάνω σ' αυτά, καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση του διδακτικού προσωπικού τους" (Πουλής, 1999). Η εν λόγω διάταξη διατηρεί προηγούμενες ρυθμίσεις, αλλά εισάγει την έννοια της εποπτείας των ιδιωτικών σχολείων και κάνει λόγο για την υπηρεσιακή κατάσταση των διδασκόντων σε αυτά.

Επιπρόσθετα ο τομέας της ιδιωτικής εκπαίδευσης εμπίπτει στον νόμο 682/ 1977 (Α'-244) "*Περί Ιδιωτικών Σχολείων Γενικής Εκπαιδύσεως και Σχολικών Οικοτροφείων*", ο οποίος ρυθμίζει την ιδιωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα έως σήμερα. Επιμέρους ζητήματα ρυθμίζονται από σχετικά προεδρικά διατάγματα. Ως Ιδιωτικά Σχολεία Γενικής Εκπαιδύσεως ορίζονται τα αντίστοιχα προς τα δημόσια σχολεία γενικής δημοτικής ή μέσης εκπαιδύσεως, που δεν ανήκουν στη δικαιοδοσία του κράτους, αλλά ιδρύονται ή συντηρούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (Πουλής, 1999).

Βασική προϋπόθεση της ίδρυσης των ιδιωτικών σχολείων αποτελεί η λειτουργία όλων των τάξεων του δημοτικού σχολείου και γυμνασίου και η πρώτη τάξη του λυκείου. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου 682/1977 ο ιδιοκτήτης χρειάζεται να ανανεώνει την άδεια λειτουργίας κάθε χρόνο λαμβάνοντας άδεια από την οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον πληρούνται η καταλληλότητα των διδασκηρίων και η επάρκεια των εποπτικών μέσων και της σχολικής βιβλιοθήκης (Πουλής, 1999).

Η επωνυμία του ιδιωτικού σχολείου αποτελείται από το είδος του σχολείου και το ονοματεπώνυμο του ιδιοκτήτη (άρ.10, παρ. 1). Επιπρόσθετα το σχολείο, λαμβάνοντας την απαιτούμενη άδεια από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ), δύναται να αποκτήσει προσωνυμία στην ελληνική γλώσσα, η οποία πρέπει να συνάδει με το είδος και τον σκοπό του σχολείου (άρ. 10, παρ. 2). Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 682/1977 η εποπτεία των Ιδιωτικών Σχολείων υπάγεται στο ΥΠΕΠΘ, το οποίο τα εποπτεύει μέσω των περιφερειακών του οργάνων (Καρακώστας, 2007).

Δυνάμει του άρθρου 3 του ίδιου νόμου οι βαθμίδες εκπαίδευσης, η οργάνωση, το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα των Ιδιωτικών Σχολείων είναι αντίστοιχα εκείνων των δημόσιων σχολείων. Εντούτοις παρέκκλιση στο πρόγραμμα διδασκαλίας επιτρέπεται μόνο κατόπιν άδειας χορηγούμενης από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων και με τη σύμφωνη γνώμη του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών (ΚΕΜΕ). Ομοίως η διδασκαλία των ξένων γλωσσών επιτρέπεται κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και με τη σύμφωνη γνώμη του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών. Επίσης οι τίτλοι σπουδών, που παρέχονται, από τα ιδιωτικά σχολεία είναι ισότιμοι με εκείνους του δημόσιου σχολείου (Καρακώστας, 2007).

Όσον αφορά στον αριθμό των μαθητών το άρθρο 14, παράγραφοι 1,2 ορίζει ότι πρέπει να συμβαδίζει με τον αριθμό των αιθουσών, των εποπτικών μέσων, του προαυλίου, των κοινόχρηστων χώρων και των αθλητικών εγκαταστάσεων, ενώ δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό που έχει οριστεί για τα δημόσια σχολεία ανά τμήμα (Πουλής, 1999).

Επίσης η λειτουργία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων είναι αποκλειστικά πρωινή και ακολουθεί τις διατάξεις των δημόσιων σχολείων για τις επίσημες αργίες, γιορτές και διακοπές (άρ. 15, παρ. 1,2). Κάθε σχολείο οφείλει να έχει "Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας", ο οποίος υπόκειται στην έγκριση της αρμόδιας διεύθυνσης. Ο εσωτερικός κανονισμός αφορά στην οργάνωση και λειτουργία του σχολείου, τους όρους σύμφωνα με τους οποίους γίνονται δεκτοί οι μαθητές αλλά και τις οικονομικές υποχρεώσεις των γονέων και κηδεμόνων (Πουλής, 1999).

Κρίνεται αναγκαίο να επισημανθεί ότι οι ισχύουσες διατάξεις για την έναρξη και τη λήξη του διδακτικού έτους, το καθεστώς των εγγραφών και μετεγγραφών, της βαθμολογίας, των διεξαγόμενων εξετάσεων και των πειθαρχικών ποινών είναι κοινές

για τους μαθητές των ιδιωτικών και δημοσίων σχολείων (άρ. 16, παρ.,1) (Πουλής, 1999).

Τέλος οι διδάσκοντες των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων πρέπει να διαθέτουν τα ίδια προσόντα με εκείνους των δημοσίων σχολείων. Οι συνθήκες προαγωγής και οι αποδοχές τους είναι ισότιμες με εκείνες των συναδέλφων τους στα δημόσια σχολεία. Τη διεύθυνση των ιδιωτικών σχολείων αναλαμβάνουν ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί, οι οποίοι διαθέτουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 34, παρ.3 προσόντα (άρθρο 25, παρ.1). Τέλος εάν ο ιδιοκτήτης του σχολείου είναι εκπαιδευτικός και έχει τον απαιτούμενο βαθμό, μπορεί να ζητήσει τη διεύθυνση του σχολείου (άρ. 25, παρ.3) (Καρακώστας, 2007).

Από την ολοκλήρωση της νομοθετικής επισκόπησης συνάγουμε ότι το ελληνικό Σύνταγμα καθιστά την ιδιωτική εκπαίδευση αυτοτελή θεσμό, γεγονός που μπορεί να ερμηνευτεί ως τρόπος προαγωγής της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και οικονομικής ελευθερίας. Εντούτοις το νομοθετικό πλαίσιο, που περιγράφηκε, αποδεικνύει ότι η λειτουργία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων ακολουθεί εκείνη των δημοσίων, μέσα σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα αμιγώς συγκεντρωτικό, όπου οι σχεδιασμοί πραγματοποιούνται και οι αποφάσεις λαμβάνονται από το ΥΠΕΠΘ (Πουλής, 1999). Η συνεργασία μεταξύ κράτους και ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων αποκτά υπόσταση μέσα από την κρατική εποπτεία επί των ιδιωτικών σχολείων (Μουαμελετζή, 1996) και την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συμφέροντος.

Ασφαλώς ένα ιδιωτικό εκπαιδευτήριο δύναται να διαφοροποιηθεί σε σχέση με το πρόγραμμα σπουδών, που ακολουθεί, κατόπιν αίτησης παρέκκλισης από τον διευθυντή του εκάστοτε σχολείου προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επιπρόσθετα τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια επιδιώκουν να είναι ελκυστικότερα μέσω των κτηριακών εγκαταστάσεων και υλικοτεχνικών υποδομών τους και της έμφασης, που δίνουν, στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, τη διδασκαλία μουσικής και τον αθλητισμό, ώστε να προσελκύουν τους υποψήφιους μαθητές. Επιπλέον η δημιουργία τμημάτων ενισχυτικής διδασκαλίας σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών συμβάλει στην ανάδειξη των ιδιωτικών σχολείων ως συμφέρουσας επιλογής στην 'εκπαιδευτική αγορά'.

3.2 Νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν στο δικαίωμα γονεϊκής επιλογής σχολείου

Από τη νομοθετική επισκόπηση, που προηγήθηκε, συνάγουμε ότι στην Ελλάδα η ελεύθερη επιλογή σχολικής μονάδας από τους γονείς δεν προβλέπεται.

Κάθε σχολική μονάδα έχει τη δική της σχολική περιφέρεια και οι μαθητές φοιτούν υποχρεωτικά στο σχολείο που βρίσκεται πλησιέστερα στη διεύθυνση κατοικίας τους (Θεριανός & Φωτόπουλος, 2011).

Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 5 του Προεδρικού Διατάγματος (Π.Δ.) 201/ 13-7-1998 η εγγραφή ενός μαθητή σε άλλη σχολική μονάδα από αυτή που ανήκει μπορεί να πραγματοποιηθεί κάτω από ειδικές προϋποθέσεις, με απόφαση του Προϊστάμενου της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίες σχετίζονται με θέματα υγείας, σοβαρούς οικογενειακούς λόγους ή περιπτώσεις αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος του μαθητού.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Π.Δ. 104/79 η αίτηση μετεγγραφής ενός μαθητή γυμνασίου ή λυκείου σε άλλο σχολείο από αυτό που ανήκει υποβάλλεται από τον κηδεμόνα του και γίνεται αποδεκτή, όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, οι οποίοι ορίζονται ρητά στο Π.Δ. Η αίτηση μετεγγραφής χρειάζεται να συνοδεύεται απαραίτητως από πιστοποιημένα έγγραφα.

Εν κατακλείδι καθίσταται σαφές πως η ιδιωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα προέκυψε ως αναγκαιότητα, αφού το κράτος δεν μπορούσε να καλύψει επαρκώς τις εκπαιδευτικές ανάγκες των πολιτών του. Για το λόγο αυτό η ιδιωτική εκπαίδευση διαδραματίζει επικουρικό- βελτιωτικό ρόλο, δεν υιοθετεί ανταγωνιστικό χαρακτήρα προς τη δημόσια εκπαίδευση, ενώ αποτελεί τμήμα ενός ενιαίου σχολικού συστήματος (Μουαμελετζή, 1996).

Επιπλέον είναι προφανές πως η ίδρυση των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων δε θεσμοθετήθηκε, για να δώσει στους γονείς το δικαίωμα για ελεύθερη επιλογή σχολείου για τα παιδιά τους (Μουαμελετζή, 1996). Επομένως η επιλογή ενός ιδιωτικού σχολείου προκύπτει ως αποτέλεσμα στρατηγικής από την πλευρά των γονέων και όχι ως νομοθετικά κεκτημένο δικαίωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο. Ιστορικό του υπό μελέτη ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου 'Λαμπίρη'.

4.1 Ιστορική αναδρομή

Η καταγραφή του ιστορικού των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη αποτελεί μία σύνθεση του αρχειακού υλικού του ιδιωτικού σχολείου, το οποίο είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://lampiri-schools.gr/>, και της συνέντευξης, που παραχώρησε στην ερευνήτρια η σημερινή διευθύντρια του δημοτικού σχολείου. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι το εν λόγω σχολείο έχει έντονο οικογενειακό

χαρακτήρα, αφού ιδρύθηκε από το ζεύγος των εκπαιδευτικών Λαμπίρη-Τζούλη και εν συνεχεία η οργάνωση και διοίκησή του πέρασε στα χέρια των δύο απογόνων τους, οι οποίοι μετά την ολοκλήρωση των πανεπιστημιακών σπουδών τους ανέλαβαν τις διευθυντικές θέσεις στο δημοτικό σχολείο και το Γυμνάσιο-Λύκειο αντίστοιχα.

Πρόκειται αναμφίβολα για μία μεταβίβαση των μορφωτικών και συμβολικών προνομίων της οικογένειας Λαμπίρη-Τζούλη στα δύο τέκνα της. Οι απόγονοι έχοντας κληρονομήσει το κοινωνικό κεφάλαιο, που φέρει το όνομα της οικογένειάς τους, επιτυγχάνουν τη διατήρηση των κοινωνικών επαφών εντός του σχολικού πεδίου. Με τον τρόπο αυτό απολαμβάνουν τα συμβολικά ανταλλάγματα του κοινωνικού τους δικτύου διατηρώντας υψηλά το επίπεδο του σχολείου στην κοινωνική διαστρωμάτωση. Επίσης οι απόγονοι και σημερινοί διευθυντές των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη αναμφίβολα φέρουν το *habitus* και το κληρονομηθέν πολιτιστικό κεφάλαιο της οικογένειάς τους, το οποίο καθορίζει εν πολλοίς την κουλτούρα του σχολείου και αντανακλάται στις εκάστοτε αποφάσεις και πρωτοβουλίες, που λαμβάνουν.

Εν προκειμένω η πορεία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη ξεκινά τον Σεπτέμβριο του 1963, όταν η εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κυρία Λαμπίρη Μαρία ιδρύει το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο, τα οποία στεγάζονται σε ιδιόκτητο κτήριο στον δήμο Μοσχάτου. Κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του σχολείου η κα Λαμπίρη επιτελεί τον διττό ρόλο της δασκάλας και διευθύντριας έχοντας πάντοτε ως γνώμονα τις παιδαγωγικές αρχές της Μαρίας Μοντεσσόρι και κέντρο βάρους τον μαθητή και την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Η σημερινή διευθύντρια του σχολείου αναφέρεται σε αυτή την συνθήκη, που διαμορφώθηκε κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του σχολείου: *"Μάλιστα η κυρία Λαμπίρη υπήρξε και δασκάλα στο δημοτικό σχολείο και είχε αναλάβει όλες τις οργανωτικές ... τα οργανωτικά καθήκοντα του σχολείου και τη διοίκησή του ασφαλώς"*.

Η εξάπλωση της φήμης του δημοτικού σχολείου και η βαθμιαία αύξηση του μαθητικού του πληθυσμού εξασφαλίζουν στο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο μία αξιοπρόσεκτη θέση στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι του νομού Αττικής και οδηγούν την ιδιοκτήτριά του στην απόφαση επέκτασης της επιχείρησής της. Τον Σεπτέμβριο του 1994 εγκαινιάζεται η λειτουργία του Γυμνασίου και του Λυκείου των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη, που φιλοξενούνται σε νέες ιδιόκτητες εγκαταστάσεις στον δήμο Μοσχάτου. Η δημιουργία της βαθμίδας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αποτρέπει τους απόφοιτους του δημοτικού από τη διαδικασία αναζήτησης νέας σχολικής

μονάδας φοίτησης και τους παρέχει τη δυνατότητα να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους στο ίδιο σχολείο, πράγμα που επιβεβαιώνουν και τα λεγόμενα της διευθύντριας του δημοτικού σχολείου. "... πολλά πράγματα σηματοδότησε αυτό το σχολείο (το Γυμνάσιο- Λύκειο). Πρώτα απ' όλα εκπληρώθηκε ένα από τα όνειρα της κυρίας Λαμπίρη να συνεχίζουν οι μαθητές του δημοτικού την πορεία τους στο ίδιο σχολείο".

Ακολούθως το 2003 προστίθεται στις ήδη υπάρχουσες δομές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο βρεφονηπιακός σταθμός με έδρα ένα πλήρως ανακαινισμένο νεοκλασικό κτήριο στην περιοχή του Νέου Φαλήρου. Η ίδρυση του βρεφονηπιακού σταθμού δημιουργεί τις ιδανικές προϋποθέσεις, ώστε τα παιδιά να εγγράφονται στο σχολείο από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους και εν συνεχεία να ακολουθούν και να ασπάζονται τις αξίες και το όραμά του έως τη στιγμή της αποφοίτησής τους από το Λύκειο. *"Ήταν γνωστό(το δημοτικό σχολείο), αλλά πιστεύω τότε εξαπλώθηκε η φήμη του. Έτσι δημιουργήθηκε το έδαφος, ώστε οι μαθητές να συνεχίζουν τη φοίτησή τους στην επόμενη βαθμίδα".*

Ασφαλώς η οικονομική κρίση, που πλήττει τη χώρα μας από το 2009 έως σήμερα, δεν αφήνει ανεπηρέαστο το ιδιωτικό σχολείο, το οποίο καλείται να αντιμετωπίσει τη σημαντική μείωση του μαθητικού πληθυσμού λόγω των εκτεταμένων περικοπών στους μισθούς των οικογενειών. *"Η οικονομική κρίση είναι ένα ακόμα ζήτημα, που με δυσκόλεψε στο έργο μου, γιατί, όπως φαντάζεστε, μας έπιασε όλους λίγο απροετοίμαστους.(...) Άρχισαν να φεύγουν μαθητές λόγω οικονομικών προβλημάτων των οικογενειών. ... Τα έσοδα μειώνονταν, ενώ τα έξοδα παρέμεναν σταθερά και σε πολλές των περιπτώσεων αυξάνονταν. Ήταν δύσκολα ... και ακόμα είναι."*

Εντούτοις η πολυετής εμπειρία της ιδρύτριας του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου σε συνδυασμό με τις καινοτόμες ιδέες και πρωτοβουλίες των απογόνων της, που αναλαμβάνουν τη διοίκηση του εκπαιδευτικού οργανισμού, συντελούν καθοριστικά στη διατήρηση της ποιότητας των εκπαιδευτικών παροχών και της εύρυθμης λειτουργίας του σχολείου αναφορικά με την οργάνωσή του και τη στελέχωσή του σε έμπυχο δυναμικό. Η διευθύντρια εξηγεί: *"[] Δεν ήταν εύκολο, αλλά εδώ έπαιξε ρόλο η μεγάλη εμπειρία της κυρίας Λαμπίρη, η νηφαλιότητα και η καθαρή σκέψη της. Προσαρμοστήκαμε εκ των πραγμάτων στα νέα δεδομένα και δε διστάσαμε να εισάγουμε καινοτομίες ή να κάνουμε τολμηρά βήματα, όπως το IB, για το οποίο σας μίλησα ήδη".*

Έτσι το 2013 δημιουργείται το Ωδείο Λαμπίρη, το οποίο στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου-Λυκείου, αλλά λειτουργεί ως αυτόνομο Μουσικό

Ίδρυμα αναγνωρισμένο από το ελληνικό κράτος. Το Ωδείο Λαμπίρη στελεχώνεται από καταξιωμένους καθηγητές μουσικής και προσφέρει μαθήματα μουσικών οργάνων (κλασικών, σύγχρονων και παραδοσιακών), φωνητικής και ανώτερων θεωρητικών σπουδών σε παιδιά κάθε ηλικίας και ενήλικες.

Τέλος το 2016 τα Εκπαιδευτήρια Λαμπίρη συνεχίζουν να επεκτείνονται με νέες υπερσύγχρονες κτηριακές υποδομές στον δήμο Μοσχάτου, οι οποίες στεγάζουν τις βαθμίδες προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, τον Βρεφονηπιακό και Παιδικό σταθμό αλλά και το Νηπιαγωγείο. Το έτος 2016 θεωρείται σταθμός στην ιστορία του ιδιωτικού σχολείου, αφού υλοποιείται ένα όραμα ζωής της οικογένειας Λαμπίρη-Τζούλη. Δίνεται στο σχολείο η πιστοποίηση του Διεθνούς Απολυτηρίου (International Baccalaureate Diploma Programme), το οποίο συνιστά ένα ουσιαστικής σημασίας εφόδιο για τους μαθητές των εκπαιδευτηρίων, που θα επιλέξουν να σπουδάσουν σε υψηλού κύρους πανεπιστήμια του εξωτερικού. Σύμφωνα με τη διευθύντρια του σχολείου: *"Ε:ε... αυτό ήταν ένα δικό μου προσωπικό όνειρο για το σχολείο. Είναι μία ιδέα που είχα από τη στιγμή που ανέλαβα τη διοίκηση του σχολείου, ... την καλλιεργούσα στο μυαλό μου, Ε:ε έψαξα πληροφορίες, ήρθα σε επαφή με τους κατάλληλους ανθρώπους και ... και τελικά κατάφερα να το υλοποιήσω. [] Δεν ήταν και τόσο απλό όσο το περιγράφω, γιατί η πιστοποίηση δε δίνεται έτσι απλά σε όποιο σχολείο τη ζητήσει. Όλο αυτό προϋποθέτει προσωπική και ομαδική δουλειά".*

Μέσα στη μακρά πορεία και εξέλιξη των 56 ετών το σχολείο δεν επεκτείνεται μόνο κτηριακά, αλλά στελεχώνεται σε ανθρώπινο δυναμικό, ήτοι εκπαιδευτικούς και διοικητικούς υπαλλήλους. Το σχολείο απαρτίζεται από σταθερό και άρτια καταρτισμένο εκπαιδευτικό προσωπικό σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης. Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές όλων των ειδικοτήτων συνεργάζονται αρμονικά τόσο μεταξύ τους όσο και με τη διεύθυνση και τους γονείς, ώστε να επιτευχθούν τα μέγιστα δυνατά αποτελέσματα για κάθε μαθητή ξεχωριστά.

Υιοθετώντας την κουλτούρα του σχολείου, έχοντας προσήλωση στους κοινούς μαθησιακούς στόχους και εκμεταλλευόμενοι τις υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικές παροχές του σχολείου αναδεικνύουν τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες, που παρουσιάζονται στους μαθητές, και συμβάλλουν ουσιαστικά στην κατάκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων από αυτούς. Όλα τα παραπάνω καθίστανται ευδιάκριτα και στα λόγια της τωρινής διευθύντριας: *"Από άποψη υποδομών και ασφάλειας το σχολείο θεωρώ πως δεν υστερεί στο ελάχιστο. Το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι άρτια*

καταρτισμένο και όσον αφορά στην οργάνωση επιμέρους θεμάτων θεωρώ πως τα καταφέρνουμε καλά. ...".

Σήμερα το σχολείο αριθμεί 700 περίπου μαθητές σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, 330 εκ των οποίων φοιτούν στο δημοτικό σχολείο.

4.2 Σχολική κουλτούρα (school ethos)

Η έννοια της σχολικής κουλτούρας (school ethos) στη διεθνή βιβλιογραφία ταυτίζεται με τις λέξεις spirit, atmosphere, climate or ambience¹ (Allder, 1993). Πρόκειται για μία μη μετρήσιμη συνθήκη, η οποία βιώνεται από τα άτομα και στη συνέχεια γίνεται αντιληπτή με τη λογική. Η σχολική κουλτούρα προκύπτει από γεγονότα, που προηγήθηκαν, και επέδρασαν στις κοινωνικές σχέσεις του σχολείου. Επιπρόσθετα αντικατοπτρίζει τις αξίες και την ιδεολογία των ενεργών μελών του σχολείου, οι οποίες συγκροτούν τη μοναδικότητά του.

Η αίσθηση, που αποπνέει ένα σχολείο, πηγάζει από το έμπυχο δυναμικό του, τους εκπαιδευτικούς, τη στάση και τη συμπεριφορά τους απέναντι στους μαθητές και τους γονείς, αλλά και από την προσωπικότητα του διευθυντή. Οι κοινωνικές σχέσεις (social interaction) είναι εκείνες που καθορίζουν ουσιαστικά τη σχολική κουλτούρα, η οποία δε μένει ανεπηρέαστη από τις αξίες και την ιδεολογία κάθε ατόμου ξεχωριστά (Donnelly, 2000).

Επίσης η σχολική κουλτούρα γίνεται αντιληπτή κατά την περιήγηση στο κτήριο, τις αίθουσες διδασκαλίας και την περιοχή, που βρίσκεται η σχολική μονάδα (Ball et al., 1996).

Αξίζει να επισημανθεί πως κάθε σχολείο νομιμοποιεί διαφορετικές αξίες, αντιλήψεις και συμπεριφορές και θέτει τις δικές του προτεραιότητες και φιλοδοξίες, τις οποίες μεταδίδει σε όσους εμπλέκονται ενεργά στους κόλπους του (Donnelly, 2000).

Η διευθύντρια του δημοτικού σχολείου προτρέπει έναν υποψήφιο γονέα να επισκεφτεί το σχολείο και εξηγεί τους λόγους: *"Καταρχάς θα του ζητούσα (ενός υποψήφιου γονέα) να επισκεφτεί το σχολείο μαζί με το παιδί του, να περιηγηθούν στους χώρους του και να επιδιώξει μία συνάντηση με εμένα, ώστε να διαπιστώσει ιδίους όμμασι, εάν είναι ένας χώρος που του αρέσει και αν η φιλοσοφία του σχολείου ταιριάζει με την ιδιοσυγκρασία της οικογένειάς του. Είναι πολύ σημαντικό αυτό που σας λέω... να νιώσει την ατμόσφαιρα του σχολείου"*.

¹ πνεύμα, ατμόσφαιρα, κλίμα ή περιβάλλον (μτφ.)

Το σχολείο διαμορφώνει σταδιακά τη δική του *σχολική κουλτούρα* (school ethos) δίνοντας έμφαση σε αξίες, όπως η ηθική, η ακεραιότητα και ο σεβασμός. Η ταυτότητά του συνιστά έναν δημιουργικό συγκερασμό της παράδοσης και της ιστορίας της χώρας μας και των νέων πολιτισμικών και τεχνολογικών εξελίξεων. Το *'κρυφό πρόγραμμα σπουδών'* (hidden curriculum), ήτοι οι πληροφορίες και τα μηνύματα, που υπόρρητα ενσωματώνονται στη σχολική ζωή, αντανακλάται στις αξίες και τις πεποιθήσεις του σχολείου και συνοψίζεται στα οργανωτικά και παιδαγωγικά χαρακτηριστικά του, τα οποία αναδεικνύονται μέσα από την ερευνητική διαδικασία, που πραγματοποιήθηκε και περιγράφεται διεξοδικά στα ακόλουθα κεφάλαια.

Κυρίαρχα στοιχεία της κουλτούρας του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου, όπως προκύπτει και από το διαθέσιμο αρχειακό υλικό του σχολείου, είναι η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στην προώθηση και τη δημιουργία της γνώσης, η παροχή εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, η δημιουργία ψηφιακά εγγράμματων μαθητών με την υποστήριξη του άρτιου τεχνολογικού εξοπλισμού, η εντατική διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας και η έμφαση στις ξένες γλώσσες, με στόχο τη διαπολιτισμική πολυμορφία (intercultural diversity) (<https://lampiri-schools.gr/>).

Επιπλέον ο κώδικας συμπεριφοράς, η ενίσχυση των δράσεων κοινωνικού χαρακτήρα, η συστηματική επίσκεψη χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος, η ενθάρρυνση συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους και η τήρηση της παράδοσης θεωρούνται αναπόσπαστα τμήματα της σχολικής κουλτούρας (<https://lampiri-schools.gr/>).

Τα λόγια της διευθύντριας αναφορικά με το όραμά της συνάδουν και επισφραγίζουν τα ανωτέρω: *"Θα ήθελα να δώσω το στίγμα μου, να κάνω αντιληπτό το όραμά μου σε όλους, στα παιδιά, στις δασκάλες ... στους γονείς. Πάντα για μένα πρώτα θα έρχεται ο μαθητής και μόρφωσή του. Όχι μόνο από παιδαγωγικής πλευράς αλλά και κοινωνικής πλευράς. Με ενδιαφέρει οι μαθητές να απολαμβάνουν τη διαδικασία της μάθησης. Εδώ είναι και το στοίχημα ξέρετε. ... Να συμβάλλουμε, ώστε οι μαθητές να μπαίνουν στο μάθημα με ευχαρίστηση, να ικανοποιούνται από τη μαθησιακή διαδικασία και να εξελίσσονται μέσα απ' αυτή".*

Και συμπληρώνει: *"Θα ήθελα στο μέλλον να κοιτάζω πίσω και να δω ένα σχολείο ανοικτό στον κόσμο, στη διαφορετικότητα... Με ενδιαφέρει οι μαθητές, που φοιτούν στο σχολείο, να νιώθουν ασφαλείς, να απολαμβάνουν τον σεβασμό όλων και να σέβονται και οι ίδιοι κάθε άτομο ανεξαρτήτως εθνικότητας, χρώματος ή*

σεξουαλικού προσανατολισμού. Θα ήθελα να κοιτάζω πίσω και να δω τους μαθητές του σχολείου μας να προοδεύουν σε κάθε επίπεδο της ζωής τους ... να διαμορφώσουν μια υγιή προσωπικότητα, να είναι ευτυχισμένοι, να γίνουν πολίτες του κόσμου. Αυτή θέλω να είναι η επένδυσή μου στο δημοτικό σχολείο".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο. Μεθοδολογία έρευνας.

5.1 Σκοπός έρευνας

Κατόπιν ανασκόπησης της ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας συνάγουμε πως υπάρχει περιορισμένος αριθμός ερευνών στην Ελλάδα αναφορικά με τους λόγους που οι γονείς επιλέγουν την ιδιωτική εκπαίδευση. Επομένως ενισχύεται η ανάγκη εκτενέστερης μελέτης του θέματος της προσφυγής των γονέων σε ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, ώστε να καλυφθούν ενδεχόμενα κενά στη βιβλιογραφία και τη μεθοδολογία αντίστοιχα.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθούν οι παράγοντες, που καθορίζουν την απόφαση των γονέων να εγγράψουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικό σχολείο. Συγκεκριμένα η έρευνα εκπονείται, με στόχο να δοθούν απαντήσεις στα ζητήματα, που απασχολούν την ερευνήτρια, αναφορικά με την επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης από τους γονείς και να εξεταστεί ο βαθμός που η εν λόγω επιλογή σχετίζεται με ζητήματα κοινωνικής ανόδου των μαθητών στην κοινωνική στρωμάτωση, επίτευξης υψηλών μαθησιακών επιδόσεων και εισαγωγής τους στο πανεπιστήμιο.

Παράλληλα επιδίωξη της ερευνήτριας είναι να διαπιστώσει κατά πόσο η επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης αποτελεί συνισταμένη των οργανωτικών, παιδαγωγικών και θεσμικών χαρακτηριστικών του ιδιωτικού σχολείου, όπως αυτά καταγράφηκαν στη βιβλιογραφική επισκόπηση.

5.1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία έπονται, λειτουργούν ως αρωγός και συμβάλλουν ουσιαστικά στην ευόδωση της προσπάθειας του ερευνητή (Bell, 1997):

- i. Η επιλογή ιδιωτικού σχολείου από τους γονείς αποτελεί μέσο διατήρησης της υφιστάμενης κοινωνικής διαστρωμάτωσης και επίτευξης μιας ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας για τα παιδιά τους;

ii. Η επιλογή φοίτησης σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο συνδέεται με την προσδοκία των γονέων για υψηλές μαθησιακές επιδόσεις των παιδιών τους και μελλοντικής εισαγωγής τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

iii. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ιδιωτικών σχολείων, θεσμικά, οργανωτικά και παιδαγωγικά, επηρεάζουν θετικά την προσφυγή των γονέων σε συγκεκριμένα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και, εάν ναι, με ποιο τρόπο;

5.2 Προτεινόμενη έρευνα – Ποσοτική προσέγγιση

Η ανάγκη σύνδεσης της γνώσης με την αντικειμενική πραγματικότητα οδήγησε τους ερευνητές στην υιοθέτηση επιστημονικών ερευνητικών μεθόδων (Παρασκευόπουλος, Τόμ. Α, 1993). Στο πεδίο των κοινωνικών επιστημών η αξία της ερευνητικής διαδικασίας κρίνεται αδιαμφισβήτητη. Η έρευνα δομείται πάνω στη μελέτη εμπειρικών δεδομένων (Κατσίης, Σιδερίδης & Εμβαλωτής, 2010) έχοντας ως αρωγό μεθοδολογικούς κανόνες αλλά και τις τεχνικές της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων.

Η διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας (empirical research) στην εκπαίδευση έρχεται να φωτίσει πτυχές διαφόρων εκπαιδευτικών ζητημάτων, που δεν έχουν εξεταστεί σε βάθος, να εμπλουτίσει τις υπάρχουσες γνώσεις καλύπτοντας τα κενά, που προκύπτουν, να επαληθεύσει υποθέσεις ή ακόμα και να τις αναιρέσει βάσει των δεδομένων, που χρησιμοποιεί. Η εμπειρική έρευνα διακρίνεται σε δύο κατευθύνσεις, την ποσοτική (quantitative) και την ποιοτική (qualitative). Σύμφωνα με τον Creswell (2015, σ. 20) οι δύο προσεγγίσεις της εμπειρικής έρευνας, ποσοτική και ποιοτική, δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως δύο εκ διαμέτρου αντίθετες προσεγγίσεις, αφού *"αποτελούν διαφορετικά σημεία πάνω σε ένα συνεχές"*. Συνεπώς τα πορίσματα μιας ερευνητικής αναφοράς στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι θεωρούνται απολύτως χρήσιμα.

Για την παρούσα έρευνα επιλέχθηκε η ποσοτική προσέγγιση (quantitative research), εφόσον πρόκειται για μία ερευνητική προσπάθεια μικρής εμβέλειας, η οποία παρέχει στην ερευνήτρια τη δυνατότητα να συσχετίσει τις μεταβλητές, που την ενδιαφέρουν, και να εξάγει χρήσιμα συμπεράσματα για το υπό εξέταση πεδίο. Εκείνο που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής από την πλευρά της ερευνήτριας είναι η προσεκτική επιλογή των μεταβλητών, που θα συσχετιστούν, ώστε να αναδειχθούν ενδελεχώς οι παράγοντες, που καθορίζουν την προσφυγή των γονέων στην ιδιωτική εκπαίδευση. Επίσης μεγάλη αξία πρέπει να δοθεί στην ερμηνεία των τάσεων, που παρουσιάζει το

δείγμα, ώστε να ενισχυθεί η διατύπωση συμπερασμάτων για το εν λόγω εκπαιδευτικό ζήτημα.

Η ποσοτική προσέγγιση βασίζεται στη μέτρηση θεωρητικών εννοιών με τη βοήθεια εργαλείων. Η συλλογή αριθμητικών δεδομένων, την οποία προάγει η ποσοτική προσέγγιση, ικανοποιεί την ανάγκη των ερευνητών να εξηγήσουν για ποιους λόγους συμβαίνει κάτι (Creswell, 2015). Επομένως το γεγονός ότι οι πληροφορίες αναφορικά με την επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι περιορισμένες αιτιολογεί τη διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας και την καθιστά απολύτως αναγκαία. Ακόμα η ερμηνεία της γενικής τάσης των απαντήσεων των γονέων και η ανάδειξη του λεπτού σημείου, που οι τάσεις διαφοροποιούνται, προσδίδουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον στην έρευνα ποσοτικού τύπου.

Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων της συγκεκριμένης έρευνας έγινε με τη χρήση του προγράμματος SPSS. Το επίπεδο σημαντικότητας σε όλη την έκταση της εργασίας είναι το 0,05 (5%). Μία σύγκριση των υπό εξέταση μεταβλητών κρίνεται σημαντική με όρους στατιστικής, όταν η p-τιμή είναι μικρότερη του 0,05. Επίσης πραγματοποιήθηκε έλεγχος ισότητας των ποσοστών χ^2 αναφορικά με το δείγμα και τις βασικές ερωτήσεις, που σχετίζονται με τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος.

5.2.1 Ερευνητικά εργαλεία- Ερωτηματολόγιο

Η ποσοτική έρευνα στηρίζεται στη μέτρηση, την παρατήρηση ή την τεκμηρίωση δεδομένων, που έχουν τη μορφή αριθμών, και τα αποτελέσματά της μπορούν να εφαρμοστούν από έναν μικρό σε έναν μεγαλύτερο αριθμό (Creswell, 2015).

Η ορθή χρήση των εργαλείων της ποσοτικής προσέγγισης δίνει αξιόπιστες και έγκυρες τιμές στον ερευνητή και δεν επιτρέπει την παρεμβολή των προσωπικών του ιδεών και προκαταλήψεων στα πορίσματα της έρευνας (Creswell, 2015). Έτσι επιτυγχάνεται η αντικειμενικότητα και αμεροληψία της ερευνητικής προσπάθειας, ενώ δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για την ανάδειξη της στατιστικής σημαντικότητας των πορισμάτων.

Στην εν λόγω έρευνα επιλέχθηκε η χρήση του ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο συνιστά ένα εργαλείο συλλογής δεδομένων ζωτικής σημασίας (Verma & Mallick, 2004), αφού, όταν είναι καλά σχεδιασμένο, δύναται να εξυπηρετήσει τους ερευνητικούς σκοπούς με άριστο τρόπο. Οι στόχοι θεωρούνται ο

θεμέλιος λίθος του ερωτηματολογίου, καθώς κάθε ερώτησή του συνδέεται με διαφορετικές όψεις της μελέτης (Verma & Mallick, 2004).

Επιπλέον το ερωτηματολόγιο αποτελεί ένα ευέλικτο ερευνητικό εργαλείο, διότι διανέμεται σε σύντομο χρονικό διάστημα σε μεγάλο δείγμα του πληθυσμού. Ακόμα εξασφαλίζει την ανωνυμία των συμμετεχόντων, ενώ παράλληλα τους δίνει τη δυνατότητα να το συμπληρώσουν ανεπηρέαστοι, αφού δεν είναι απαραίτητη η παρουσία του ερευνητή κατά τη συμπλήρωσή του (Σταμέλος & Δακοπούλου, 2006).

Συγκεκριμένα το ερωτηματολόγιο, που αφορά στην παρούσα έρευνα, διαιρείται σε 6 ενότητες άρρηκτα συνυφασμένες με τα ζητήματα, που ανέδειξε η επισκόπηση της βιβλιογραφίας, και τα τιθέμενα ερευνητικά ερωτήματα. Οι ενότητες είναι οι ακόλουθες:

- Δημογραφικά στοιχεία (6 ερωτήματα)
- Το ιδιωτικό σχολείο ως πεποίθηση και προσωπική επιλογή (4 ερωτήματα)
- Υλικοτεχνικές υποδομές σχολείου (4 ερωτήματα)
- Οργάνωση-λειτουργία σχολείου (5 ερωτήματα)
- Παιδαγωγικά χαρακτηριστικά σχολείου (11 ερωτήματα)
- Θεσμική ταυτότητα σχολείου (11 ερωτήματα)

Επιλέχθηκαν 41 ερωτήσεις κλειστού τύπου, οι οποίες επιμερίζονται στις ανωτέρω ενότητες, και στοχεύουν στην ανάδειξη των απόψεων των συμμετεχόντων γονέων και την ικανοποιητική στατιστική ανάλυση των δεδομένων. Μεγάλη επιμέλεια δόθηκε στη σαφή διατύπωση των ερωτήσεων, προκειμένου να αποφευχθούν καθοδηγητικά ή συμπερασματικού τύπου ερωτήματα ή ερωτήματα που θίγουν ευαίσθητα ζητήματα.

Κρίνεται αναγκαίο να επισημανθεί ότι ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου στηρίχθηκε στην τετραβάθμια κλίμακα Likert (διαφωνώ απόλυτα έως συμφωνώ απόλυτα / καθόλου έως πολύ), ώστε οι δοθείσες απαντήσεις να αποτυπώνουν τις αντιλήψεις ή την κατάσταση των ερωτηθέντων. Η διαβάθμιση είναι η ακόλουθη: 1= Διαφωνώ απόλυτα, 2= Μάλλον διαφωνώ, 3= Μάλλον συμφωνώ, 4= Συμφωνώ απόλυτα / 1=Καθόλου, 2= Λίγο, 3= Αρκετά, 4= Πολύ.

Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε με τη βοήθεια της εφαρμογής Google Forms και εστάλη ηλεκτρονικά στους γονείς, των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο δημοτικό σχολείο συγκεκριμένου ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου του νομού Αττικής.

Έτσι τόσο για τη συμπλήρωση όσο και για την επεξεργασία του δε σπαταλήθηκε χαρτί για καθαρά περιβαλλοντικούς λόγους. Η ηλεκτρονική διεύθυνση του ερωτηματολογίου είναι:

<https://docs.google.com/forms/d/1ZPSdVPP6gJc6ezpKlekAexrvbPjIMDy5C6jM91Vbbs8/edit>

Αφού συλλέχθηκαν όλα τα ερωτηματολόγια ξεκίνησε η κωδικοποίηση και η επεξεργασία των δεδομένων μέσω του προγράμματος στατιστικής SPSS. Χρησιμοποιήθηκε περιγραφικού τύπου στατιστική για την εξαγωγή των συχνοτήτων και επαγωγικού τύπου στατιστική για τη συσχέτιση των σημαντικών μεταβλητών.

5.2.2 Δειγματοληψία και πληθυσμός έρευνας

Η ποιότητα και η αξία της ερευνητικής διαδικασίας προσδιορίζονται αναμφισβήτητα και από τη στρατηγική δειγματοληψίας, την οποία καλείται να υιοθετήσει κάθε ερευνητής. Αρχικά πρέπει να οριστεί με σαφήνεια ο πληθυσμός, στον οποίο επικεντρώνεται η έρευνα, προκειμένου ο ερευνητής να εστιάσει εν συνεχεία σε μία μικρότερη ομάδα του πληθυσμού, που αποτελεί το δείγμα της ερευνητικής διαδικασίας και αντιπροσωπεύει το σύνολό του πληθυσμού (Cohen, Manion, & Morrison, 2007).

Στην έρευνα, που παρουσιάζεται, επιλέχθηκε η δειγματοληψία χωρίς πιθανότητα (non probability sampling), τύπος της οποίας είναι η "βολική" δειγματοληψία (convenience sampling), διότι το "δεσμευμένο" κοινό, οι γονείς εν προκειμένω, είναι εύκολα προσβάσιμο στην ερευνήτρια (Cohen et al., 2007). Ο πληθυσμός, που μας ενδιαφέρει, είναι οι γονείς, των οποίων τα τέκνα φοιτούν σε ιδιωτικά εκπαιδευτήρια. Το δείγμα, όμως, προέρχεται από τους γονείς, που έχουν εγγράψει τα παιδιά τους σε συγκεκριμένο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο του νομού Αττικής στη βαθμίδα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ασφαλώς χρειάζεται να διευκρινιστεί ότι το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελούν μόνο οι γονείς του ιδιωτικού σχολείου, με τους οποίους η ερευνήτρια έχει αναπτύξει οικειότητα λόγω συνεργασίας τους το τρέχον σχολικό έτος ή κατά τα προηγούμενα έτη.

5.2.3 Προσδιορισμός και επιλογή του δείγματος

Αρχικά προσδιορίστηκε με σαφήνεια ο αριθμός των συμμετεχόντων, 160 στο σύνολό τους, και εξασφαλίστηκε η απαιτούμενη έγκριση από τη διεύθυνση του σχολείου, πριν από την έναρξη της έρευνας.

Εν συνεχεία στάλθηκε πιλοτικά μέσω e-mail ένας μικρός αριθμός ερωτηματολογίων σε γονείς, των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο ίδιο ιδιωτικό σχολείο αλλά στη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ζητώντας τους να διατυπώσουν παρατηρήσεις, να ζητήσουν διευκρινήσεις ή να εκφράσουν απορίες αναφορικά με τα ερωτήματα, που κλήθηκαν να απαντήσουν. Η πιλοτική αποστολή των ερωτηματολογίων αποδείχτηκε ωφέλιμη τόσο για λόγους εξασφάλισης αξιοπιστίας και εγκυρότητας του εργαλείου όσο και για την πληρέστερη κατανόηση της λειτουργίας της εφαρμογής Google Forms από την ερευνήτρια.

Τέλος χρησιμοποιήθηκε το σχολικό e-mail κάθε μαθητή ξεχωριστά και εστάλη ενημερωτικό ηλεκτρονικό μήνυμα στους 160 γονείς, οι οποίοι επιλέχθηκαν ως δείγμα για τις ανάγκες της έρευνας, προκειμένου να τους ζητηθεί να λάβουν μέρος σε αυτή. Δόθηκαν εξηγήσεις σε σχέση με τον σκοπό της έρευνας, ευκρινείς οδηγίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, ορίστηκε η ημερομηνία επιστροφής του ηλεκτρονικά και υπογραμμίστηκε η εξασφάλιση ανωνυμίας και εχεμύθειας. Οι γονείς είχαν συνολικά 15 ημέρες στη διάθεσή τους, για να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο.

5.3 Αξιοπιστία και εγκυρότητα εργαλείου

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο (1993) το ερωτηματολόγιο συγκαταλέγεται στα αυτοσχέδια μέσα συλλογής δεδομένων και συνεπώς η χρήση του προϋποθέτει τη διασφάλιση ζητημάτων εγκυρότητας και αξιοπιστίας, προκειμένου ο ερευνητής να διεξάγει μία αποτελεσματική έρευνα.

5.3.1 Αξιοπιστία (reliability)

Η αξιοπιστία του ερωτηματολογίου επιτυγχάνεται, όταν το εργαλείο χρησιμοποιείται για δεύτερη φορά σε μία παρόμοια ομάδα ατόμων και κάτω από παρόμοιες συνθήκες, και παρέχει τα ίδια ερευνητικά αποτελέσματα (Cohen et al., 2007). Ο όρος αξιοπιστία είναι συνώνυμος με τον βαθμό σταθερότητας και συμφωνίας μεταξύ των μετρήσεων, που επαναλαμβάνονται (Παρασκευόπουλος, Τόμ. Β, 1993). Με άλλα λόγια η αξιοπιστία του εργαλείου έγκειται στις σταθερές και συνεπείς τιμές, που θα αποδώσει, όταν δοθεί πολλές φορές σε διαφορετικές χρονικές στιγμές (Creswell, 2015).

Η συνολική και η επιμέρους, ήτοι ανά ερώτημα, αξιοπιστία του παρόντος ερωτηματολογίου μετρήθηκε με τη βοήθεια του δείκτη Cronbach alpha. Η τιμή του δείκτη αυτού χρειάζεται να είναι μεγαλύτερη του 0,7, ώστε το εργαλείο να

θεωρείται αξιόπιστο σε μία έρευνα μικρής εμβέλειας. Η τιμή του δείκτη Cronbach alpha για τα 35 ερωτήματα, που περιλαμβάνει το εν λόγω ερωτηματολόγιο, είναι 0,926. Συνεπώς το ερωτηματολόγιο έχει υψηλή αξιοπιστία υπό την έννοια της εσωτερικής συνέπειας.

Reliability

Statistics

Cronb ach's Alpha	N of Items
,926	35

5.3.2 Εγκυρότητα(Validity)

Η εγκυρότητα θεωρείται ένας γενικότερος όρος και εξετάζει εάν *"το ερευνητικό εργαλείο έχει δώσει τιμές, που είναι έγκυρες"* (Creswell, 2015, σ. 162). Η εγκυρότητα εξασφαλίζεται, όταν το εργαλείο καταγράφει αυτό που ο ερευνητής θέλει να μετρήσει. Σύμφωνα με τον Creswell (2015) η εγκυρότητα σχετίζεται με την ανάπτυξη στοιχείων, τα οποία τεκμηριώνουν ότι η εννοιολογική κατασκευή ενός εργαλείου συνάδει με την προτεινόμενη χρήση του. Αναφορικά με την εγκυρότητα ενός ερωτηματολογίου πρέπει να υπογραμμιστεί ότι είναι αδύνατον να εξασφαλιστεί εξ ολοκλήρου, αφού η ποσοτική έρευνα, εργαλείο της οποίας είναι το ερωτηματολόγιο, εμπεριέχει το τυπικό σφάλμα (Cohen et al., 2007). Επομένως ο ερευνητής καλείται να συνδέσει τα ερωτήματα του εργαλείου με τα ερευνητικά ερωτήματα, ώστε να εξασφαλιστούν όσο το δυνατόν μεγαλύτερα επίπεδα εγκυρότητας του ερωτηματολογίου και να επεξεργαστεί κατάλληλα τα στατιστικά δεδομένα.

Συμπερασματικά θα λέγαμε πως σε μία ερευνητική διαδικασία η αξιοπιστία των μετρήσεων είναι επιβεβλημένη, αλλά, εάν μια έρευνα δεν είναι έγκυρη, τότε δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αποτελεσματική και ολοκληρωμένη (Cohen et al., 2007). Εντούτοις όσο πιο αξιόπιστες είναι οι τιμές, που δίνει ένα εργαλείο, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες υπάρχουν να είναι και έγκυρες (Creswell, 2015).

Η στάθμιση του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου επετεύχθη με την αρωγή των παρατηρήσεων και των σχολίων των γονέων, οι οποίοι συμπλήρωσαν πιλοτικά το ερωτηματολόγιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο. Παρουσίαση αποτελεσμάτων της έρευνας.

6.1 Περιγραφική ανάλυση αποτελεσμάτων

Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου διεξήχθη με το στατιστικό πακέτο IBM SPSS. Πραγματοποιήθηκε έλεγχος ισότητας ποσοστών χ^2 τόσο για το δείγμα συνολικά όσο και αναφορικά με τις βασικές ερωτήσεις, που αποτυπώνουν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος. Το επίπεδο σημαντικότητας σε όλη την έκταση της εργασίας είναι το 5% (0,05%). Συνεπώς μια σύγκριση κρίνεται ως στατιστικά σημαντική στην περίπτωση που η p-τιμή είναι μικρότερη από 0,05. Όπου η τιμή αυτή καθορίζεται ως 0,000 στο στατιστικό πρόγραμμα, για λόγους ακρίβειας δίνεται ως $< 0,001$.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων, που ακολουθεί, γίνεται ανά ερώτηση, και βάσει των 4 ενοτήτων, όπως παρουσιάζονται στο ερωτηματολόγιο. Προηγείται η καταγραφή των δημογραφικών στοιχείων του δείγματος και οι αντιλήψεις του αναφορικά με την ιδιωτική εκπαίδευση ως πεποίθηση.

6.1.1 Δημογραφικά στοιχεία

Συνολικά έλαβαν μέρος στην έρευνα 112 γονείς, εκ των οποίων οι 42 είναι άντρες (37,5%) και οι 70 γυναίκες (62,5%) (Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Φύλο

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝΤΡΑΣ	42	37,5
ΓΥΝΑΙΚΑ	70	62,5
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0

Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσής τους παρατηρούμε πως η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (66,1%) έχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, αφού είναι απόφοιτοι πανεπιστημιακών σχολών. Συγκεκριμένα οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών είναι 5 (4,5%), οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών είναι 29 (25,9%), οι απόφοιτοι ΑΕΙ είναι 23 (20,5%) και οι 17 (15,2%) γονείς είναι απόφοιτοι ΤΕΙ. Ακόμα 18 γονείς (16,1%) είναι απόφοιτοι ΙΕΚ και 20 γονείς (17,9%) είναι απόφοιτοι Λυκείου (Πίνακας 2).

Πίνακας 2: Επίπεδο εκπαίδευσης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ
--	-----------	---------	------------

			ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ			
ΛΥΚΕΙΟΥ	20	17,9	17,9
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΙΕΚ	18	16,1	33,9
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΙ	17	16,1	50,0
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΕΙ	23	19,6	69,6
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ	29	25,9	95,5
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΣ	5	4,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Αναφορικά με την εργασιακή τους κατάσταση η πλειοψηφία των γονέων, ήτοι 69 γονείς (61,6%) δηλώνουν ιδιωτικοί υπάλληλοι. Ακολουθούν 19 γονείς (17%), οι οποίοι είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, 13 (11,6%), οι οποίοι είναι δημόσιοι ή δημοτικοί υπάλληλοι, 7 γονείς (6,3%), που ασχολούνται με τα οικιακά, 3 γονείς (2,7%), οι οποίοι δηλώνουν άλλο επάγγελμα χωρίς να το προσδιορίζουν, ενώ 1 γονέας (0,9%) είναι τεχνίτης (Πίνακας 3).

Πίνακας 3: Επαγγελματική κατάσταση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ	13	11,6	11,6
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ			
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	69	61,6	73,2
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ	19	17,0	90,2
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ			
ΤΕΧΝΙΤΗΣ	1	,9	91,1
ΟΙΚΙΑΚΑ	7	6,3	97,3
ΑΛΛΟ	3	2,7	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Όσον αφορά στον αριθμό των παιδιών που έχει κάθε οικογένεια σχεδόν οι μισοί έχουν ένα παιδί, ενώ οι άλλοι μισοί δύο. Πιο συγκεκριμένα 52 γονείς

(46,4%) έχουν ένα παιδί, 51 γονείς (45,5%) έχουν δύο παιδιά, 7 γονείς (6,3%) έχουν τρία παιδιά, ενώ οι υπόλοιποι 2 (1,8%) έχουν τουλάχιστον 4 παιδιά (Πίνακας 4).

Πίνακας 4: Αριθμός παιδιών στην οικογένεια

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
1	52	46,4	46,4
2	51	45,5	92,0
3	7	6,3	98,2
4+	2	1,8	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ένα μεγάλο ποσοστό των γονέων, ήτοι 84 άτομα (75%) έχουν ένα παιδί στο δημοτικό σχολείο, 24 άτομα (21,4%) έχουν δύο παιδιά στο δημοτικό σχολείο, 3 άτομα (2,7%) έχουν τρία παιδιά στο δημοτικό και μόνο 1 άτομο (0,9%) έχει τουλάχιστον 4 παιδιά στο δημοτικό σχολείο (Πίνακας 5).

Πίνακας 5: Αριθμός παιδιών στο δημοτικό σχολείο

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
1	84	75,0	75,0
2	24	21,4	96,4
3	3	2,7	99,1
4+	1	,9	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Στην ερώτηση πώς ενημερωθήκατε για το συγκεκριμένο σχολείο ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (57,1%) των συμμετεχόντων γονέων, 64 εκ των 112, δηλώνει ότι έλαβε πληροφορίες από τον κοινωνικό του περίγυρο. Ένα μικρότερο ποσοστό γονέων (22,3%), 25 εκ των 112, ενημερώθηκε από το διαδίκτυο. Οι υπόλοιπες κατηγορίες συγκεντρώνουν πολύ μικρότερα ποσοστά καταδεικνύοντας ότι η ενημέρωση των γονέων για το ιδιωτικό σχολείο μοιράστηκε ανάμεσα στις κοινωνικές επαφές και το διαδίκτυο (Πίνακας 6).

Πίνακας 6: Ενημέρωση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Υπουργείο Παιδείας	1	,9	0,9

Διαδίκτυο	25	22,3	23,2
Είμαι απόφοιτος του σχολείου	3	2,7	25,9
Είμαι καθηγήτρια σε αυτό το σχολείο	1	,9	26,8
Είστε απόφοιτος του σχολείου	1	,9	27,7
Έντυπο υλικό	4	3,6	31,3
Εργάζομαι στο σχολείο	1	,9	32,1
Έρευνα αγοράς ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	1	,9	33,0
Έρευνα μεταξύ άλλων ιδιωτικών σχολείων κα	1	,9	33,9
Ήταν γνωστό σχολείο της περιοχής	1	,9	34,8
Κοινωνικός περίγυρος (συγγενείς, φίλοι)	64	57,1	92,0
Κοντά στο τόπο κατοικίας	1	,9	92,9
Με διερεύνηση στη περιοχή	1	,9	93,8
Μετά από έρευνα	1	,9	94,6
Ξεκινήσαμε από τον βρεφονηπιακό σταθμό	1	,9	95,5
Περιοχή	1	,9	96,4
Υπάλληλος εκεί	1	,9	97,3
Φοίτηση μεγαλύτερων τέκνων	3	2,7	100,0
Σύνολο	112	100,0	

6.1.2 Το ιδιωτικό σχολείο ως πεποίθηση και προσωπική επιλογή

Η ενότητα *Το ιδιωτικό σχολείο ως πεποίθηση και προσωπική επιλογή* έπεται των δημογραφικών στοιχείων και αποτελείται από 4 ερωτήματα, τα οποία εξετάζουν τον βαθμό, που η επιλογή του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου από τους γονείς, είναι απόρροια των πεποιθήσεών τους εν γένει.

Ερώτηση 1: Πιστεύετε ότι το ιδιωτικό είναι καλύτερο σχολείο από το δημόσιο;

Παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον ότι σχεδόν 9 στους 10 γονείς επιλέγουν το ιδιωτικό σχολείο, γιατί πιστεύουν ότι είναι καλύτερο από το δημόσιο. Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων, 105 (93,7%) από τους 112, που συμμετείχαν στην έρευνα, θεωρεί το ιδιωτικό σχολείο καλύτερο από το δημόσιο

καταγράφεται ως στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=86,214$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 7).

Πίνακας 7: Πιστεύετε ότι το ιδιωτικό είναι καλύτερο σχολείο από το δημόσιο;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	4	3,6	3,6
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	3	2,7	6,3
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	55	49,1	54,4
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	50	44,6	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 2: Πόσο επηρέασε η δική σας εκπαιδευτική διαδρομή την απόφασή σας να εγγράψετε το παιδί σας σε ιδιωτικό σχολείο;

Επίσης καταγράφεται στατιστική σημαντικότητα και στη δεύτερη ερώτηση της ενότητας αυτής, αφού περίπου 1 στους 2 γονείς πιστεύει ότι η δική του εκπαιδευτική διαδρομή επηρέασε αρκετά έως πολύ την απόφασή του να εγγράψει το παιδί του σε ιδιωτικό σχολείο. Στο σύνολο του δείγματος σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες στην έρευνα, 60 (53,6%) από τους 112, θεωρούν ότι η επιλογή του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από την προσωπική τους εκπαιδευτική τροχιά, γεγονός που καταγράφεται ασθενώς αλλά στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=8,143$, $df=3$, $p\text{-value}=0,043$) (Πίνακας 8).

Πίνακας 8: Πόσο επηρέασε η δική σας εκπαιδευτική διαδρομή την απόφασή σας να εγγράψετε το παιδί σας σε ιδιωτικό σχολείο;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	35	31,3	31,3
ΛΙΓΟ	17	15,2	46,4
ΑΡΚΕΤΑ	35	31,3	77,7
ΠΟΛΥ	25	22,3	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 3: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η φήμη του συγκεκριμένου σχολείου;

Αντιστοίχως 1 στους 2 γονείς, που συμμετείχαν στην έρευνα, δήλωσε ότι η επιλογή του ιδιωτικού σχολείου επηρεάστηκε από τη φήμη του. Συγκεκριμένα λίγο παραπάνω από τους μισούς γονείς του δείγματος, 58 (51,8%) από τους 112, δείχνουν να επηρεάστηκαν αρκετά, ενώ πάνω από 9 στους 10 γονείς δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν από λίγο έως πολύ. Το ποσοστό 93,7%, που αντιστοιχεί σε 105 από τους 112 γονείς, οι οποίοι επηρεάστηκαν λίγο έως πολύ από τη φήμη του εν λόγω ιδιωτικού σχολείου κρίνεται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=49,500$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 9).

Επίσης χρειάζεται να σημειωθεί ότι το ποσοστό των γονέων, που δηλώνουν ότι έχουν επηρεαστεί αρκετά από τον παράγοντα της σχολικής φήμης, είναι κατά 29,5% αυξημένο σε σχέση με το ποσοστό των γονέων που δείχνουν να έχουν επηρεαστεί λίγο από τη σχολική φήμη (Πίνακας 9).

Πίνακας 9: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η φήμη του συγκεκριμένου σχολείου;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	7	6,3	6,3
ΛΙΓΟ	25	22,3	28,6
ΑΡΚΕΤΑ	58	51,8	80,4
ΠΟΛΥ	22	19,6	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 4: Πιστεύετε ότι η επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου επηρεάστηκε από τα ενδιαφέροντα του παιδιού σας;

Στην ανωτέρω ερώτηση ένα σημαντικό ποσοστό γονέων, 6 στους 10, απάντησε πως η επιλογή του επηρεάστηκε λίγο έως καθόλου από τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Συγκεκριμένα 73 γονείς (65,2%) επηρεάστηκαν λίγο έως καθόλου, ενώ η επιλογή 39 γονέων (34,8%) καθορίστηκε αρκετά έως πολύ από τα ενδιαφέροντα των παιδιών τους. Το ποσοστό αυτό είναι ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=16,929$, $df=3$, $p\text{-value}=0,001$) (Πίνακας 10).

Πίνακας 10: Πιστεύετε ότι η επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου επηρεάστηκε από τα ενδιαφέροντα του παιδιού σας;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	38	33,9	33,9
ΛΙΓΟ	35	31,3	65,2
ΑΡΚΕΤΑ	29	25,9	91,1
ΠΟΛΥ	10	8,9	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

6.1.3 Υλικοτεχνικές υποδομές

Το ερωτηματολόγιο συνεχίζεται με 4 ακόμα ερωτήματα, τα οποία εμπίπτουν στην ενότητα των υλικοτεχνικών υποδομών του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου. Σκοπός των ερωτημάτων, που ακολουθούν, είναι να διερευνήσουν τον βαθμό που παράμετροι, όπως η ύπαρξη μεγάλων αιθουσών, η βιβλιοθήκη, το ωδείο και ο σχολικός τεχνολογικός εξοπλισμός συμβάλλουν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών και την ενίσχυση των μαθησιακών επιδόσεων τους.

Ερώτηση 5: Πόσο επηρέασε την επιλογή του ιδιωτικού σχολείου η κτηριακή υποδομή του (μεγάλες διδακτικές αίθουσες, βιβλιοθήκη, αμφιθέατρο, κολυμβητήριο, ωδείο, αίθουσα χορού κλπ);

Στην ερώτηση πόσο επηρέασε την επιλογή του ιδιωτικού σχολείου η κτηριακή υποδομή του η πλειοψηφία των γονέων απάντησαν ότι επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ. 95 (84,8%) από τους 112 γονείς, πάνω από 8 στους 10, κατέληξαν στην επιλογή του ιδιωτικού σχολείου λόγω των κτηριακών υποδομών του. Το ποσοστό αυτό κρίνεται ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=57,357$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 11).

Πίνακας 11: Πόσο επηρέασε την επιλογή του ιδιωτικού σχολείου η κτηριακή υποδομή (μεγάλες διδακτικές αίθουσες, βιβλιοθήκη, αμφιθέατρο, κολυμβητήριο, ωδείο, αίθουσα χορού κλπ);

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	3	2,7	2,7
ΛΙΓΟ	14	12,5	15,2
ΑΡΚΕΤΑ	44	39,3	54,5

ΠΟΛΥ	51	45,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 6: Πιστεύετε ότι η κτηριακή υποδομή του σχολείου συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση των μαθητών;

Σχεδόν οι μισοί γονείς, 1 στους 2, πιστεύουν ότι η κτηριακή υποδομή συμβάλλει αρκετά στην κοινωνικοποίηση των μαθητών, ενώ πάνω από 9 στους 10 πιστεύουν ότι συμβάλλει από λίγο έως πολύ. Στο σύνολο του δείγματος 56 συμμετέχοντες (50%) από τους 112 πιστεύουν ότι η κτηριακή υποδομή συμβάλλει αρκετά στην κοινωνικοποίηση των μαθητών, ενώ η πλειοψηφία, πάνω από 102 (91%) στους 112, πιστεύει ότι συμβάλλει από λίγο έως πολύ, το οποίο είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=41,429$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 12).

Επιπλέον κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι το ποσοστό των γονέων, που δηλώνουν πως η κτηριακή υποδομή συντελεί αρκετά στην κοινωνικοποίηση των μαθητών, εμφανίζεται κατά 30,4% αυξημένο σε σύγκριση με το ποσοστό των γονέων που πιστεύουν ότι συμβάλλει λίγο.

Πίνακας 12: Πιστεύετε ότι η κτηριακή υποδομή του σχολείου συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση των μαθητών;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	10	8,9	8,9
ΛΙΓΟ	22	19,6	28,6
ΑΡΚΕΤΑ	56	50,0	78,6
ΠΟΛΥ	24	21,4	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 7: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου (διαδραστικοί πίνακες, εργαστήριο επιστημών, αίθουσα υπολογιστών);

Αναφορικά με τον τεχνολογικό εξοπλισμό του σχολείου και τον βαθμό που οι γονείς επηρεάστηκαν από την ύπαρξή του, ώστε να επιλέξουν το ιδιωτικό σχολείο, ένα μεγάλο ποσοστό συμμετεχόντων, 87 (77,6%) από τους 112 γονείς, απάντησε ότι επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ.

Το ποσοστό των γονέων, οι οποίοι επηρεάστηκαν αρκετά από τον σχολικό τεχνολογικό εξοπλισμό, είναι εμφανώς αυξημένο κατά 26,7% σε σχέση με τους γονείς που επηρεάστηκαν λίγο.

Κατά την επεξεργασία της εν λόγω ερώτησης παρατηρείται μέτρια αλλά σημαντική διαφοροποίηση ως προς το φύλλο σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=4,579$, $df=1$, $p\text{-value}=0,037<0,05$) με τις γυναίκες να επηρεάζονται περισσότερο από τους άντρες στον τομέα αυτό (Πίνακας 13).

Πίνακας 13: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου (διαδραστικοί πίνακες, εργαστήριο επιστημών, αίθουσα υπολογιστών);

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	5	4,5	4,5
ΛΙΓΟ	20	17,9	22,3
ΑΡΚΕΤΑ	50	44,6	67,0
ΠΟΛΥ	37	33,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 8: Πιστεύετε ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου συντελεί στην ενίσχυση των επιδόσεων των μαθητών;

Ένα μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων, πάνω από 8 στους 10, απάντησαν ότι τεχνολογικός ο εξοπλισμός του σχολείου συμβάλλει αρκετά έως πολύ στην ενίσχυση των μαθησιακών επιδόσεων. Οι 95 γονείς του δείγματος (84,8%) υποστηρίζουν αρκετά έως πολύ ότι η ύπαρξη τεχνολογικού εξοπλισμού στο σχολείο επηρεάζει θετικά τις σχολικές επιδόσεις των παιδιών. Κατόπιν εφαρμογής του ελέγχου ανεξαρτησίας X^2 η σχέση ανάμεσα στον σχολικό τεχνολογικό εξοπλισμό και τις σχολικές επιδόσεις βρέθηκε ισχυρή και στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=56,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 14).

Επιπλέον παρατηρείται ασθενής αλλά στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς τον αριθμό των παιδιών, που έχει συνολικά η οικογένεια, σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=7,727$, $p\text{-value}=0,041<0,05$). Πιο συγκεκριμένα, οι οικογένειες με τουλάχιστον 4 παιδιά επηρεάστηκαν λιγότερο σε σχέση με τις υπόλοιπες οικογένειες (Γράφημα 14.1).

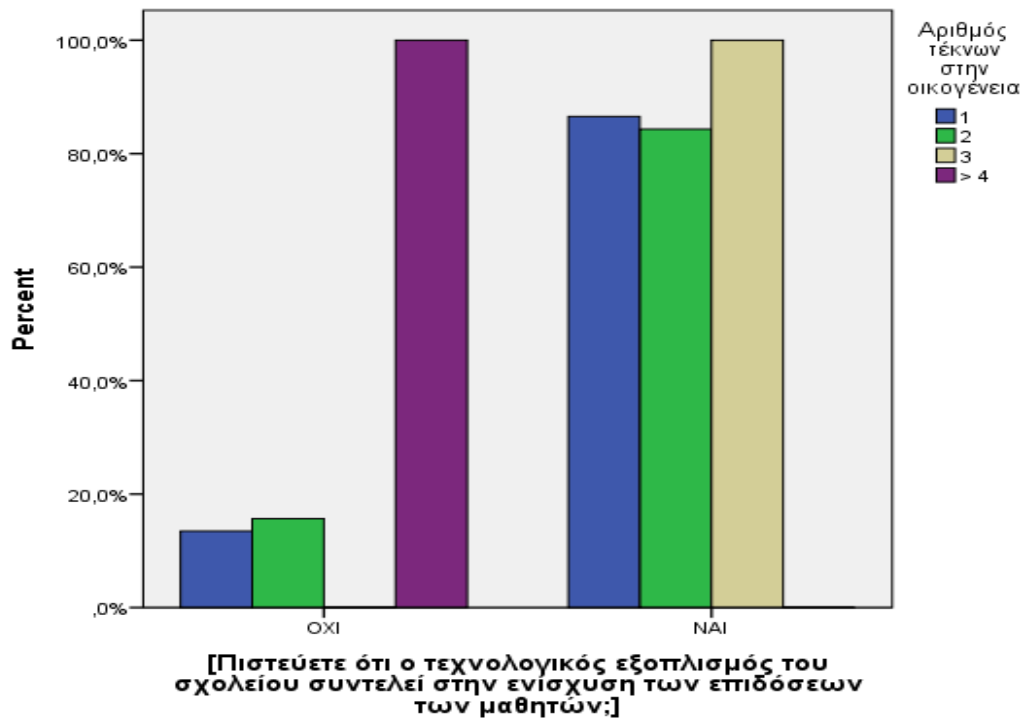
Ακόμα παρατηρείται μέτρια αλλά στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς τον αριθμό των παιδιών, που έχει στο δημοτικό σχολείο κάθε οικογένεια, σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=8,980$, $p\text{-value}=0,020<0,05$). Εν προκειμένω οι οικογένειες με 1 ή 2 παιδιά επηρεάστηκαν περισσότερο από την ύπαρξη τεχνολογικού εξοπλισμού σε σχέση με τις υπόλοιπες οικογένειες (Γράφημα 14.2).

Επίσης σημειώνεται στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς την επαγγελματική κατάσταση των γονέων σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=10,525$, $p\text{-value}=0,035<0,05$). Πιο συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες, που δήλωσαν ότι εργάζονται στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα συμφωνούν περισσότερο σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου συντελεί στην ενίσχυση των επιδόσεων των μαθητών, ενώ ο 1 τεχνίτης δε συμφωνεί (Γράφημα 14.3).

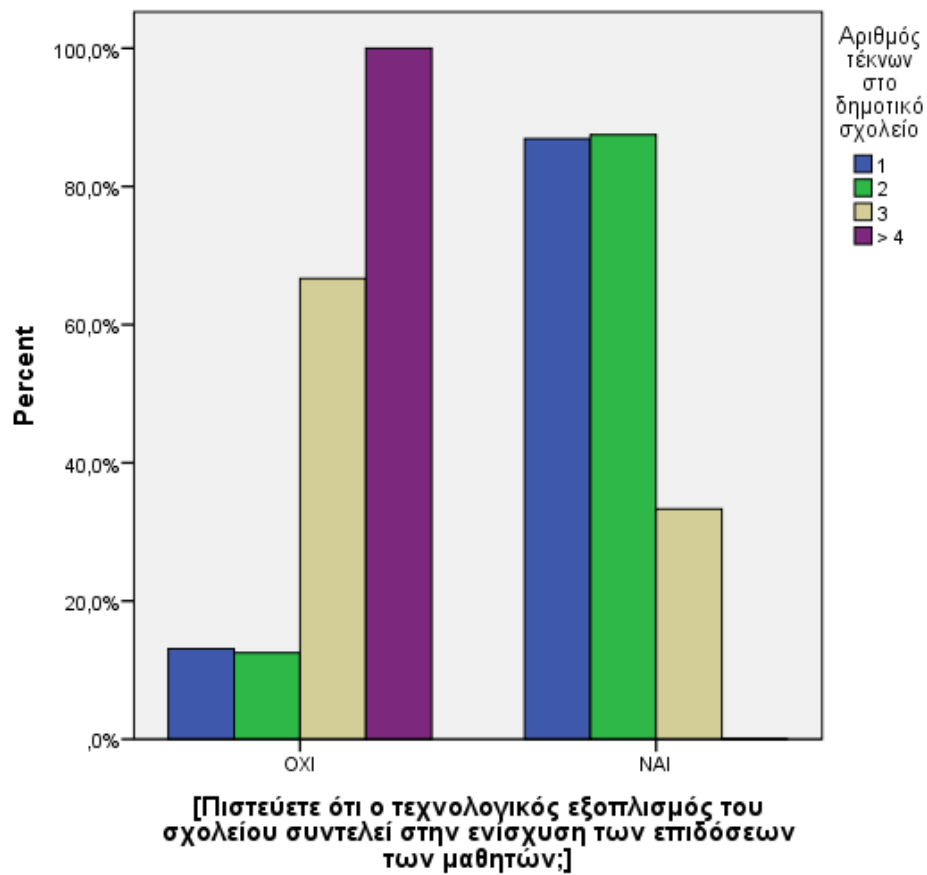
Πίνακας 14: Πιστεύετε ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου συντελεί στην ενίσχυση των επιδόσεων των μαθητών;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	4	3,6	3,6
ΛΙΓΟ	13	11,6	15,2
ΑΡΚΕΤΑ	51	45,5	60,7
ΠΟΛΥ	44	39,3	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

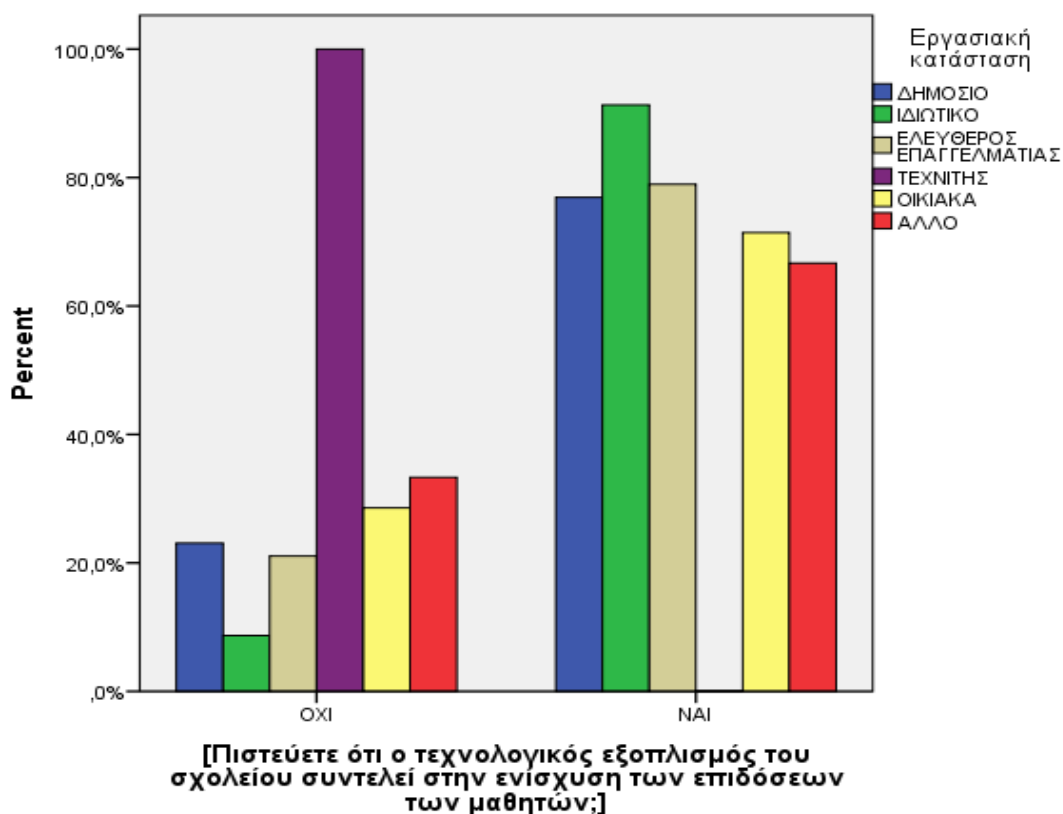
Γράφημα 14.1

Γράφημα 14.2

Γράφημα 14.3

6.1.4 Οργάνωση και λειτουργία σχολείου

Η επόμενη ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά στην οργάνωση και λειτουργία του σχολείου και απαρτίζεται από 5 ερωτήσεις. Τα οργανωτικά χαρακτηριστικά του σχολείου, τα οποία συνδέονται με τις προσφερόμενες παροχές του και το κάνουν να ξεχωρίζει από άλλα ιδιωτικά σχολεία, εμφανίζονται μέσα από τα ακόλουθα ερωτήματα, με σκοπό να διερευνηθεί ο βαθμός επιρροής τους στην επιλογή των γονέων.

Ερώτηση 9: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εφαρμογή διευρυμένου ωρολόγιου προγράμματος από το σχολείο;

Στο ανωτέρω ερώτημα σχεδόν οι μισοί γονείς, 1 στους 2, δήλωσαν πως επηρεάστηκαν πολύ από την εφαρμογή του διευρυμένου ωρολόγιου προγράμματος, το οποίο υιοθετεί το ιδιωτικό σχολείο. Συγκεκριμένα 57 (50,9%) γονείς από τους 112 θεώρησαν το διευρυμένο ωρολόγιο πρόγραμμα σημαντικό παράγοντα επιλογής του ιδιωτικού σχολείου. Το εν λόγω ποσοστό θεωρείται ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=63,286$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$). Το ποσοστό των γονέων, οι οποίοι επηρεάστηκαν πολύ από την

εφαρμογή διευρυμένου ωρολόγιου προγράμματος, παρουσιάζεται σημαντικά αυξημένο κατά 35,7% σε σχέση με τους γονείς που επηρεάστηκαν λίγο (Πίνακας 15).

Πίνακας 15: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εφαρμογή διευρυμένου ωρολόγιου προγράμματος από το σχολείο;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	,9	,9
ΛΙΓΟ	17	15,2	16,1
ΑΡΚΕΤΑ	37	33,0	49,1
ΠΟΛΥ	57	50,9	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 10: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα συναντήσεων με τους εκπαιδευτικούς σε μηνιαία βάση;

Στην ερώτηση, εάν η δυνατότητα συναντήσεων των γονέων με τους εκπαιδευτικούς σε μηνιαία βάση επηρέασε την επιλογή τους, ένα μεγάλο ποσοστό γονέων, σχεδόν 7 στους 10, φαίνεται πως επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ. Εν προκειμένω 82 (73,2%) γονείς από τους 112 θεωρούν αρκετά έως πολύ σημαντικό παράγοντα τις προκαθορισμένες μηνιαίες συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς. Το ποσοστό αυτό είναι ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=29,000$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 16).

Πίνακας 16: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα συναντήσεων με τους εκπαιδευτικούς σε μηνιαία βάση;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	7	6,3	6,3
ΛΙΓΟ	23	20,5	26,8
ΑΡΚΕΤΑ	39	34,8	61,6
ΠΟΛΥ	43	38,4	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 11: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η παρουσία και η δυνατότητα επικοινωνίας με ψυχολόγο στον χώρο του σχολείου;

Σχεδόν οι μισοί γονείς, 1 στους 2, επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ από την παρουσία και τη δυνατότητα επικοινωνίας με τον σχολικό ψυχολόγο. 61 γονείς (54,4%) από τους 112 δήλωσαν ότι η ύπαρξη ψυχολόγου στο σχολείο καθόρισε την επιλογή τους αρκετά έως πολύ. Το ποσοστό αυτό κρίνεται ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=11,786$, $df=3$, $p\text{-value}=0,008$) (Πίνακας 17).

Πίνακας 17: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η παρουσία και η δυνατότητα επικοινωνίας με ψυχολόγο στον χώρο του σχολείου;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	15	13,4	13,4
ΛΙΓΟ	36	32,1	45,5
ΑΡΚΕΤΑ	37	33,0	78,6
ΠΟΛΥ	24	21,4	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 12: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η ύπαρξη νοσηλευτή στον σχολικό χώρο;

Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων γονέων, 7 στους 10, δήλωσε ότι επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από την ύπαρξη νοσηλευτή στο ιδιωτικό σχολείο. 85 γονείς (75,9%) του δείγματος δήλωσαν ότι η ύπαρξη νοσηλευτή στον σχολικό χώρο επηρέασε αρκετά έως πολύ την επιλογή τους, ποσοστό ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=35,357$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 18).

Επιπλέον η επαγγελματική κατάσταση των γονέων φαίνεται να επηρεάζει την επιλογή τους, αφού οι εργαζόμενοι στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και εκείνοι, που ασχολούνται με τα οικιακά, επηρεάστηκαν σε υψηλότερο βαθμό από ότι οι υπόλοιπες κατηγορίες από την ύπαρξη νοσηλευτή.

Πίνακας 18: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η ύπαρξη νοσηλευτή στον σχολικό χώρο;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
--	-----------	---------	--------------------

ΚΑΘΟΛΟΥ	5	4,5	4,5
ΛΙΓΟ	22	19,6	24,1
ΑΡΚΕΤΑ	44	39,3	63,4
ΠΟΛΥ	41	36,6	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 13: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εξασφάλιση της ασφάλειας του παιδιού σας εντός του σχολικού χώρου;

Ομοίως στην τελευταία ερώτηση της ενότητας, η οποία αφορά στην ασφάλεια του παιδιού εντός του σχολικού χώρου, ένα μεγάλο ποσοστό, πάνω από 7 στους 10 γονείς, δήλωσε ότι η παρεχόμενη ασφάλεια επηρέασε πολύ την επιλογή τους. Εν προκειμένω 84 (75%) γονείς στο σύνολο του δείγματος απάντησαν ότι η εξασφάλιση της ασφάλειας των παιδιών στον χώρο του σχολείου επηρέασε πολύ την απόφασή τους, ποσοστό το οποίο είναι ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=153,214$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 19).

Πίνακας 19: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εξασφάλιση της ασφάλειας του παιδιού σας εντός του σχολικού χώρου;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	,9	,9
ΛΙΓΟ	12	10,7	11,6
ΑΡΚΕΤΑ	15	13,4	25,0
ΠΟΛΥ	84	75,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

6.1.5 Παιδαγωγικά χαρακτηριστικά σχολείου

Ο βαθμός επιρροής των γονέων από τα παιδαγωγικά χαρακτηριστικά του σχολείου διερευνάται στην ενότητα που έπεται. Τα ερωτήματα σχετίζονται με συγκεκριμένες παροχές του ιδιωτικού σχολείου και εξετάζουν τις απόψεις των γονέων αναφορικά με το πόσο οι εν λόγω παροχές επηρεάζουν τις σχολικές επιδόσεις, την εισαγωγή των μαθητών στο πανεπιστήμιο, το κοινωνικό τους κύρος και τελικά την απόφαση των γονέων να επιλέξουν το συγκεκριμένο σχολείο.

Ερώτηση 14: Η αυτονομία του σχολείου αναφορικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (καθημερινή διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, διδασκαλία φυσικής αγωγής τρεις φορές εβδομαδιαίως, επιλογή δεύτερης ξένης γλώσσας στη Δ' τάξη, πλείστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες κλπ.) επηρέασε την επιλογή σας;

Στην ερώτηση, που αφορά στην αυτονομία του σχολείου σε σχέση με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων, σχεδόν 9 στους 10 γονείς, απάντησαν ότι επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ από αυτό. Συγκεκριμένα 102 (91%) από τους 112 συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται πως επιλέγουν το ιδιωτικό σχολείο λόγω του αυτόνομου προγράμματος σπουδών. Το ποσοστό αυτό κρίνεται ισχυρό στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=88,286$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 20).

Αναφορικά με το φύλο οι 70 γυναίκες (95,7%) φαίνεται να επηρεάζονται περισσότερο από τους 42 άντρες (83,3%) σε ό,τι σχετίζεται με ζητήματα του αναλυτικού προγράμματος.

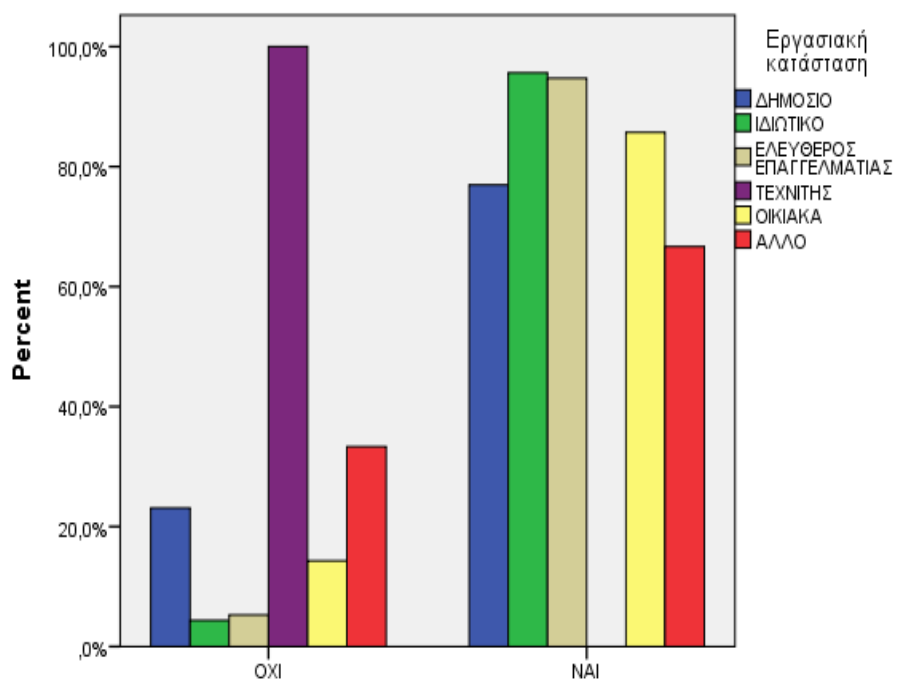
Επιπρόσθετα παρουσιάζεται σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με την επαγγελματική κατάσταση των ερωτηθέντων. Οι 69 (95,7%) συμμετέχοντες, που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, και οι 19 ελεύθεροι επαγγελματίες (94,7%) επί του συνολικού δείγματος φάνηκε ότι επηρεάστηκαν περισσότερο από την αυτονομία του αναλυτικού προγράμματος σπουδών σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες. Ο 1 τεχνίτης (0,0%) φαίνεται να μην επηρεάστηκε σχεδόν καθόλου (Γράφημα 20.1).

Ακόμα παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τον αριθμό των παιδιών ανά οικογένεια, που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο, σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=9,446$, $p\text{-value}=0,019<0,05$). 79 γονείς (94,0%), που έχουν 1 παιδί στο δημοτικό σχολείο, και 21 γονείς (87,5%), που έχουν δύο παιδιά στο δημοτικό, δήλωσαν την επιρροή της αυτονομίας του αναλυτικού προγράμματος στην επιλογή τους, έναντι των 2 γονέων (66,7 %), που έχουν τρία παιδιά στο δημοτικό σχολείο. Συνεπώς όσο αυξάνεται ο αριθμός των παιδιών μιας οικογένειας στο δημοτικό σχολείο τόσο λιγότερο φαίνεται ότι επηρεάζονται οι γονείς από την αυτονομία του αναλυτικού προγράμματος σπουδών.

Πίνακας 20: Η αυτονομία του σχολείου αναφορικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (καθημερινή διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, διδασκαλία φυσικής αγωγής τρεις φορές εβδομαδιαίως , επιλογή δεύτερης ξένης γλώσσας στη Δ' τάξη, πλείστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες κλπ.) επηρέασε την επιλογή σας;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1,8	1,8
ΛΙΓΟ	8	7,1	8,9
ΑΡΚΕΤΑ	38	33,9	42,9
ΠΟΛΥ	64	57,1	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Γράφημα 20.1

[Η αυτονομία του σχολείου αναφορικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (καθημερινή διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, διδασκαλία φυσικής αγωγής τρεις φορές εβδομαδιαίως , επιλογή δεύτερης ξένης γλώσσας στη Δ' τάξη, πλείστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες κλπ.) επηρέασε την επιλογή σας;]

Ερώτηση 15: Η προσοχή, που δίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή, επηρέασε την απόφασή σας;

Η πλειοψηφία των γονέων, 8 στους 10, δήλωσε ότι επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από την προσοχή, η οποία δίνεται από το ιδιωτικό σχολείο, στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή. Ειδικότερα 87 γονείς (77,7%) θεωρούν σημαντικό παράγοντα επιλογής του ιδιωτικού σχολείου την προσοχή, που λαμβάνει ένας μαθητής με εξατομικευμένες ανάγκες. Το εν λόγω ποσοστό κρίνεται ισχυρό στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=41,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 21).

Επίσης χρειάζεται να επισημανθεί η διαφοροποίηση ως προς την επαγγελματική κατάσταση σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=10,181$, $p\text{-value}=0,042<0,05$), η οποία είναι ασθενής αλλά στατιστικά σημαντική. Εν προκειμένω 58 (84,1%) εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα, 9 (69,2%) υπάλληλοι στον δημόσιο τομέα και 15 (78,9%) ελεύθεροι επαγγελματίες επηρεάστηκαν περισσότερο από την προσοχή στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες γονέων.

Πίνακας 21: Η προσοχή, που δίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή, επηρέασε την απόφασή σας;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	7	6,3	6,3
ΛΙΓΟ	18	16,1	22,3
ΑΡΚΕΤΑ	52	46,4	68,8
ΠΟΛΥ	35	31,3	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 16: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών (Μικρός Ευκλείδης, Πυθαγόρας, Αριστοτέλης);

Στο ερώτημα, εάν η επιλογή των γονέων επηρεάστηκε από τη συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών, μόνο 4 στους 10, απάντησαν ότι επηρεάστηκαν αρκετά και σχεδόν 2 στους 10 επηρεάστηκαν πολύ.

Στο σύνολο του δείγματος 67 (59,9%) στους 112 δήλωσαν ότι η συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών επηρέασε αρκετά ως πολύ την επιλογή τους, το οποίο είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=19,500$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 22).

Πίνακας 22: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών (Μικρός Ευκλείδης, Πυθαγόρας, Αριστοτέλης);

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	15	13,4	13,4
ΛΙΓΟ	30	26,8	40,2
ΑΡΚΕΤΑ	46	41,1	81,3
ΠΟΛΥ	21	18,8	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 17: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς συμβάλλει στη βελτίωση των σχολικών τους επιδόσεων;

Σε συνέχεια του προηγούμενου ερωτήματος οι γονείς ερωτήθηκαν, εάν πιστεύουν ότι η συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών μπορεί να λειτουργήσει θετικά στη βελτίωση των σχολικών επιδόσεων των παιδιών τους. Η πλειοψηφία των γονέων, 8 στους 10, συμφωνούν απόλυτα ή μάλλον συμφωνούν ότι η συμμετοχή στους εν λόγω διαγωνισμούς ενισχύει τις σχολικές επιδόσεις. Στο σύνολο του δείγματος 97 (86,6%) από τους 112 γονείς έδειξαν να συμφωνούν απόλυτα ή μάλλον να συμφωνούν με το ανωτέρω ερώτημα, ποσοστό που εμφανίζεται ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=67,929$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 23).

Έτσι ενώ η απόφασή τους να εγγράψουν τα παιδιά τους στο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο δεν επηρεάζεται από τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε πανελλήνιους διαγωνισμούς, εντούτοις δείχνουν να συμφωνούν απόλυτα ή μάλλον να συμφωνούν ότι οι διαγωνισμοί αυτοί μπορούν να βελτιώσουν τις μαθησιακές επιδόσεις των παιδιών τους.

Πίνακας 23: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς συμβάλλει στη βελτίωση των σχολικών τους επιδόσεων;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	3	2,7	2,7
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	10,7	13,4
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	58	51,8	65,2
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	39	34,8	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 18: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού;

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απαντήσεις των γονέων στο επόμενο ερώτημα, το οποίο αφορά στον βαθμό που επηρέασε την επιλογή τους η καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας. Η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων, περισσότεροι από 9 στους 10 γονείς, απάντησαν ότι επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ. Εν προκειμένω 104 (92,8%) από τους 112 γονείς επέλεξαν το ιδιωτικό σχολείο, αφού επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ από την καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας, ποσοστό που κρίνεται ισχυρό στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=131,214$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 24).

Επίσης παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση ως προς την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=16,528$, $p\text{-value}=0,002<0,05$). Πρόκειται για μέτρια συσχέτιση. Ο 1 γονέας, που δήλωσε ότι είναι τεχνίτης, επηρεάστηκε αισθητά λιγότερο όσον αφορά στην επιλογή του ιδιωτικού σχολείου από την καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού συγκριτικά με τους υπόλοιπους.

Στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται και αναφορικά με τον αριθμό των παιδιών, που έχει κάθε οικογένεια στο δημοτικό σχολείο, σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=9,368$, $p\text{-value}=0,030<0,05$). Εν προκειμένω οι γονείς, οι οποίοι έχουν 1 ή 2 παιδιά στο δημοτικό σχολείο επηρεάστηκαν περισσότερο από την καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού σε σύγκριση με εκείνους που έχουν 3 ή περισσότερα παιδιά στην ίδια βαθμίδα. Πρόκειται και πάλι για μέτρια συσχέτιση.

Πίνακας 24: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	,9	,9
ΛΙΓΟ	7	6,3	7,1
ΑΡΚΕΤΑ	26	23,2	30,4
ΠΟΛΥ	78	69,6	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 19: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα επιλογής και εκμάθησης και άλλων ξένων γλωσσών (γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά ή κινέζικα) εντός του σχολείου;

Στο εν λόγω ερώτημα 8 στους 10 γονείς δείχνουν να επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ από τη δυνατότητα επιλογής και εκμάθησης και άλλων ξένων γλωσσών εντός του σχολείου. Η πλειοψηφία των γονέων, 90 (80,3%) από τους 112, δείχνουν να επέλεξαν το ιδιωτικό σχολείο και λόγω της ανωτέρω δυνατότητας. Το ποσοστό αυτό κρίνεται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=44,857$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 25)

Πίνακας 25: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα επιλογής και εκμάθησης και άλλων ξένων γλωσσών (γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά ή κινέζικα) εντός του σχολείου;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	6	5,4	5,4
ΛΙΓΟ	16	14,3	19,6
ΑΡΚΕΤΑ	40	35,7	55,4
ΠΟΛΥ	50	44,6	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 20: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς (British Council, Institute Francais de Grece: IFA, Goethe-Institut) με τη συνεργασία του σχολείου αυξάνει τις σχολικές επιδόσεις τους;

Η συντριπτική πλειοψηφία, σχεδόν 9 στους 10 γονείς, στο σύνολο του δείγματος συμφωνεί απόλυτα ή μάλλον συμφωνεί ότι η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς με τη συνεργασία του σχολείου αυξάνει τις σχολικές επιδόσεις τους. 97 (86,6%) γονείς από τους 112, που έλαβαν μέρος στην έρευνα, συμφωνούν απόλυτα ή μάλλον συμφωνούν ότι η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς με τη συνεργασία του σχολείου αυξάνει τις σχολικές επιδόσεις τους. Το εν λόγω ποσοστό κρίνεται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=62,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 26).

Χρειάζεται να επισημανθεί ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς την επαγγελματική κατάσταση σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=10,586$, $p\text{-value}=0,036<0,05$) και όπως φαίνεται και από τους αντίστοιχους δείκτες συνάφειας πρόκειται για μέτρια συσχέτιση. Ο γονέας, που δήλωσε ότι είναι τεχνίτης, συμφωνεί λιγότερο με την άποψη ότι η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς με τη συνεργασία του σχολείου αυξάνει τις σχολικές τους επιδόσεις συγκριτικά με τους γονείς, που απασχολούνται, στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα ή τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Πίνακας 26: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς (British Council, Institute Francais de Grece: IFA,Goethe-Institut) με τη συνεργασία του σχολείου αυξάνει τις σχολικές επιδόσεις τους;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	4,5	4,5
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	8,9	13,4
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	43	38,4	51,8
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	54	48,2	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 21: Τα ποσοστά επιτυχίας του σχολείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λειτούργησαν θετικά στην απόφασή σας;

Στο ερώτημα αυτό πάνω από 7 στους 10 γονείς επί του συνολικού δείγματος συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν ότι τα ποσοστά επιτυχίας του σχολείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λειτούργησαν θετικά στην απόφασή τους. Το μεγάλο ποσοστό των 83 (74,1%) γονέων από τους 112 κρίνεται σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=57,214$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 27).

Πίνακας 27: Τα ποσοστά επιτυχίας του σχολείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λειτούργησαν θετικά στην απόφασή σας;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	6,3	6,3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	22	19,6	25,9
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	61	54,5	80,4
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	22	19,6	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 22: Πιστεύετε ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει επαγγελματική αποκατάσταση;

Ένα μεγάλο ποσοστό, σχεδόν 7 στους 10 γονείς, στο σύνολο του δείγματος συμφωνεί ή μάλλον συμφωνεί ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει επαγγελματική αποκατάσταση. Το ποσοστό των 76 (74,1%) ερωτηθέντων από τους 112 κρίνεται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=48,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 28).

Σε σχέση με το φύλο παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=5,207$, $p\text{-value}=0,036<0,05$), αφού οι γυναίκες συμφωνούν περισσότερο με τη συγκεκριμένη δήλωση συγκριτικά με τους άντρες.

Ακόμα οι οικογένειες, που έχουν 1 ή 3 παιδιά, συμφωνούν περισσότερο με τη συγκεκριμένη δήλωση σε σχέση με τις υπόλοιπες οικογένειες.

Επίσης, παρατηρείται στατιστική σημαντική διαφοροποίηση ως προς τον αριθμό των παιδιών στο δημοτικό σχολείο, που έχει κάθε οικογένεια, σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=9,159$, $p\text{-value}=0,012<0,05$). Πιο συγκεκριμένα, οι

συμμετέχοντες που έχουν 1 ή 3 παιδιά συμφωνούν περισσότερο με τη συγκεκριμένη δήλωση σε σχέση με τις υπόλοιπες οικογένειες.

Πίνακας 28: Πιστεύετε ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει επαγγελματική αποκατάσταση;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	8,0	8,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	27	24,1	32,1
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	58	51,8	83,9
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	16,1	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 23: Πιστεύετε ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει κοινωνικό κύρος μελλοντικά;

Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό, πάνω από 7 στους 10 γονείς στο σύνολο του δείγματος, μάλλον συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα με την άποψη ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει κοινωνικό κύρος μελλοντικά.

83 (74,1%) γονείς στους 112 μάλλον συμφωνούν ή συμφωνούν απόλυτα ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει κοινωνικό κύρος μελλοντικά. Το ποσοστό αυτό είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=43,071$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 29).

Πίνακας 29: Πιστεύετε ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει κοινωνικό κύρος μελλοντικά;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	6,3	6,3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	22	19,6	25,9
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	55	49,1	75,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	28	25,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 24: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα παρακολούθησης του διευτούς (Β' και Γ' Λυκείου) προπαρασκευαστικού

προγράμματος IB Diploma Programme, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα φοίτησης των μαθητών σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια;

Σχεδόν 6 στους 10 ερωτηθέντες στο σύνολο του δείγματος δήλωσαν ότι η επιλογή του ιδιωτικού σχολείου επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από τη δυνατότητα παρακολούθησης του διετούς προγράμματος IB Diploma Programme, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα φοίτησης των μαθητών σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια. Εν προκειμένω περισσότεροι από τους μισούς γονείς, 66 άτομα (59%), δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν από την ύπαρξη του IB. Το ποσοστό κρίνεται ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($\chi^2=22,500$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 30).

Πίνακας 30: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα παρακολούθησης του διετούς (B' και Γ' Λυκείου) προπαρασκευαστικού προγράμματος IB Diploma Programme, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα φοίτησης των μαθητών σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	20	17,9	17,9
ΛΙΓΟ	26	23,2	41,1
ΑΡΚΕΤΑ	49	43,8	84,8
ΠΟΛΥ	17	15,2	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

6.1.6 Θεσμική ταυτότητα σχολείου

Η τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει 11 ερωτήματα, τα οποία σκοπό έχουν να διερευνήσουν τον βαθμό που η σχολική κουλτούρα του συγκεκριμένου ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου επηρέασε την επιλογή των γονέων. Οι ερωτήσεις στοχεύουν να μετρήσουν κατά πόσο οι γονείς πιστεύουν ότι οι δράσεις, που συνδέονται με τη θεσμική ταυτότητα του σχολείου, ενισχύουν τις σχολικές επιδόσεις και τις κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών και συμβάλλουν στην απόκτηση κοινωνικού κύρους.

Ερώτηση 25: Πιστεύετε ότι η δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους (αθλημάτων, δημοσιογραφίας, σκακιού, ρομποτικής, καλλιτεχνικού εργαστηρίου, μουσικής μπάντας, χορωδίας) επηρέασε θετικά την επιλογή του συγκεκριμένου ιδιωτικού σχολείου;

Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων γονέων, 7 στους 10, δήλωσε ότι η δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους επηρέασε αρκετά έως πολύ την επιλογή του συγκεκριμένου ιδιωτικού σχολείου. Το ποσοστό των 81 (72,3%) γονέων κρίνεται ισχυρό στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=44,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 31).

Πίνακας 31: Πιστεύετε ότι η δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους (αθλημάτων, δημοσιογραφίας, σκακιού, ρομποτικής, καλλιτεχνικού εργαστηρίου, μουσικής μπάντας, χορωδίας) επηρέασε θετικά την επιλογή του συγκεκριμένου ιδιωτικού σχολείου;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	7	6,3	6,3
ΛΙΓΟ	24	21,4	27,7
ΑΡΚΕΤΑ	56	50,0	77,7
ΠΟΛΥ	25	22,3	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 26: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις σχολικές τους επιδόσεις;

Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν, εάν η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους συμβάλλει στην ενίσχυση των σχολικών επιδόσεών τους. Ομοίως ένα μεγάλο ποσοστό, πάνω από 7 στους 10 γονείς επί του συνολικού δείγματος, δήλωσε ότι η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει αρκετά έως πολύ τις σχολικές τους επιδόσεις. Πιο συγκεκριμένα 84 γονείς (75%) θεωρούν ότι η συμμετοχή των παιδιών τους στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις σχολικές τους επιδόσεις. Το ποσοστό αυτό κρίνεται σημαντικό στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=67,143$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) και εμφανίζει ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 32).

Πίνακας 32: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις σχολικές τους επιδόσεις;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	6	5,4	5,4
ΛΙΓΟ	22	19,6	25,0
ΑΡΚΕΤΑ	64	57,1	82,1
ΠΟΛΥ	20	17,9	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 27: Πιστεύετε ότι η ενεργός συμμετοχή των παιδιών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις κοινωνικές τους δεξιότητες;

Η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων, πάνω από 9 στους 10 επί του συνολικού δείγματος, δήλωσε ότι η ενεργός συμμετοχή των παιδιών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει αρκετά έως πολύ τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Συγκεκριμένα το ποσοστό των 102 (91,1%) γονέων είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=99,857$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) με εμφανή ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 33).

Πίνακας 33: Πιστεύετε ότι η ενεργός συμμετοχή των παιδιών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις κοινωνικές τους δεξιότητες;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	,9	,9
ΛΙΓΟ	9	8,0	8,9
ΑΡΚΕΤΑ	69	61,6	70,5
ΠΟΛΥ	33	29,5	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 28: Πόσο επηρέασαν την επιλογή σας οι συχνές επισκέψεις των μαθητών σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μουσεία, θέατρα, εργαστήρια κεραμικής, φυσικής, μαγειρικής κλπ);

Ένα μεγάλο ποσοστό των γονέων, πάνω από 7 στους 10, στο σύνολο του δείγματος δήλωσε ότι οι συχνές επισκέψεις των μαθητών σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος επηρέασαν αρκετά ως πολύ την επιλογή του. Το ποσοστό των 84

(75%) γονέων θεωρείται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=37,143$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) με εμφανή ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 34).

Πίνακας 34: Πόσο επηρέασαν την επιλογή σας οι συχνές επισκέψεις των μαθητών σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μουσεία, θέατρα, εργαστήρια κεραμικής, φυσικής, μαγειρικής κλπ);

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	6	5,4	5,4
ΛΙΓΟ	22	19,6	25,0
ΑΡΚΕΤΑ	50	44,6	69,6
ΠΟΛΥ	34	30,4	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 29: Πιστεύετε ότι οι ανωτέρω επισκέψεις συμβάλλουν στην ενίσχυση των μαθησιακών δεξιοτήτων των παιδιών;

Αντιστοίχως ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων, πάνω από 8 στους 10 επί του συνολικού δείγματος, πιστεύει ότι οι ανωτέρω επισκέψεις συμβάλλουν αρκετά έως πολύ στην ενίσχυση των μαθησιακών δεξιοτήτων των παιδιών. 94 (83,9%) γονείς θεωρούν ότι οι επισκέψεις σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος επηρεάζουν αρκετά έως πολύ τις μαθησιακές δεξιότητες των παιδιών, ποσοστό, που κρίνεται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=64,786$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$), με ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 35).

Αναφορικά με το φύλο χρειάζεται να αναφερθεί ότι οι γυναίκες συμφωνούν περισσότερο με τη δήλωση αυτή ($X^2=7,545$, $p\text{-value}=0,008<0,05$).

Πίνακας 35: Πιστεύετε ότι οι ανωτέρω επισκέψεις συμβάλλουν στην ενίσχυση των μαθησιακών δεξιοτήτων των παιδιών;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	,9	,9
ΛΙΓΟ	17	15,2	16,1
ΑΡΚΕΤΑ	58	51,8	67,9
ΠΟΛΥ	36	32,1	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 29: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών σε δράσεις φιλανθρωπικού χαρακτήρα;

Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος, πάνω από 7 στους 10, δείχνει να επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από τη συμμετοχή των παιδιών σε φιλανθρωπικές δράσεις, τις οποίες διενεργεί το σχολείο. Το ποσοστό των 83 (74,1%) γονέων θεωρείται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=43,214$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) με ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 36).

Αναφορικά με το φύλο οι γυναίκες δείχνουν να επηρεάζονται περισσότερο σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=7,282$, $p\text{-value}=0,008<0,05$).

Πίνακας 36: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών σε δράσεις φιλανθρωπικού χαρακτήρα;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	9	8,0	8,0
ΛΙΓΟ	20	17,9	25,9
ΑΡΚΕΤΑ	56	50,0	75,9
ΠΟΛΥ	27	24,1	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 30: Πιστεύετε ότι οι ανωτέρω δράσεις συμβάλλουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών;

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων, σχεδόν 9 στους 10, επί του συνόλου του δείγματος δήλωσε ότι οι ανωτέρω δράσεις συμβάλλουν αρκετά ως πολύ στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών. Εν προκειμένω 98 (87,5%) γονείς εκφράζουν την πεποίθηση αυτή. Το ποσοστό θεωρείται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=72,714$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) με ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 37).

Επίσης καταγράφεται μέτρια αλλά σημαντική διαφοροποίηση ως προς το φύλο σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=4,727$, $p\text{-value}=0,038<0,05$), καθώς οι γυναίκες συμφωνούν περισσότερο με τη συγκεκριμένη δήλωση σε σχέση με τους άντρες.

Πίνακας 37: Πιστεύετε ότι οι ανωτέρω δράσεις συμβάλλουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	,9	,9
ΛΙΓΟ	13	11,6	12,5
ΑΡΚΕΤΑ	59	52,7	65,2
ΠΟΛΥ	39	34,8	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 31: Πόσο επηρεάστηκε η επιλογή σας από το αξιακό σύστημα του σχολείου (πειθαρχία, σεβασμός στην προσωπικότητα κάθε ατόμου, σχολικές φόρμες, έμφαση στα ήθη και έθιμα, παραδοσιακοί χοροί, παρελάσεις);

Η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων, 9 στους 10, φαίνεται ότι επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από το αξιακό σύστημα του ιδιωτικού σχολείου, ώστε να εγγράψει το παιδί του σε αυτό. Το ποσοστό των 101 (90,2%) γονέων από τους 112 θεωρείται στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=73,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) και εμφανίζει ισχυρή συσχέτιση (Πίνακας 38).

Επίσης οι γυναίκες συμφωνούν περισσότερο με τη συγκεκριμένη δήλωση σε σχέση με τους άντρες ($X^2=6,266$, $p\text{-value}=0,019<0,05$).

Πίνακας 38: Πόσο επηρεάστηκε η επιλογή σας από το αξιακό σύστημα του σχολείου (πειθαρχία, σεβασμός στην προσωπικότητα κάθε ατόμου, σχολικές φόρμες, έμφαση στα ήθη και έθιμα, παραδοσιακοί χοροί, παρελάσεις);

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1,8	1,8
ΛΙΓΟ	9	8,0	9,8
ΑΡΚΕΤΑ	48	42,9	52,7
ΠΟΛΥ	53	47,3	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 32: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η κοινωνική σύνθεση του σχολείου;

Ένα μεγάλο ποσοστό των γονέων, 7 στους 10, δήλωσε ότι η επιλογή του επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από την κοινωνική σύνθεση του σχολείου. Συγκεκριμένα το ποσοστό των 83 (74,2%) γονέων από τους 112 είναι ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=60,071$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 39).

Πίνακας 39: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η κοινωνική σύνθεση του σχολείου;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΘΟΛΟΥ	7	6,3	6,3
ΛΙΓΟ	22	19,6	25,9
ΑΡΚΕΤΑ	62	55,4	81,3
ΠΟΛΥ	21	18,8	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Ερώτηση 33: Πιστεύετε ότι η εξασφάλιση κοινωνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις;

Ομοίως ένα μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων, σχεδόν 8 στους 10 στο σύνολο του δείγματος, συμφωνεί απόλυτα ή μάλλον συμφωνεί ότι η εξασφάλιση κοινωνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις. Το ποσοστό των 89 (79,4%) γονέων από τους 112 είναι ισχυρό και στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=44,929$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 40).

Πίνακας 40: Πιστεύετε ότι η εξασφάλιση κοινωνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	8	7,1	7,1
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	13,4	20,5
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	53	47,3	67,9
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	36	32,1	100,0

ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0
--------	-----	-------

Ερώτηση 34: Πιστεύετε ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός του σχολείου δύναται να προσδώσει κοινωνικό κύρος στα παιδιά μελλοντικά;

Στο τελευταίο ερώτημα του ερωτηματολογίου πάνω από 6 στους 10 γονείς συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός του σχολείου δύναται να προσδώσει κοινωνικό κύρος στα παιδιά μελλοντικά. Το ποσοστό των 73 (65,2%) από τους 112 είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($X^2=37,643$, $df=3$, $p\text{-value}<0,001$) (Πίνακας 41).

Πίνακας 41: Πιστεύετε ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός του σχολείου δύναται να προσδώσει κοινωνικό κύρος στα παιδιά μελλοντικά;

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	8,0	8,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	30	26,8	34,8
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	53	47,3	82,1
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	20	17,9	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	112	100,0	

Εξετάζοντας με προσοχή τα αποτελέσματα, που απέδωσε η επεξεργασία των δεδομένων, και βάσει του ελέγχου ανεξαρτησίας X^2 παρατηρούμε ότι όλα τα ποσοστά, που εξήχθησαν, είναι στατιστικά σημαντικά. Όλα τα ερωτήματα, που αφορούν στους παράγοντες επιλογής του ιδιωτικού σχολείου, συγκέντρωσαν ομοιομορφία θετικών απαντήσεων.

6.2 Συσχετίσεις

Στην ακόλουθη ενότητα της εργασίας παρουσιάζονται τα πορίσματα της έρευνας σε σχέση με τις ανεξάρτητες μεταβλητές, στις οποίες εστιάζεται το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον, όπως το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και η εργασιακή τους κατάσταση. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε μετά από τον έλεγχο ανεξαρτησίας Pearson's Chi-Square.

Λόγω της ομοιομορφίας, που παρουσίασε το δείγμα, αναφορικά με το επίπεδο μόρφωσης και την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων, λήφθηκε η απόφαση διαίρεσης του δείγματος σε δύο μεγάλες κατηγορίες αντιστοίχως, προκειμένου να διερευνηθεί σε ποιο βαθμό η μόρφωση και το επάγγελμα των γονέων

αποτελούν παράγοντες ικανούς να καθορίσουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού σχολείου.

Εν προκειμένω οι μισοί γονείς ακριβώς, 57 (50%) γονείς επί του συνολικού δείγματος των 112, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών, μεταπτυχιακού διπλώματος και απόφοιτοι Α.Ε.Ι, αποτέλεσαν την πρώτη κατηγορία ως έχοντες υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, ενώ οι υπόλοιποι 55 (50 %) επί του συνολικού δείγματος, οι οποίοι είναι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι., Ι.Ε.Κ. και απόφοιτοι Λυκείου, αποτέλεσαν τη δεύτερη κατηγορία ως έχοντες χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο συγκριτικά.

Ομοίως οι δημόσιοι / δημοτικοί υπάλληλοι, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, 101 (90,2%) γονείς, εντάχθηκαν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει επαγγέλματα που χαρακτηρίζονται από κοινωνικό κύρος. Από την άλλη πλευρά όσοι δήλωσαν οικιακά, άλλο επάγγελμα και ο 1 τεχνίτης, ήτοι 11 (9,9%) γονείς επί του συνολικού δείγματος, αποτέλεσαν τη δεύτερη κατηγορία αναφορικά με την εργασιακή τους κατάσταση, η οποία κρίνεται χαμηλότερου κοινωνικού κύρους συγκριτικά.

Τα αποτελέσματα, τα οποία έπονται, καταγράφονται μόνο ανά ερώτημα, που αξίζει προσοχής σε σχέση με την παρούσα έρευνα. Κρίνεται αναγκαίο να τονιστεί ότι δε σημειώθηκαν ισχυρές συσχετίσεις ανάμεσα στις υπό εξέταση μεταβλητές. Συνεπώς επισημαίνονται οι γενικότερες τάσεις του δείγματος ως προς τα ερωτήματα, που μας ενδιαφέρουν.

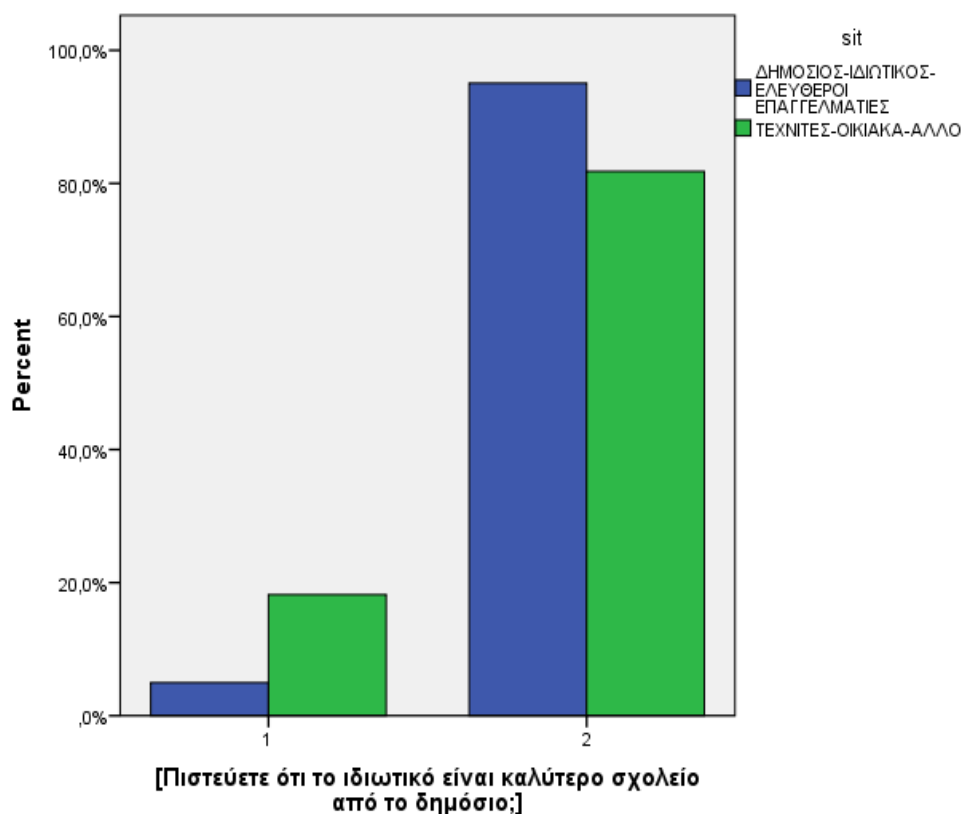
Ερώτηση 1: Πιστεύετε ότι το ιδιωτικό είναι καλύτερο σχολείο από το δημόσιο;

Αναφορικά με την επαγγελματική κατάσταση των γονέων ύστερα από την εφαρμογή του ελέγχου ανεξαρτησίας X^2 φαίνεται να υπάρχει η τάση οι συμμετέχοντες, που ανήκουν στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, να συμφωνούν περισσότερο από τις υπόλοιπες κατηγορίες με τη δήλωση ότι ιδιωτικό σχολείο είναι καλύτερο από το δημόσιο ($X^2=2,964$, $df=1$, $pvalue=0,085$). Η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων αυτών, 96 (95,0%) στους 102, επιλέγει το ιδιωτικό σχολείο έχοντας την πεποίθηση ότι είναι καλύτερο από το δημόσιο.

Αντίστοιχα ένα μεγάλο ποσοστό των γονέων, που ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία εργασιακά, 9 στους 11 (81,8%), επίσης συμφωνούν. Επομένως δε

σημειώνεται αξιοπρόσεκτη διαφοροποίηση μεταξύ των δύο κατηγοριών (Γράφημα 6.2.1).

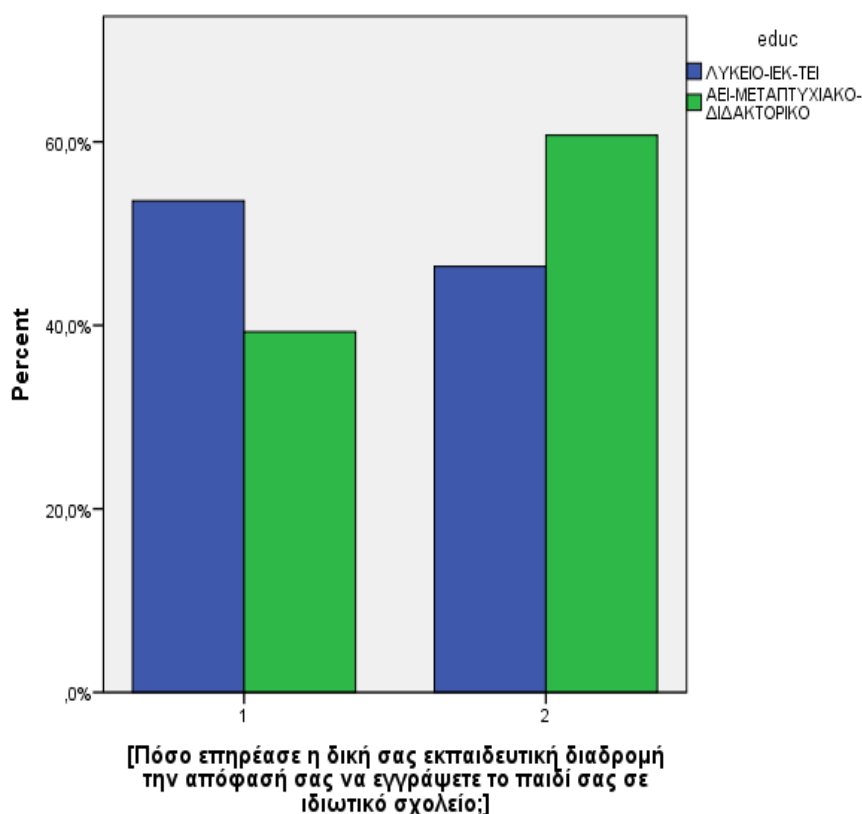
Γράφημα 6.2.1

Ερώτηση 2: Πόσο επηρέασε η δική σας εκπαιδευτική διαδρομή την απόφασή σας να εγγράψετε το παιδί σας σε ιδιωτικό σχολείο;

Στις απαντήσεις των γονέων, που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία μορφωτικού επιπέδου, ήτοι στους κατόχους διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου και στους απόφοιτους Α.Ε.Ι., φαίνεται να υπάρχει η τάση να επηρεάζονται περισσότερο από τη δική τους εκπαιδευτική διαδρομή συγκριτικά με τους απόφοιτους Τ.Ε.Ι., Ι.Ε.Κ. ή λυκείου ($X^2=2,297$, $df=1$, $p\text{-value}=0,130$). Μάλιστα 34 (60,7%) από τους 56 γονείς της πρώτης κατηγορίας δείχνουν να επηρεάζονται αρκετά ή πολύ και μάλιστα με ποσοστό αυξημένο κατά 14,3% σε σχέση με το ποσοστό (46,4%) των γονέων της δεύτερης κατηγορίας (Γράφημα 6.2.2).

Γράφημα 6.2.2

Ερώτηση 3: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η φήμη του συγκεκριμένου σχολείου;

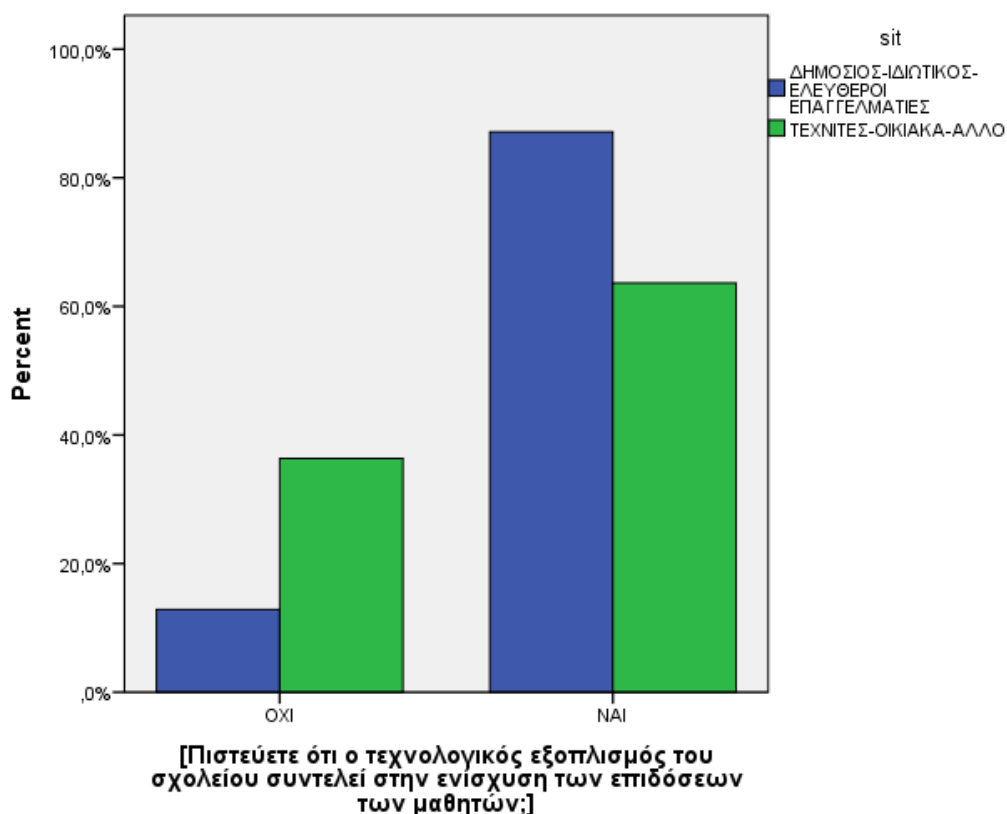
Οι ερωτηθέντες, που ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι και ελεύθεροι επαγγελματίες, επηρεάζονται περισσότερο από τη σχολική φήμη σε σχέση με τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας ($\chi^2=4,032$, $df=1$, $pvalue=0,045<0,05$). Εν προκειμένω ένα μεγάλο ποσοστό γονέων, 75 (74,3%) από τους 101, που ανήκουν στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, επηρεάζονται αρκετά ή πολύ, ενώ αντίστοιχα ένα αισθητά μικρότερο ποσοστό κατά 28,8%, σχεδόν οι μισοί γονείς (45,5%), 5 στους 11, που ανήκουν στη δεύτερη εργασιακή κατηγορία, επηρεάζονται αρκετά ή πολύ.

Ερώτηση 8: Πιστεύετε ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου συντελεί στην ενίσχυση των επιδόσεων των μαθητών;

Οι ερωτηθέντες γονείς, που ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, συμφωνούν περισσότερο με τη δήλωση ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός συντελεί στην ενίσχυση των επιδόσεων των μαθητών ($\chi^2=4,252$, $df=1$, $pvalue=0,039<0,05$) σε σχέση με τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας. Εν

προκειμένω η πλειοψηφία των εν λόγω γονέων, 88 (87,1%) από τους 101, συμφωνούν, ενώ ένα αισθητά μικρότερο ποσοστό γονέων κατά 23,5%, σχεδόν 7 στους 11 (63,6%) γονείς της δεύτερης κατηγορίας, δείχνει να συμφωνεί (Γράφημα 6.2.3).

Γράφημα 6.2.3

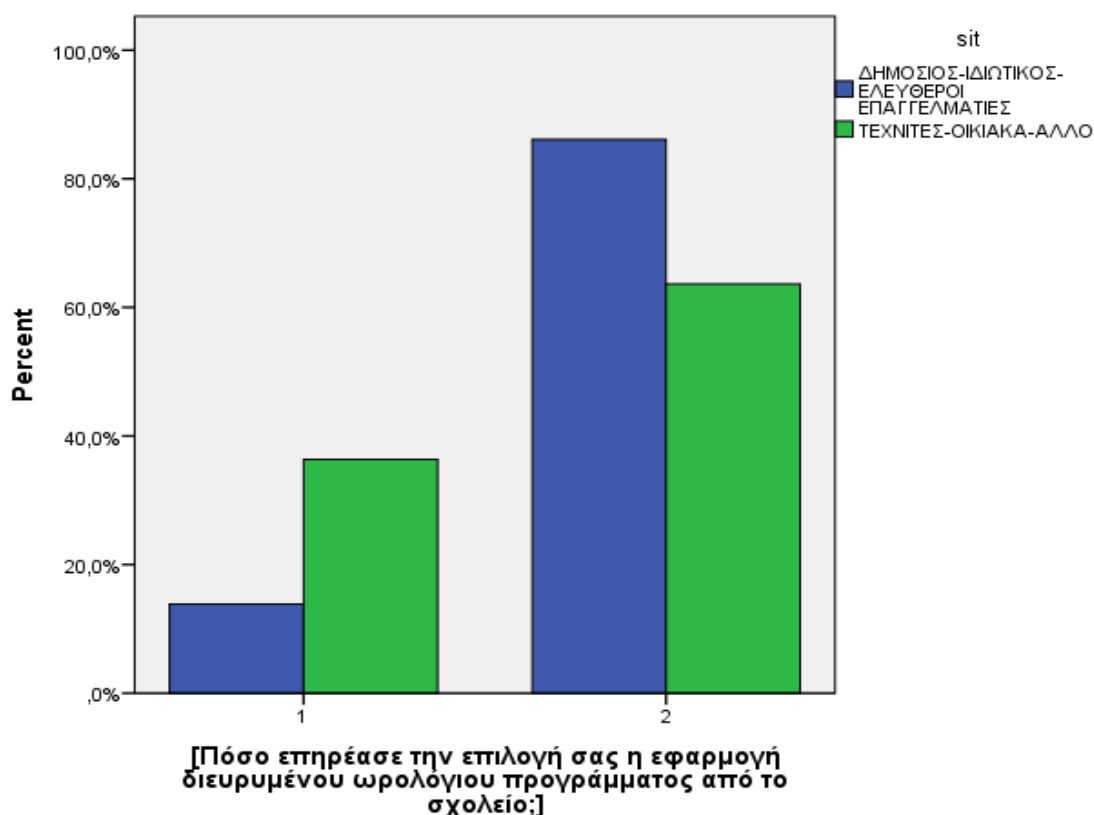

Ερώτηση 9: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εφαρμογή διευρυμένου ωρολόγιου προγράμματος από το σχολείο;

Αναφορικά με την εφαρμογή του διευρυμένου σχολικού ωρολόγιου προγράμματος φαίνεται να υπάρχει η τάση οι συμμετέχοντες, που απασχολούνται εργασιακά στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, να επηρεάζονται περισσότερο από τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας ($\chi^2=3,724$, $df=1$, $p\text{-value}=0,054$). Συγκεκριμένα η πλειοψηφία των συμμετεχόντων από την πρώτη εργασιακή κατηγορία, 87 (86,1%) εκ των 101, δείχνει να επηρεάζεται αρκετά ή πολύ, ενώ ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό κατά 22,5%, ήτοι 7 (63,6%) από

τους 11 γονείς, που ανήκουν στη δεύτερη εργασιακή κατηγορία, επηρεάζεται αρκετά ή πολύ (Γράφημα 6.2.4).

Γράφημα 6.2.4

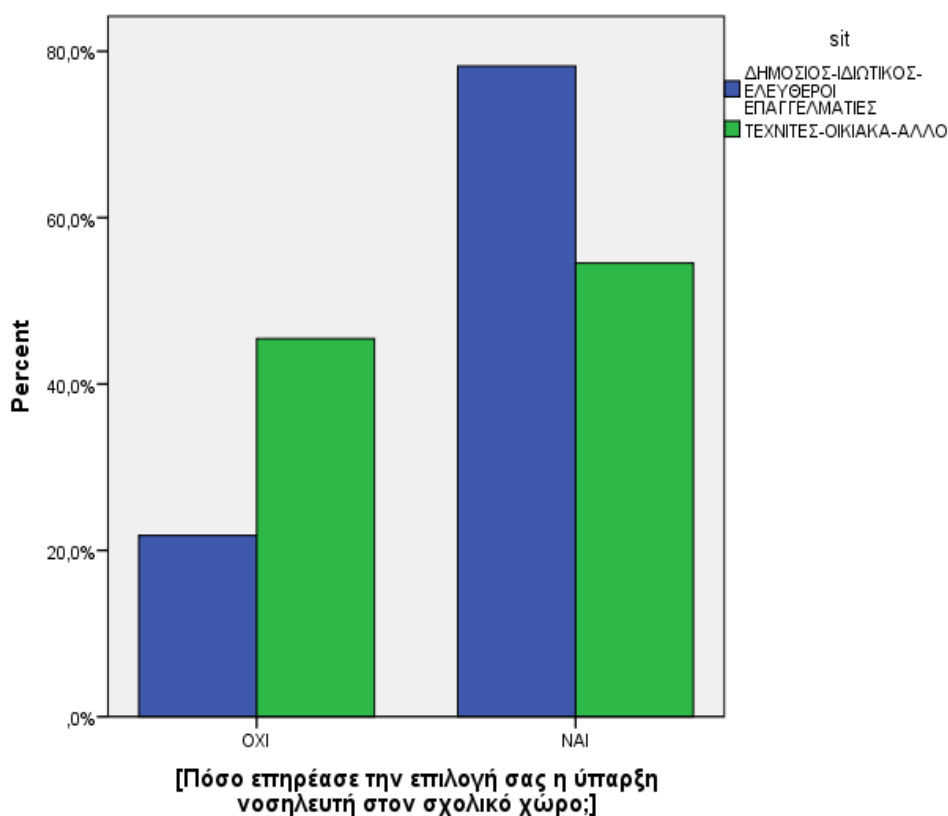

Ερώτηση 12: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η ύπαρξη νοσηλευτή στον σχολικό χώρο;

Η ύπαρξη νοσηλευτή στον σχολικό χώρο δείχνει να επηρεάζει την επιλογή των γονέων, οι οποίοι ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία. Φαίνεται να υπάρχει η τάση οι συμμετέχοντες, που ανήκουν στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, να επηρεάζονται περισσότερο συγκριτικά με τους γονείς της δεύτερης κατηγορίας από την ύπαρξη νοσηλευτή ($\chi^2=3,038$, $df=1$, $p\text{-value}=0,081$). Ένα μεγάλο ποσοστό γονέων, 79 (78,2%) από τους 101 γονείς της εν λόγω κατηγορίας, επηρεάζονται αρκετά ή πολύ (Γράφημα 6.2.5).

Από την άλλη πλευρά ένα αισθητά μικρότερο ποσοστό κατά 23,7%, 6 (54,5%) από τους 11 γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας, επηρεάζονται αρκετά ή πολύ.

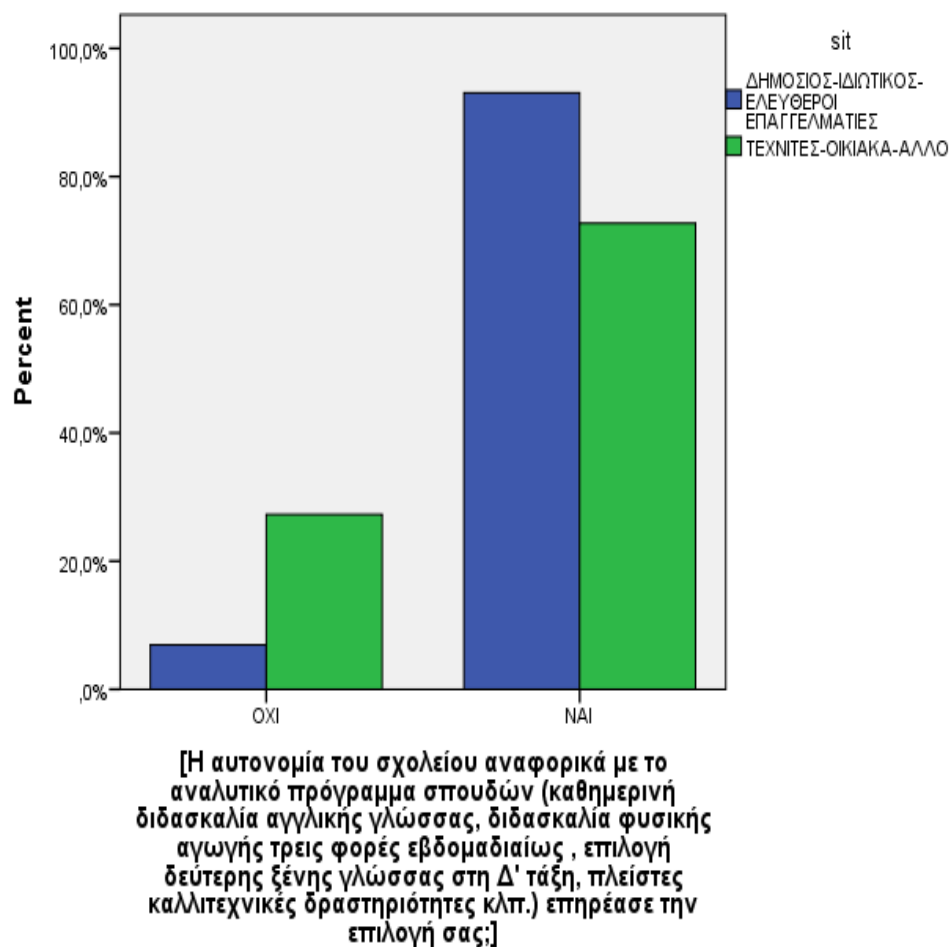
Γράφημα 6.2.5

Ερώτηση 14: Η αυτονομία του σχολείου αναφορικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (καθημερινή διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, διδασκαλία φυσικής αγωγής τρεις φορές εβδομαδιαίως, επιλογή δεύτερης ξένης γλώσσας στη Δ' τάξη, πλείστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες κλπ.) επηρέασε την επιλογή σας;

Στην ερώτηση σχετικά με την αυτονομία του αναλυτικού προγράμματος οι συμμετέχοντες, που εργάζονται στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, επηρεάζονται περισσότερο από την ύπαρξή του σε σχέση με τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας ($X^2=5,048$, $df=1$, $p\text{-value}=0,025<0,05$). Η συντριπτική πλειοψηφία (93,1%), 94 εκ των 101 γονέων της πρώτης εργασιακής κατηγορίας, επηρεάζονται αρκετά ή πολύ από το αυτόνομο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό, κατά 20,9%, γονέων από τη δεύτερη κατηγορία, περίπου 8 (72,2%) στους 11, δήλωσαν ότι επηρεάζονται αρκετά ή πολύ (Γράφημα 6.2.6).

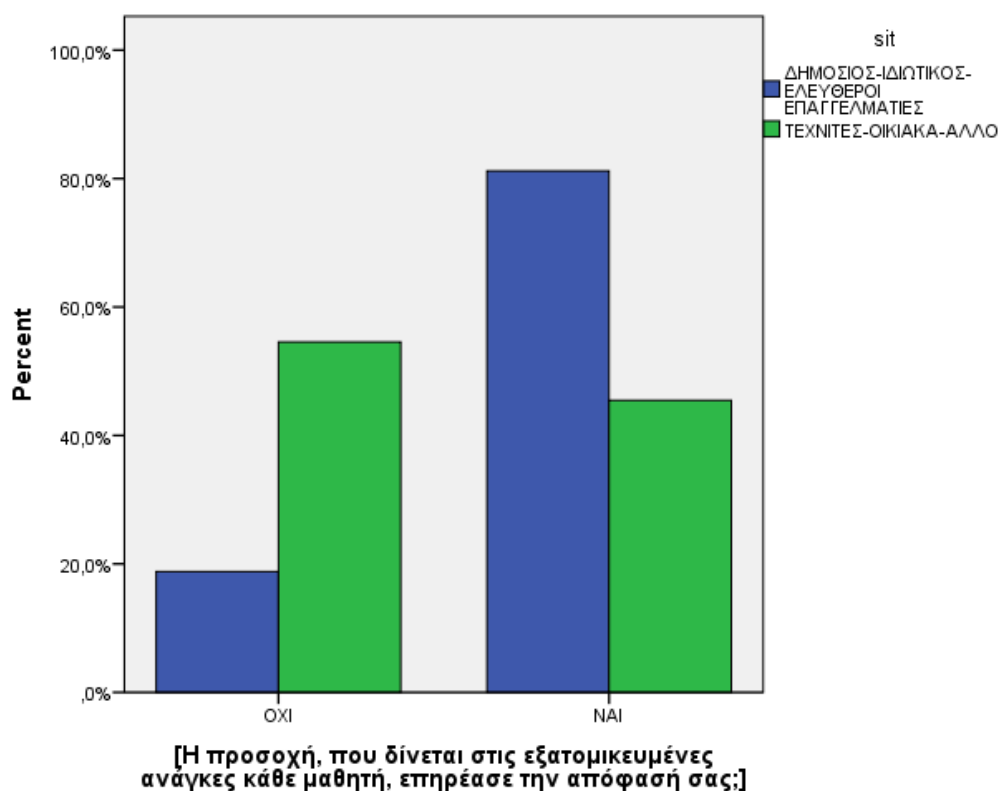
Γράφημα 6.2.6

Ερώτηση 15: Η προσοχή, που δίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή, επηρέασε την απόφασή σας;

Η προσοχή, που δίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή, φαίνεται ότι επηρεάζει περισσότερο τους γονείς της πρώτης εργασιακής κατηγορίας όσον αφορά στην επιλογή του ιδιωτικού σχολείου. Κατόπιν ελέγχου του βαθμού ανεξαρτησίας χ^2 παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των γονέων, 82 (81,2%) γονείς εκ των 101, της πρώτης εργασιακής κατηγορίας επηρεάζονται αρκετά ή πολύ ($\chi^2=7,305$, $df=1$, $p\text{-value}=0,007<0,05$). Αντίθετα ένα σημαντικό μικρότερο ποσοστό κατά 35,7% των γονέων της δεύτερης κατηγορίας, μόνο 5 (45,5%) στους 11, επηρεάζονται αρκετά ή πολύ (Γράφημα 6.2.7).

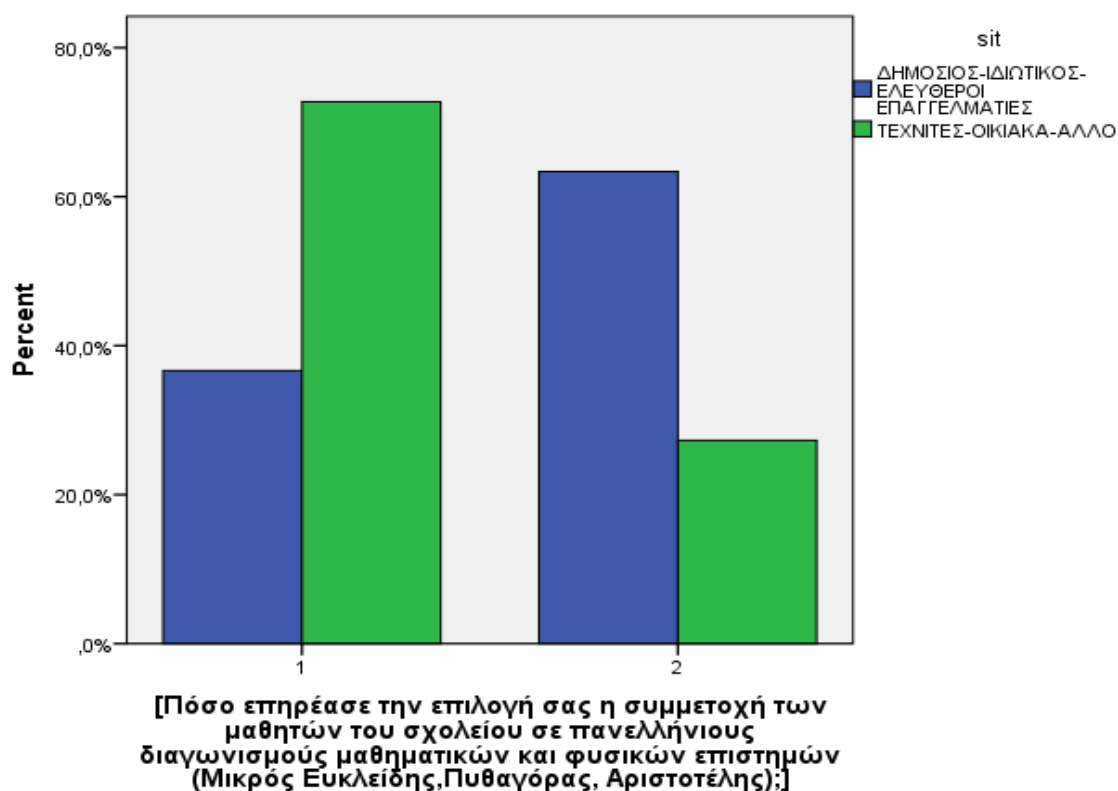
Γράφημα 6.2.7

Ερώτηση 16: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών (Μικρός Ευκλείδης, Πυθαγόρας, Αριστοτέλης);

Στην ερώτηση πόσο επηρεάστηκε η επιλογή τους από τη συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών οι ερωτηθέντες γονείς, που ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, δείχνουν να επηρεάζονται περισσότερο από τους γονείς της δεύτερης κατηγορίας κατόπιν ελέγχου του βαθμού ανεξαρτησίας χ^2 ($\chi^2=5,377$, $df=1$, $p\text{-value}=0,020<0,05$). Συγκεκριμένα η συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους μαθητικούς διαγωνισμούς έχει επηρεάσει αρκετά έως πολύ ένα μεγάλο ποσοστό γονέων, 64 (63,4%) εκ των 101 της πρώτης εργασιακής κατηγορίας. Αντιθέτως μόνο 3 (27,3%) γονείς εκ των 11 της δεύτερης κατηγορίας, 36,1% λιγότεροι, δείχνουν να επηρεάζονται αρκετά ή πολύ (Γράφημα 6.2.8).

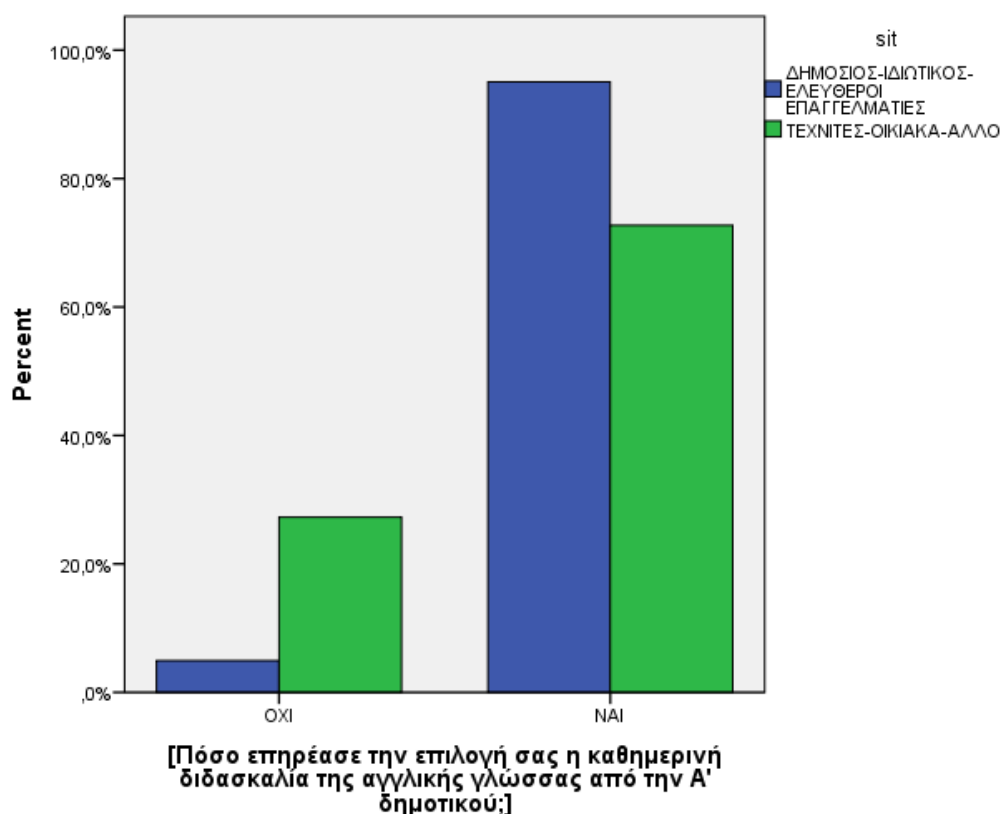
Γράφημα 6.2.8

Ερώτηση 18: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού;

Όσον αφορά στην επαγγελματική κατάσταση οι συμμετέχοντες, που ανήκουν στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, φαίνεται να επηρεάζονται περισσότερο από τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας από την καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού ($\chi^2=7,452$, $df=1$, $p\text{-value}=0,006<0,05$). Η συντριπτική πλειοψηφία, 96 στους 101 γονείς (95,0%), που ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, δείχνουν να επηρεάζονται αρκετά ή πολύ από την καθημερινή διδασκαλία των αγγλικών, ενώ το ποσοστό (72,7%) των γονέων της δεύτερης κατηγορίας εμφανίζεται κατά 22,3% μειωμένο (Γράφημα 6.2.9).

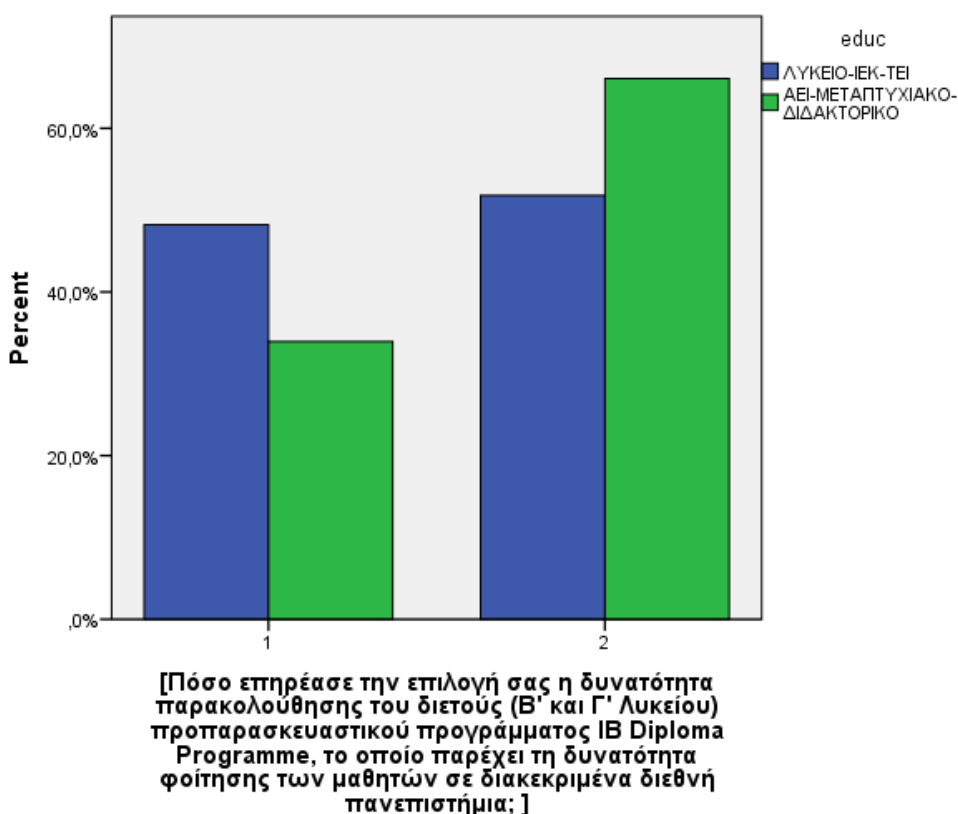
Γράφημα 6.2.9

Ερώτηση 24: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα παρακολούθησης του διευτούς (Β' και Γ' Λυκείου) προπαρασκευαστικού προγράμματος IB Diploma Programme, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα φοίτησης των μαθητών σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια;

Όσον αφορά στο επίπεδο μόρφωσης των γονέων φαίνεται να υπάρχει η τάση οι κάτοχοι διδακτορικού και μεταπτυχιακού διπλώματος και οι απόφοιτοι Α.Ε.Ι. να επηρεάζονται περισσότερο από τους απόφοιτους Τ.Ε.Ι., Ι.Ε.Κ. και λυκείου από τη δυνατότητα παρακολούθησης του διευτούς προπαρασκευαστικού προγράμματος IB ($\chi^2=2,361$, $df=1$, $p\text{-value}=0,124$). Ένα μεγάλο ποσοστό, 37 (66,1%) από τους 56 γονείς της πρώτης κατηγορίας μορφωτικού επιπέδου, δείχνει να επηρεάζεται αρκετά ή πολύ. Εν αντιθέσει με τους γονείς της δεύτερης κατηγορίας, όπου σχεδόν οι μισοί (51,8%) επηρεάζονται αρκετά ή πολύ (Γράφημα 6.2.10).

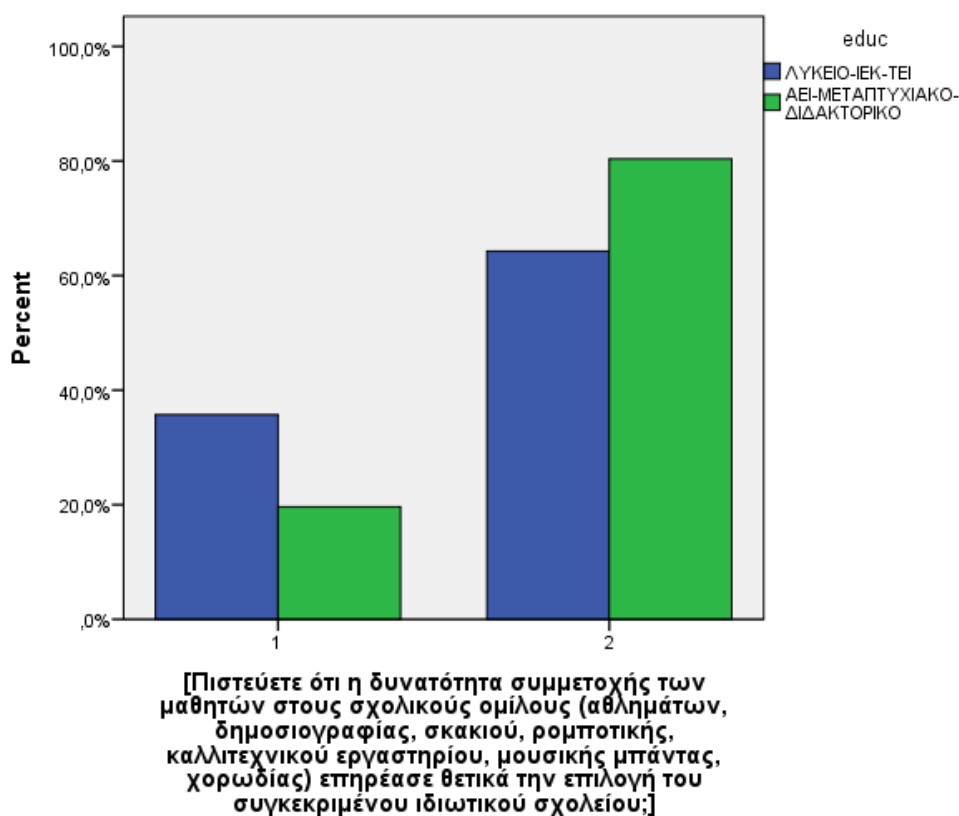
Γράφημα 6.2.10

Ερώτηση 25: Πιστεύετε ότι η δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους (αθλημάτων, δημοσιογραφίας, σκακιού, ρομποτικής, καλλιτεχνικού εργαστηρίου, μουσικής μπάντας, χορωδίας) επηρέασε θετικά την επιλογή του συγκεκριμένου ιδιωτικού σχολείου;

Όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο φαίνεται να υπάρχει η τάση οι κάτοχοι διδακτορικού και μεταπτυχιακού διπλώματος και οι απόφοιτοι Α.Ε.Ι. να επηρεάζονται περισσότερο από τους απόφοιτους Τ.Ε.Ι., Ι.Ε.Κ. και λυκείου από τη δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους ($X^2=3,613$, $df=1$, $p\text{-value}=0,057$). Η πλειοψηφία (80,4%) των γονέων της πρώτης κατηγορίας επηρεάζεται αρκετά ή πολύ από την ύπαρξη σχολικών ομίλων στο ιδιωτικό σχολείο, ενώ οι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι., Ι.Ε.Κ. και λυκείου επηρεάζονται κατά 16,1% λιγότερο (Γράφημα 6.2.11).

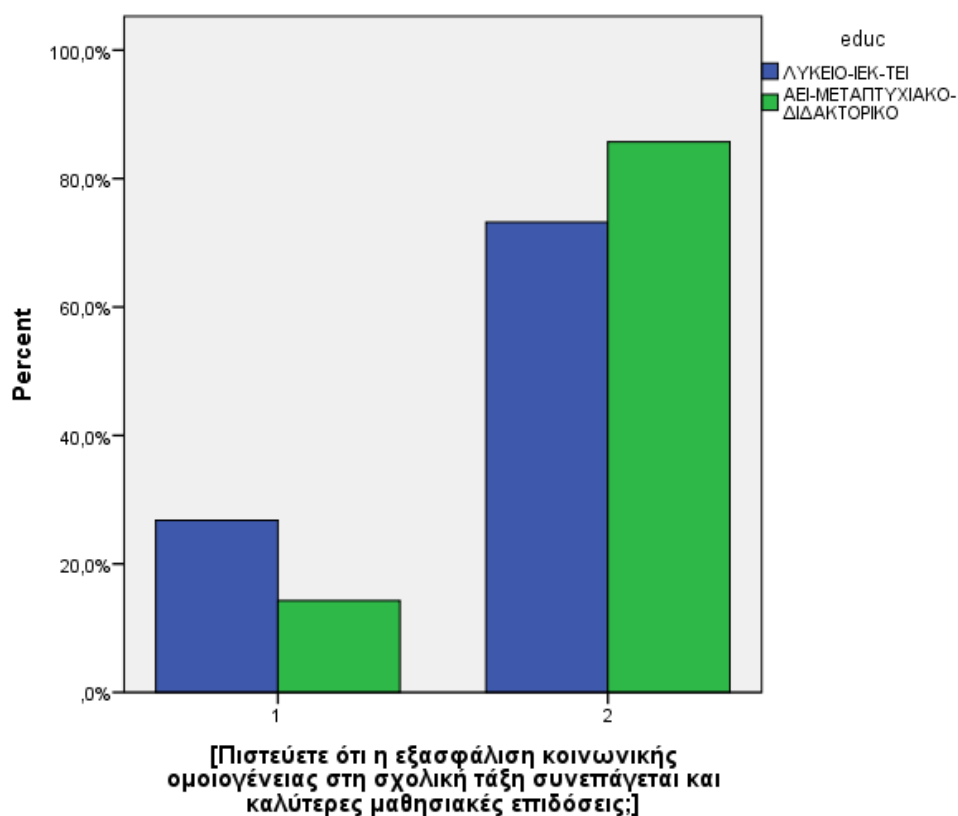
Γράφημα 6.2.11

Ερώτηση 33: Πιστεύετε ότι η εξασφάλιση κοινωνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις;

Παρατηρείται η τάση οι γονείς, οι οποίοι ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, να συμφωνούν περισσότερο από τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας με τη δήλωση ότι η εξασφάλιση κοινωνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις ($X^2=2,681$, $df=1$, $p\text{-value}=0,102$). Εν προκειμένω η πλειοψηφία των γονέων (85,7%), που απασχολούνται στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, συμφωνεί με την εν λόγω δήλωση σε μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας, οι οποίοι συμφωνούν κατά 73,2% (Γράφημα 6.2.12).

Γράφημα 6.2.12

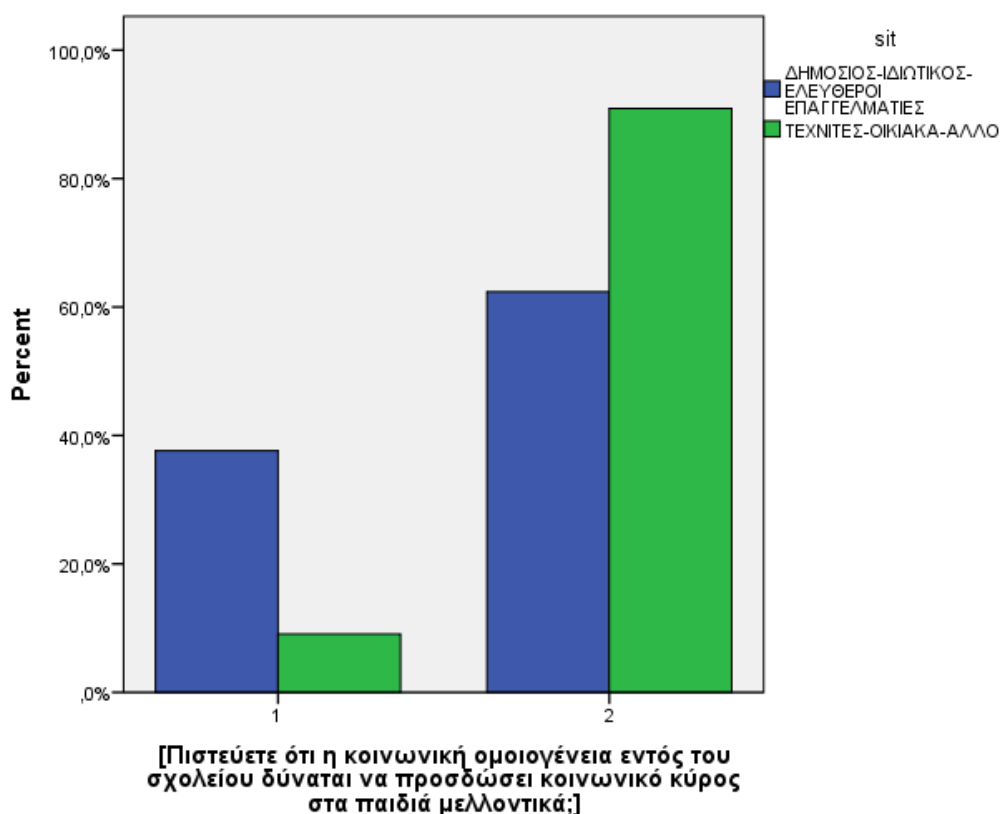

Ερώτηση 35: Πιστεύετε ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός του σχολείου δύναται να προσδώσει κοινωνικό κύρος στα παιδιά μελλοντικά;

Αντιθέτως φαίνεται να υπάρχει η τάση οι συμμετέχοντες, που ανήκουν στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, να συμφωνούν λιγότερο σε σχέση με τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας με τη δήλωση ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός του σχολείου δύναται να προσδώσει κοινωνικό κύρος στα παιδιά μελλοντικά ($\chi^2=3,558$, $df=1$, $p\text{-value}=0,059$). Παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των γονέων της πρώτης κατηγορίας πιστεύει ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός της σχολικής τάξης συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις, μόνο 63 (62,4%) από τους 101 θεωρούν ότι η κοινωνική ομοιογένεια τους εξασφαλίζει κοινωνικό κύρος στο μέλλον (Γράφημα 6.2.13).

Ενδιαφέρον προκαλεί το συμπέρασμα πως η συντριπτική πλειοψηφία (90,9%) των γονέων της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας, 10 στους 11 γονείς, πιστεύει ότι η κοινωνική ομοιογένεια μπορεί να συμβάλλει στην ύπαρξη κοινωνικού κύρους.

Γράφημα 6.2.13

Ολοκληρώνοντας τις συσχετίσεις αναφορικά με τη μόρφωση και το επάγγελμα των γονέων του δείγματος κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι οι μεταβλητές, που αφορούν στο φύλο των γονέων και τον αριθμό των τέκνων ανά οικογένεια, αποδείχτηκαν σημαντικές, αλλά συνειδητά δεν παρουσιάστηκαν στην παραπάνω ενότητα, γιατί θα μετατόπιζαν την εστίαση του ενδιαφέροντος της ερευνητικής εργασίας. Εντούτοις μπορούν να αξιοποιηθούν πληρέστερα σε μελλοντικές έρευνες.

Κεφάλαιο 7^ο. Συμπεράσματα.

7.1 Συζήτηση επί των συμπερασμάτων.

Η παρούσα διπλωματική εργασία συνιστά μία απόπειρα διερεύνησης των παραγόντων, που οδηγούν τους γονείς στην επιλογή ενός συγκεκριμένου ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου στον νομό Αττικής. Το θεωρητικό πλαίσιο, η βιβλιογραφική επισκόπηση των εμπειρικών ερευνών και η ερευνητική εργασία, που προηγήθηκαν, επιβεβαιώνουν τον ισχυρισμό ότι η γονεϊκή επιλογή ιδιωτικής εκπαίδευσης είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, που καθορίζεται από πλήθος παραγόντων. Η επιλογή σχολείου εν γένει είναι ατομική υπόθεση, η οποία εντούτοις

προσδιορίζεται από την κοινωνική τάξη της οικογένειας αλλά και το πολιτιστικό υπόβαθρό της.

Αρωγός στην εξαγωγή των συμπερασμάτων υπήρξε η θεωρία για το ενσωματωμένο κοινωνικό προϊόν (habitus) και για το πολιτιστικό και κοινωνικό κεφάλαιο από την εργαλειοθήκη του Pierre Bourdieu. Συγκεκριμένα αξιοποιήθηκε η συμβολή των εν λόγω θεωριών αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων των γονέων για το εκπαιδευτικό μέλλον των παιδιών τους. Σύμφωνα με τους Ball et al. (1996) η σχολική επιλογή έχει έντονο κοινωνικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στη διατήρηση και ενίσχυση των κοινωνικών προνομίων μιας οικογένειας εντός του εκπαιδευτικού πεδίου. Η εν λόγω στρατηγική έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη μετουσίωσή τους σε εκπαιδευτικές ανισότητες μέσα στο σχολείο.

Επιπρόσθετα η γονεϊκή επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης νοηματοδοτείται και ερμηνεύεται πληρέστερα, όταν τεθεί μέσα στο συγκείμενο της νεοφιλελεύθερης αγοράς, όπου η εκπαίδευση μετατρέπεται σε ιδιωτικό αγαθό, το οποίο οι γονείς καλούνται να "αγοράσουν" ως καταναλωτές της εκπαίδευσης απολαμβάνοντας πλήρη ελευθερία επιλογών. Μέσα σε μία πλουραλιστική εκπαιδευτική αγορά οι γονείς αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου την ευθύνη της σχολικής επιλογής τους και ασυνείδητα υιοθετούν το habitus της αγοράς ως δικό τους. Επίσης διαμορφώνουν την πεποίθηση ότι εκμεταλλευόμενοι τις ευκαιρίες της αγοράς θα μεγιστοποιήσουν τα οφέλη για τους απογόνους τους μελλοντικά.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία το δείγμα των γονέων παρουσίασε ομοιογένεια ως προς το μορφωτικό του επίπεδο και την εργασιακή του κατάσταση επιβεβαιώνοντας αυτό που ανέδειξε και η βιβλιογραφική επισκόπηση, ότι η ιδιωτική εκπαίδευση αποτελεί προνόμιο των μεσαίων και ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται αφ ενός την απουσία μεγάλων αποκλίσεων κατά την εξαγωγή των πορισμάτων και αφ ετέρου την ύπαρξη ομοιόμορφων απαντήσεων σε κάθε ενότητα του ερωτηματολογίου. Συνεπώς κρίθηκε σκόπιμος ο διαχωρισμός του δείγματος σε δύο μεγάλες κατηγορίες αναφορικά με τη μόρφωση και την επαγγελματική του κατάσταση, ώστε να καταστούν εφικτές οι ανάλογες συσχετίσεις μεταξύ των ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών.

Εν προκειμένω η πλειοψηφία των γονέων έχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, όπως περιγράφηκε στην ενότητα 6.2, και εργασιακά απασχολείται κατά κύριο λόγο στον ιδιωτικό τομέα. Ασφαλώς δεν εκλείπει από το δείγμα ένα πολύ σημαντικό ποσοστό ελεύθερων επαγγελματιών και ένα μικρότερο ποσοστό δημοσίων

υπαλλήλων. Εύλογα συμπεραίνουμε ότι το δείγμα των γονέων διαθέτει θεσμοποιημένο πολιτιστικό κεφάλαιο. Ακολούθως τα επαγγέλματα των γονέων υποδηλώνουν ότι το δείγμα δεν ανήκει στην κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας αλλά στη μεσαία τάξη (Valassi, 2012).

Η ανωτέρω διαπίστωση έρχεται να εξηγήσει την ομόφωνη απάντηση των γονέων ότι το ιδιωτικό σχολείο είναι καλύτερο από το δημόσιο. Η προτίμηση, που δείχνουν στην ιδιωτική εκπαίδευση, δεν απορρέει από την ενεργοποίηση κάποιας στρατηγικής, αλλά προέρχεται από τις συμβολικές αναπαραστάσεις, που αποδίδουν στην αξία του ιδιωτικού σχολείου. Για τους συγκεκριμένους γονείς η δημόσια εκπαίδευση δε συνιστά κομμάτι της επιλογής τους, αφού θεωρούν de facto ότι η ιδιωτική εκπαίδευση είναι ανώτερη. Σύμφωνα με τους Ball et al. (1996) πρόκειται για μία ασαφή επιλογή εκ μέρους των γονέων, η οποία υπαγορεύεται από αδιόρατους μηχανισμούς συμβολικής βίας.

Συνακόλουθα η εμπιστοσύνη, που επέδειξαν οι γονείς του δείγματος στο κοινωνικό δίκτυο των συναναστροφών τους ως κύρια πηγή πληροφόρησής τους για το ιδιωτικό σχολείο, επικυρώνει την τοποθέτησή τους στα μεσαία στρώματα της κοινωνικής ιεραρχίας. Οι γονείς στην εν λόγω περίπτωση αξιοποιούν το κοινωνικό κεφάλαιο, που διαθέτουν, ως μέρος μιας στρατηγικής, που θα τους οδηγήσει στην ορθή επιλογή σχολείου και θα συντελέσει στη διατήρηση της κοινωνικής ομοιογένειας για τα παιδιά τους εντός του σχολικού πεδίου (Ball, 1997). Η ισχυρή επιρροή από άτομα της ίδιας κοινωνικής τάξης καθίσταται πρόδηλη, αφού οι πληροφορίες, που αντλούν οι γονείς, δεν τίθενται εν αμφιβόλω, αλλά γίνονται αποδεκτές χωρίς καμία επεξεργασία.

Επιπρόσθετα το γεγονός ότι το διαδίκτυο αναδεικνύεται ως ο δεύτερος κατά σειρά τρόπος ενημέρωσης των γονέων για το ιδιωτικό σχολείο, συνάδει με το προφίλ των γονέων της μεσαίας τάξης, οι οποίοι αποδεδειγμένα αξιοποιούν κάθε διαθέσιμη πληροφορία, πριν λάβουν την τελική τους απόφαση. Οι εν λόγω γονείς φαίνεται ότι έχουν την τάση να επιλέγουν. Ακόμα αναγνωρίζουν την επιλογή ως πλεονέκτημα και είναι σε θέση να αποκωδικοποιούν τις διαθέσιμες πληροφορίες φτάνοντας στην καλύτερη δυνατή επιλογή για τη φοίτηση των τέκνων τους.

Ομοίως οι γονείς, οι οποίοι διαθέτουν υψηλό επίπεδο σπουδών, φαίνεται ότι επηρεάστηκαν αρκετά έως πολύ από τη δική τους εκπαιδευτική διαδρομή αναφορικά με την επιλογή του ιδιωτικού σχολείου φοίτησης των παιδιών

τους. Η επιρροή, που τους ασκήθηκε ως προς την επιλογή του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου, δεν είναι εν τοις πράγμασι απόρροια στρατηγικής, αλλά πρόκειται για μία ασυνείδητη ενεργοποίηση του πολιτιστικού τους κεφαλαίου. Στην προσπάθειά τους να μεταβιβάσουν τα μορφωτικά τους προνόμια στους απογόνους τους οι γονείς επιλέγουν την ιδιωτική εκπαίδευση με την προσδοκία ότι αυτά όχι μόνο θα διατηρηθούν, αλλά και θα επαυξηθούν.

Επίσης η συσχέτιση ανάμεσα στη σχολική φήμη του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου και την εργασιακή κατάσταση των γονέων ερμηνεύεται επαρκώς από τη βιβλιογραφία ως γονεϊκή στρατηγική, καθώς οι μεσοαστοί γονείς θεωρούν τη σχολική φήμη ενός εκπαιδευτηρίου ως μία άκρως σημαντική παράμετρο, την οποία αξιολογούν κατά τη διαδικασία ανεύρεσης της κατάλληλης σχολικής μονάδας (Ball et al., 1996).

Η φήμη είναι ένας ικανός λόγος απόρριψης ή επιλογής ενός υποψήφιου σχολείου από τους γονείς, που απασχολούνται σε επαγγέλματα υψηλού κύρους. Επίσης η σχολική φήμη σε πολλές των περιπτώσεων απορρέει από τη συμπεριφορά των παιδιών, που απαρτίζουν τον μαθητικό πληθυσμό ενός σχολείου. Η ανάρμοστη ή βίαιη συμπεριφορά αποδίδεται στα παιδιά των κατώτερων κοινωνικά στρωμάτων, γεγονός που καθιστά ορατή την επιρροή της συμβολικής βίας μέσω της άρρητης νομιμοποίησης συμπεριφορών των παιδιών της μεσαίας ή της άρχουσας τάξης (Ball et al., 1996).

Αξιοσημείωτο είναι το χαμηλό ποσοστό που καταγράφηκε στην ερώτηση αναφορικά με τον βαθμό επιρροής των γονέων από τα ενδιαφέροντα του παιδιού τους ως προς την επιλογή του ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου. Η εν λόγω απάντηση καταδεικνύει μία ασάφεια αναφορικά με τις προθέσεις των γονιών για την εκπαίδευση των τέκνων τους. Σύμφωνα με τους Ball et al. (1996) οι γονείς, οι οποίοι δε λαμβάνουν υπ' όψιν τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις των παιδιών τους, όταν αναζητούν το κατάλληλο ιδιωτικό σχολείο για τη φοίτησή τους, δείχνουν να ενδιαφέρονται να βρεθεί ένα καλό σχολείο αλλά όχι το σωστό ή το ταιριαστό για τα τέκνα τους.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική επισκόπηση η στρατηγική του ταιριάσματος ανάμεσα στη σχολική μονάδα και τα ταλέντα των παιδιών (child matching) χαρακτηρίζει τους γονείς, οι οποίοι στέκονται στην κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας (Valassi, 2012). Στην έρευνά μας οι συμμετέχοντες γονείς εκπροσωπούν

τη μεσαία τάξη, γεγονός που επαληθεύει τα πορίσματα των εμπειρικών ερευνών στο εν λόγω ζήτημα.

Αναφορικά με τα ερευνητικά ερωτήματα, που υπαγόρευσαν την έρευνα, λάβαμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Ερευνητικό ερώτημα 1: Η επιλογή ιδιωτικού σχολείου από τους γονείς αποτελεί μέσο διατήρησης της υφιστάμενης κοινωνικής διαστρωμάτωσης και επίτευξης μιας ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας για τα παιδιά τους;

Διερευνώντας τα επιμέρους ερωτήματα του ερωτηματολογίου καθίσταται αντιληπτό ότι η πλειοψηφία των γονέων επιλέγει την ιδιωτική εκπαίδευση, προκειμένου να εξασφαλίσει κοινωνική ομοιογένεια για τα παιδιά της. Ένα μεγάλο ποσοστό των γονέων συμφωνεί ότι επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από την κοινωνική σύνθεση του εν λόγω ιδιωτικού σχολείου.

Οι γονείς αναζητούν την αίσθηση του ανήκειν εντός του σχολικού χώρου και επηρεάζουν το πεδίο, στο οποίο εισέρχονται τα παιδιά τους. Επιπρόσθετα μέσω της επιλογής τους αποκαλύπτουν την τάση τους να αποφύγουν τη μίξη με κοινωνικές ομάδες χαμηλότερων στρωμάτων, διότι αντιλαμβάνονται ότι η κοινωνική ομοιογένεια λειτουργεί αποτρεπτικά σε μία ενδεχόμενη καθοδική πορεία των παιδιών τους στην κοινωνική ιεραρχία (Ball & Vincent, 2001). Η εν λόγω στρατηγική επιβεβαιώνεται από τη θεωρία των μαρξιστών κοινωνιολόγων, σύμφωνα με την οποία ο τύπος του σχολείου, στο οποίο φοιτά ένας μαθητής, λειτουργεί ως κριτήριο κοινωνικής κατάταξης.

Επιπλέον οι συμμετέχοντες γονείς θεωρούν ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός της σχολικής τάξης δύναται να εξασφαλίσει και κοινωνικό κύρος στα παιδιά τους στο μέλλον. Αξίζει να λεχθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων, οι οποίοι ανήκουν στη δεύτερη εργασιακή κατηγορία, στοχεύει στην επίτευξη κοινωνικού κύρους και για τον λόγο αυτό επενδύει στην ιδιωτική εκπαίδευση. Αντιθέτως οι γονείς, που ανήκουν στην πρώτη εργασιακή κατηγορία, και απασχολούνται σε επαγγέλματα με μεγαλύτερο κοινωνικό κύρος, συμφωνούν λιγότερο με την εν λόγω δήλωση.

Επαληθεύεται συνεπώς ο ισχυρισμός των μαρξιστών κοινωνιολόγων ότι η επιλογή της σχολικής μονάδας αντικατοπτρίζει την ισχυρή πρόθεση των γονέων να αναπαράγουν τα προνόμια της κοινωνικής τους τάξης και να επιτύχουν ανοδική κοινωνική κινητικότητα για τα παιδιά τους. Εντούτοις η επιθυμία των γονέων για

ανοδική κοινωνική κινητικότητα των τέκνων τους δεν προϋποθέτει απαραίτητα την απασχόληση τους σε επαγγέλματα υψηλού κοινωνικού κύρους, όπως προέκυψε από την επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας.

Ακόμα οι γονείς του εν λόγω ιδιωτικού σχολείου στην πλειοψηφία τους δίνουν μεγάλη βαρύτητα στην εισαγωγή των παιδιών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και φαίνεται να πιστεύουν ότι η εισαγωγή στο πανεπιστήμιο μπορεί να προσδώσει μελλοντικά κοινωνικό κύρος στα παιδιά τους. Στο σημείο αυτό καθίσταται ολοφάνερη η επένδυση των γονέων στην ανταλλακτική αξία της ανώτερης εκπαίδευσης, την οποία αντιλαμβάνονται ως μέσο πρόσκτησης κοινωνικού κεφαλαίου ή διατήρησης του ήδη υπάρχοντος.

Συνεπώς η επιλογή του ιδιωτικού σχολείου φαίνεται πως συνδέεται στενά με ζητήματα ανόδου στην κοινωνική στρωμάτωση, τα οποία εκφράζονται υπόρρητα μέσω των απαντήσεων του δείγματος.

Ερευνητικό ερώτημα 2: Η επιλογή φοίτησης σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο συνδέεται με την προσδοκία των γονέων για υψηλές μαθησιακές επιδόσεις των παιδιών τους και μελλοντικής εισαγωγής τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Οι σχολικές επιδόσεις είναι ένα ζήτημα, το οποίο αναμφίβολα απασχολεί έντονα τους γονείς. Η πλειοψηφία των γονέων δήλωσαν πως ο άρτιος τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου συντέλεσε στην επιλογή τους, καθώς ισχυρίζονται ότι η χρήση των τεχνολογικών μέσων συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση των σχολικών επιδόσεων των μαθητών. Μάλιστα οι γονείς, οι οποίοι απασχολούνται στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες συμφωνούν σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας ότι η ύπαρξη διαδραστικών πινάκων στην τάξη, η αίθουσα υπολογιστών ή το εργαστήριο επιστημών μπορούν να οδηγήσουν τους μαθητές σε καλύτερες επιδόσεις.

Η συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικής δε φαίνεται να αποτελεί για τους γονείς σημαντικό παράγοντα επιλογής του ιδιωτικού σχολείου. Εντούτοις η συντριπτική πλειοψηφία τους απάντησε ότι η συμμετοχή στους εν λόγω διαγωνισμούς δύναται να λειτουργήσει θετικά στις σχολικές επιδόσεις των τέκνων τους. Ιδιαίτερα οι γονείς της πρώτης εργασιακής ομάδας φαίνεται ότι συμφωνούν αρκετά έως πολύ με αυτή τη

δήλωση εκφράζοντας εμμέσως την ανησυχία, που τρέφουν, για τις επιδόσεις των παιδιών τους.

Ομοίως η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς με τη συνεργασία του σχολείου αποτελεί έναν καθοριστικό παράγοντα προσφυγής των γονέων στο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο με τη συντριπτική πλειοψηφία των γονέων να συμφωνεί επ' αυτού. Συγκεκριμένα όλοι οι γονείς ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου ή εργασιακής κατάστασης συμφωνούν πως η συμμετοχή στις εξετάσεις για την απόκτηση πιστοποιητικών γλωσσομάθειας μπορεί να βελτιώσει τις σχολικές επιδόσεις των παιδιών. Η στάση αυτή επιβεβαιώνει την εμμονή των γονέων για την πρόσκτηση όσο το δυνατόν περισσότερων τίτλων σπουδών, καθώς είναι πεπεισμένοι ότι τα πτυχία νομιμοποιούν το μορφωτικό τους κεφάλαιο και μπορούν να εξασφαλίσουν οικονομικές απολαβές (Τσακίρη, 2018).

Κατ' αντιστοιχία η μεγάλη πλειοψηφία των γονέων συμφωνεί ότι οι μαθησιακές επιδόσεις των τέκνων τους επηρεάζονται θετικά από τις τακτικές επισκέψεις, που προγραμματίζει το ιδιωτικό εκπαιδευτήριο, σε πολιτιστικούς χώρους, όπως θέατρα και μουσεία, και από τη συμμετοχή των παιδιών τους σε εργαστήρια επιστημονικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Οι γονείς της μεσαίας τάξης ενδιαφέρονται να εξασφαλίσουν μέσω της ορθής επιλογής σχολείου τη μεταβίβαση του πολιτιστικού κεφαλαίου, που διαθέτουν, στους απογόνους τους.

Επιπλέον η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους φαίνεται πως επηρεάζει ένα μεγάλο ποσοστό γονέων αναφορικά με την επιλογή του σχολείου. Οι ερωτηθέντες γονείς δήλωσαν ότι η ενασχόληση των μαθητών με τους σχολικούς ομίλους ανεξαρτήτως αν είναι αθλητικού, μαθησιακού ή ψυχαγωγικού προσανατολισμού δύναται να συμβάλλει στη βελτίωση των επιδόσεών τους. Κρίνεται άξιο αναφοράς πως είναι ορατή η τάση των γονέων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο να υποστηρίζουν την άποψη αυτή.

Επιπλέον οι ίδιοι γονείς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από υψηλότερο επίπεδο σπουδών, δήλωσαν ότι επέλεξαν το ιδιωτικό σχολείο, καθώς η κοινωνική ομοιογένεια, στην οποία προσβλέπουν, εγγυάται και υψηλές μαθησιακές επιδόσεις. Ως εκ τούτου συνδέουν κατά τον τρόπο αυτό την κοινωνική μίξη των μαθητών με τις επιδόσεις τους στο σχολείο. Η επιλογή τους στην εν λόγω περίπτωση δεν είναι τυχαία, αλλά καθορίζεται από τη γονεϊκή προσδοκία ταξικής αναπαραγωγής, λειτουργία που επιτελεί υπόρρητα ο εκπαιδευτικός μηχανισμός.

Αναφορικά με το δεύτερο σκέλος του ερευνητικού ερωτήματος, που σχετίζεται με την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η πλειοψηφία των γονέων επιλέγει το ιδιωτικό σχολείο έχοντας επηρεαστεί αρκετά έως πολύ από τα ποσοστά επιτυχίας του εν λόγω σχολείου στο πανεπιστήμιο. Χρειάζεται να τονιστεί πως στο ερώτημα, εάν η εισαγωγή στο πανεπιστήμιο είναι συνώνυμη της επαγγελματικής αποκατάστασης, οι γονείς στην πλειοψηφία τους απάντησαν θετικά, γεγονός που καταδεικνύει τη σημαντικότητα που αποδίδουν στην εισαγωγή των τέκνων τους τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η βιβλιογραφική επισκόπηση επιβεβαιώνει την πεποίθηση αυτή, καθώς οι μεσοαστοί γονείς επενδύουν στην ανταλλακτική αξία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε πτυχία και επαγγελματική εξασφάλιση (Raveaud & van Zanten, 2007)

Επιπλέον παραπάνω από τους μισούς συμμετέχοντες στην έρευνα δήλωσαν ότι η επιλογή του ιδιωτικού σχολείου επηρεάστηκε αρκετά έως πολύ από τη δυνατότητα παρακολούθησης του διετούς προγράμματος IB Diploma Programme στις δύο τελευταίες τάξεις του λυκείου, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα φοίτησης των μαθητών σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια. Η προοπτική φοίτησης των παιδιών τους σε πανεπιστήμια του εξωτερικού φαίνεται ότι επηρέασε σημαντικά την προσφυγή των γονέων στο συγκεκριμένο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο.

Είναι ενδεικτικό της τάσης των γονέων της μεσαίας τάξης και ιδιαίτερα της ανώτερης μεσαίας τάξης να επιδιώκουν την απόκτηση διεθνούς κεφαλαίου (international capital) για τα παιδιά τους, με απώτερο σκοπό τις σπουδές στο εξωτερικό και μία καριέρα διεθνούς βεληνεκούς για τα τέκνα τους (Valassi, 2012). Μάλιστα οι γονείς, που ανήκουν στην κατηγορία ανώτερου μορφωτικού επιπέδου, ενεργοποιούν το υπάρχον πολιτιστικό τους κεφάλαιο και επηρεάζονται πολύ ως προς την επιλογή τους από την ύπαρξη του IB Diploma Programme. Με τον τρόπο αυτό επιβεβαιώνουν τον συσχετισμό επιλογής ιδιωτικού σχολείου με την προοπτική εξασφάλισης πανεπιστημιακών σπουδών και επαληθεύουν τα πορίσματα των εμπειρικών ερευνών, που προηγήθηκαν, σύμφωνα με τα οποία η επιλογή των γονέων είναι σύμφυτη με τις φιλοδοξίες, που τρέφουν, για ένα υψηλού διακυβεύματος επαγγελματικό μέλλον των τέκνων τους.

Η επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου, η οποία βασίζεται στην ύπαρξη του IB Diploma Programme, επιβεβαιώνει τη θεωρία των Bowles & Gintis (οπ. αναφ. στο Gewirtz & Cribb, 2010) ότι η γονεϊκή επιλογή σχολείου προκαθορίζει το εκπαιδευτικό μέλλον των παιδιών ενισχύοντας και αναπαράγοντας τις κοινωνικές

ανισότητες, αφού δεν έχουν όλοι οι μαθητές πρόσβαση σε σχολεία, που να τους παρέχουν τις ίδιες ευκαιρίες.

Ερευνητικό ερώτημα 3: Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ιδιωτικών σχολείων, οργανωτικά, παιδαγωγικά και θεσμικά επηρεάζουν θετικά την προσφυγή των γονέων σε συγκεκριμένα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και, εάν ναι, με ποιο τρόπο;

Η συνολική επεξεργασία των πορισμάτων καταδεικνύει ότι οι γονείς επιλέγουν το συγκεκριμένο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο λόγω του πλήθους των οργανωτικών, παιδαγωγικών και θεσμικών χαρακτηριστικών, που διαθέτει. Η προηγηθείσα ανάλυση των εν λόγω χαρακτηριστικών ανά ερώτημα επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα της βιβλιογραφικής επισκόπησης, σύμφωνα με τα οποία οι σχολικές μονάδες προσφέρουν πλείστες παροχές καλύπτοντας κάθε έκφανση της σχολικής ζωής, ενώ αυτόματα μετατρέπονται σε προϊόντα προς κατανάλωση. Μέσα στο συγκείμενο της νεοφιλελεύθερης πολιτικής οι υποψήφιοι καταναλωτές των εκπαιδευτικών προϊόντων δεν είναι άλλοι από τους γονείς.

Οι μεσοαστοί γονείς λαμβάνουν υπ' όψιν όλα τα χαρακτηριστικά και αποκωδικοποιούν τις προσφερόμενες παροχές του ιδιωτικού σχολείου, προτού το επιλέξουν, αξιοποιώντας το habitus και το πολιτιστικό φορτίο, που έχουν στις αποσκευές τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο δίνουν βαρύτητα στη συμβολική αξία των παροχών του σχολείου, με στόχο τη διατήρηση των προνομίων για τα παιδιά τους (Ball, 1997).

Όσον αφορά στις παροχές σε σχέση με τον τεχνολογικό εξοπλισμό του σχολείου ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων γονέων υποστήριξε ότι επηρεάστηκε πολύ από την ύπαρξη διαδραστικών πινάκων στις αίθουσες διδασκαλίας, υπολογιστών προς χρήση από κάθε μαθητή στο εργαστήριο της πληροφορικής και σχετικού εξοπλισμού στο εργαστήριο των επιστημών, ώστε να εγγράψει τα παιδιά του στο συγκεκριμένο σχολείο.

Επιπρόσθετα οι άριστες κτηριακές υποδομές συνέβαλαν σημαντικά στη γονεϊκή επιλογή του ιδιωτικού σχολείου. Εν προκειμένω η πλειοψηφία των γονέων δήλωσε πως οι μεγάλες σχολικές αίθουσες, η βιβλιοθήκη, το αμφιθέατρο, το κολυμβητήριο, το ωδείο και οι λοιποί εσωτερικοί και εξωτερικοί χώροι διεξαγωγής δραστηριοτήτων επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την προσφυγή των γονέων στο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο.

Συνακόλουθα οι γονείς θεωρούν ότι οι εν λόγω υποδομές συντελούν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών σε μεγάλο βαθμό, διότι αφ ενός τους βοηθούν να αποκτήσουν νέες γνώσεις και να καλλιεργήσουν τις δεξιότητές τους και αφ ετέρου συμβάλλουν στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού μέσα στο σχολικό πεδίο.

Αναφορικά με τα οργανωτικά χαρακτηριστικά, που έχει να επιδείξει το σχολείο, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων γονέων δείχνει να είναι φανερά επηρεασμένο από το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας, τη δυνατότητα τακτικών συναντήσεων με τους εκπαιδευτικούς, την ύπαρξη ψυχολόγου και νοσηλεύτη αλλά και τη διευθέτηση ζητημάτων ασφάλειας των μαθητών εντός του σχολικού χώρου. Η ασφάλεια δε, όπως προκύπτει και από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, είναι μία ευρύτερη έννοια, που σχετίζεται και με την κοινωνική σύνθεση του σχολείου. Η ασφάλεια εντός του σχολικού χώρου αποκτά κοινωνική διάσταση και συνδέεται με ζητήματα ομοιογένειας των μαθητών σε σχέση με την κοινωνική τους αφετηρία. Οι κοινωνικές σχέσεις, που θα αναπτύξουν τα παιδιά μέσα στο σχολείο, οικοδομούν το δίκτυο των συναναστροφών, που θα διατηρήσουν και στο μέλλον.

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων γονέων σε ερωτήματα συναφή με τα παιδαγωγικά χαρακτηριστικά του σχολείου αποδεικνύουν ότι η συντριπτική πλειοψηφία τους επέλεξε το συγκεκριμένο ιδιωτικό εκπαιδευτήριο λόγω αυτών. Εν προκειμένω η αυτονομία του ιδιωτικού σχολείου επί του αναλυτικού προγράμματος σπουδών φαίνεται πως διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην απόφαση των γονέων. Πράγματι το αυτόνομο πρόγραμμα σπουδών κρίνεται ως το ισχυρό πλεονέκτημα του ιδιωτικού σχολείου, αφού προσαρμόζεται στις επιταγές της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας και περιλαμβάνει πλείστες αθλητικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες αλλά και την επιλογή εκμάθησης αρκετών ξένων γλωσσών. Οι γονείς καταλήγουν στο εν λόγω ιδιωτικό εκπαιδευτήριο επιδιώκοντας να δώσουν έναν διεθνή προσανατολισμό στις σπουδές των παιδιών (international orientation) μέσα από τις προαναφερθείσες παροχές.

Ειδικότερα η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού σε καθημερινή βάση επηρέασε τη συντριπτική πλειοψηφία των γονέων της πρώτης εργασιακής κατηγορίας. Εντούτοις η επεξεργασία των δεδομένων απέδειξε πως και ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό των γονέων της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας επηρεάστηκε σημαντικά από την ανωτέρω παροχή του σχολείου.

Επιπλέον χρειάζεται να επισημανθεί ότι η δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών αλλά και σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς, προκειμένου να αποκτηθούν τα αντίστοιχα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας, επηρέασαν την επιλογή των γονέων συνολικά αποτυπώνοντας τοιούτοτρόπως την τάση τους να μεγιστοποιήσουν τις πιθανότητες απόκτησης πτυχίων για τα παιδιά τους.

Τέλος η προσοχή, που δίνεται στις εξατομικευμένες μαθησιακές ανάγκες των παιδιών, φαίνεται ότι αποτέλεσε έναν ικανό παράγοντα επιλογής του ιδιωτικού σχολείου. Πιο συγκεκριμένα οι γονείς της πρώτης εργασιακής κατηγορίας επηρεάστηκαν σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους γονείς της δεύτερης εργασιακής κατηγορίας. Η διεθνής βιβλιογραφία επικυρώνει την εν λόγω διατύπωση, αφού οι γονείς που έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο συνήθως έχουν επίγνωση της κατάστασης που επικρατεί στα σχολεία (inside knowledge) και αποδίδουν μεγάλη αξία σε παροχές τέτοιου τύπου (Ball et al., 1996).

Παρατηρείται, λοιπόν, μία έντονη προσπάθεια διαφοροποίησης του εν λόγω ιδιωτικού σχολείου, προκειμένου να αυξήσει τα παρεχόμενα οφέλη για τους μαθητές του. Η κίνηση αυτή ερμηνεύεται από τη βιβλιογραφική επισκόπηση ως εξυπηρέτηση των συμφερόντων της μεσαίας τάξης να αναπαράγει και να ενισχύσει τα χαρακτηριστικά της. Το σχολείο βοηθά τα τέκνα των εκπροσώπων της μεσαίας τάξης, που αποτελούν τον βασικό πληθυσμό του, να αδράξουν τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες, οι οποίες παρουσιάζονται εντός του σχολικού θεσμού, και νομιμοποιεί με τον τρόπο αυτό τις εκπαιδευτικές ανισότητες.

Εν κατακλείδι διερευνώντας το τρίτο σκέλος του τελευταίου ερευνητικού ερωτήματος καταλήγουμε στη διαπίστωση ότι η θεσμική ταυτότητα του ιδιωτικού σχολείου λειτούργησε καταλυτικά στην απόφαση των γονέων να εγγράψουν τα παιδιά τους σε αυτό.

Η ύπαρξη σχολικών ομίλων, που εκ των πραγμάτων ενισχύουν την ενασχόληση των μαθητών με πλείστες δραστηριότητες εκτός σχολικού προγράμματος, επηρέασε αρκετά έως πολύ τους γονείς να επιλέξουν το συγκεκριμένο σχολείο. Τα πορίσματα της έρευνας έδειξαν ότι εκείνοι που επηρεάζονται σε μεγαλύτερο ποσοστό από τη συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους είναι οι γονείς υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου. Η εν λόγω τάση ερμηνεύεται ως μία

πρόσθετη στρατηγική των γονέων να εξασφαλίσουν στους απογόνους τους τη συνέχιση του πολιτιστικού κεφαλαίου μέσα στους κόλπους του σχολείου.

Επίσης η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων όλων των κατηγοριών δήλωσε πως η ενεργός ενασχόληση των παιδιών με τους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις κοινωνικές τους δεξιότητες και ως εκ τούτου αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα επιλογής του σχολείου. Η εν λόγω πεποίθηση επιβεβαιώνει την άποψη του Durkheim ότι η εκπαίδευση είναι φύσει κοινωνική και μέσω της κοινωνικοποίησης, που λαμβάνει χώρα στα σχολεία, διατηρείται η τάξη στην κοινωνία (Blackledge & Hunt, 2004). Δε θα ήταν άστοχο να λεχθεί πως οι σχολικοί όμιλοι αναπαριστούν μια μικρογραφία της κοινωνίας, στην οποία δρουν οι μεσοαστοί γονείς.

Ομοίως οι επισκέψεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος, που προγραμματίζει το ιδιωτικό εκπαιδευτήριο, καθόρισαν τον βαθμό επιρροής της απόφασης των γονέων συνολικά. Η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων επηρεάστηκε θετικά από τη συστηματική οργάνωση επισκέψεων σε μουσεία, θέατρα και εργαστήρια πολιτιστικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος. Στην προκειμένη περίπτωση η επιλογή κάποιων γονέων καθορίστηκε από το *habitus*, που διαθέτουν, ενώ κάποιων άλλων από τη φιλοδοξία πρόσκτησης πολιτιστικού κεφαλαίου για τα παιδιά τους.

Επιπρόσθετα η σχολική κουλτούρα, όπως αποτυπώνεται μέσα από τις δράσεις φιλανθρωπικού χαρακτήρα, φαίνεται πως είχε αντίκτυπο στην επιλογή των γονέων, αφού ένα πολύ σημαντικό ποσοστό τους τάσσεται υπέρ αυτών, ενώ η πλειοψηφία των γονέων υποστηρίζει ότι οι φιλανθρωπικές δράσεις συμβάλλουν στην κοινωνικοποίηση των παιδιών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο σχολικός θεσμός αναπαράγει τους κοινωνικούς ρόλους και ζητά από τους μαθητές να τους υιοθετήσουν και να εσωτερικεύσουν τις κοινωνικές αξίες παρουσιάζοντάς τις ως δεδομένες.

Ολοκληρώνοντας τη συζήτηση επί των συμπερασμάτων παρατηρείται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από το αξιακό σύστημα του σχολείου. Η πειθαρχία και ο σεβασμός στην προσωπικότητα κάθε ατόμου, που πρεσβεύει το ιδιωτικό εκπαιδευτήριο, η έμφαση στα ήθη και έθιμα, που αποτυπώνονται μέσα από τις εορταστικές εκδηλώσεις, η ένδυση των μαθητών με σχολικές στολές αποτελούν πτυχές της σχολικής κουλτούρας, που εμφανώς καθόρισαν τη γονεϊκή επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου. Το *habitus* των γονέων, οι στάσεις και τα σχήματα, που έχουν εσωτερικεύσει, ταυτίζονται με τις αξίες, που

εκπροσωπεί το σχολείο, και τους οδήγησαν στην επιλογή του. Το κρυφό πρόγραμμα σπουδών (hidden curriculum), οι άρρητες διαδικασίες, που διέπουν τη σχολική ζωή, γίνονται άμεσα αντιληπτά από τους γονείς, οι οποίοι επιλέγουν το συγκεκριμένο εκπαιδευτήριο λόγω του κοινού προσανατολισμού που μοιράζονται.

Καθίσταται, λοιπόν, εμφανές ότι οι μεσοαστοί γονείς του δείγματος φιλοδοξούν να εξοπλίσουν τους απογόνους τους με μορφωτικά και κοινωνικά εφόδια επιλέγοντας το εκπαιδευτικό προϊόν, που ταιριάζει στο μορφωτικό τους υπόβαθρο και καλύπτει ικανοποιητικά τις φιλοδοξίες τους αναφορικά με το μέλλον των παιδιών τους. Οι εν λόγω γονείς πασχίζουν να εξαργυρώσουν τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς πόρους, που ήδη διαθέτουν, και να επαυξήσουν το πολιτιστικό και κοινωνικό κεφάλαιο των τέκνων τους μέσω του ιδιωτικού σχολείου φοίτησης. Η συμβολική αξία, που αποδίδουν, στις παροχές αυτού, κρίνεται σημαίνουσα για τη μετέπειτα εξέλιξη και επαγγελματική επιτυχία των απογόνων τους.

Η περιγραφή της σχολικής κουλτούρας και η ανάδειξη των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του ιδιωτικού σχολείου στο 4^ο κεφάλαιο επιβεβαιώνουν τον ισχυρισμό ότι η εν λόγω σχολική μονάδα έχει εσωτερικεύσει τον ρόλο του ιδιωτικού αγαθού προς κατανάλωση μέσα στη ρητορική της νεοφιλελεύθερης αγοράς παραμένοντας εντούτοις πιστό στις αξίες και τα ιδανικά, πάνω στα οποία θεμελιώθηκε η σύστασή του. Το ιδιωτικό σχολείο επηρεασμένο από το ευρύτερο κλίμα της παγκοσμιοποίησης πασχίζει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του διεθνούς εκπαιδευτικού συστήματος, πράγμα το οποίο επαληθεύεται από την απόκτηση πιστοποίησης του International Baccalaureate.

Από την πλευρά τους οι γονείς μοιάζουν αρκετά συνειδητοποιημένοι ως προς τις παραμέτρους που αξιολογούν, προκειμένου να επιλέξουν το συγκεκριμένο σχολείο. Η ενεργοποίηση ποικίλων στρατηγικών ταξικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα τους δίνει τον ρόλο των καταναλωτών των εκπαιδευτικών προϊόντων και τους βοηθά να επιτύχουν τη διατήρηση και αναπαραγωγή των κοινωνικών προνομίων για τους απογόνους τους διαχωρίζοντας τη θέση τους από τους εκπροσώπους των χαμηλότερων στρωμάτων. Παράλληλα η επιλογή τους συνοδεύεται από τη διεκδίκηση μίας θέσης στο διεθνές εκπαιδευτικό στερέωμα για τα παιδιά τους με όλα τα προνόμια, που αυτή συνεπάγεται.

7.2 Περιορισμοί έρευνας

Η εν λόγω ερευνητική μελέτη στηρίχθηκε στη βολική δειγματοληψία (convenience sampling), η οποία ανήκει στην κατηγορία της δειγματοληψίας χωρίς

πιθανότητα (non probability sampling). Για την εκπόνησή της χρησιμοποιήθηκε ένα σχετικά μικρό δείγμα από έναν συγκεκριμένο πληθυσμό, τους γονείς, που επιλέγουν ένα ιδιωτικό σχολείο του νομού Αττικής για τη φοίτηση των παιδιών τους (Creswell, 2015). Επομένως είναι υπαρκτός ο κίνδυνος να μην επιτευχθεί η γενίκευση των ευρημάτων στον ευρύτερο πληθυσμό λόγω ανεπαρκών δεδομένων, παρ' όλο που το εν λόγω δείγμα αντιπροσωπεύει τους γονείς, που επιλέγουν ένα ιδιωτικό εκπαιδευτήριο.

Ένας ακόμα περιορισμός της έρευνας είναι η διαρροή των ατόμων, στα οποία εστάλη το ερωτηματολόγιο. Η διαρροή οφείλεται είτε στην αδυναμία επιστροφής του ερωτηματολογίου λόγω σφάλματος της εφαρμογής Google Forms ή στο γεγονός ότι οι γονείς δεν ελέγχουν τακτικά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των παιδιών τους. Εν προκειμένω στάλθηκαν 160 ερωτηματολόγια στους γονείς και συμπληρώθηκαν τα 123, εκ των οποίων τα 11 είχαν κενές απαντήσεις, οπότε δεν συμπεριλήφθηκαν στα αποτελέσματα.

Επιπλέον η χρήση του ερωτηματολογίου, το οποίο αποτελεί ένα αυτοσχέδιο εργαλείο, που χρησιμοποιείται στην εμπειρική έρευνα, ενδέχεται να μην εξασφαλίσει τα απαιτούμενα ποσοστά εγκυρότητας. Τέλος η απειρία της ερευνήτριας αναφορικά με τον σχεδιασμό του ερωτηματολογίου και τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων συγκαταλέγεται στους περιορισμούς της έρευνας.

7.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Το πεδίο της ιδιωτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα μπορεί να χαρακτηριστεί ως terra incognita (Valassi, 2012), παρά το γεγονός ότι έχει μακρά ιστορία στην ελληνική πραγματικότητα, όπως ανέδειξε και η νομοθετική επισκόπηση στο 3^ο κεφάλαιο. Η παρούσα εμπειρική έρευνα στηρίχθηκε στην ποσοτική προσέγγιση, προκειμένου να διερευνηθούν οι παράγοντες που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου των Αθηνών.

Θα είχε ενδιαφέρον η συγκεκριμένη μελέτη να αποτελέσει το έναυσμα, προκειμένου να προσεγγιστεί το αντικειμενικά δύσκολο δείγμα των γονέων από άλλους ερευνητές στο μέλλον και να διερευνηθούν εις βάθος οι λόγοι, που τους ωθούν στην επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Οι μελλοντικές ερευνητικές διαδικασίες χρειάζεται να επεκταθούν σε γονείς, που επιλέγουν την ιδιωτική εκπαίδευση, τόσο στη βαθμίδα της πρωτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η συμβολή της ποιοτικής προσέγγισης στην εμπειρική έρευνα με την αρωγή ημι-δομημένων συνεντεύξεων δύναται να προσδώσει χρήσιμες και αξιοποιήσιμες πληροφορίες στην επιστήμη της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ευθεία σχέση ανάμεσα στη συγκρότηση του κοινωνικού ιστού με το εκπαιδευτικό σύστημα αξίζει να μελετηθούν περαιτέρω οι στρατηγικές, που αναπτύσσουν οι γονείς, οι οποίοι επιλέγουν διαφορετικά ιδιωτικά εκπαιδευτήρια για τη φοίτηση των παιδιών τους.

Η προσθήκη περισσότερων ανεξάρτητων μεταβλητών, όπως το φύλο, η οικονομική κατάσταση, ο αριθμός των τέκνων ανά οικογένεια ή ο τόπος διαμονής και ο συσχετισμός τους με επιμέρους όψεις της ιδιωτικής εκπαίδευσης, όπως επί παραδείγματι η κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού, μπορούν να συντελέσουν καθοριστικά στην ερμηνεία των κοινωνικών και κατ' επέκταση εκπαιδευτικών ανισοτήτων, που αναπόφευκτα προκύπτουν στο πεδίο της εκπαίδευσης, και να οδηγήσουν τους ιθύνοντες της εκπαιδευτικής πολιτικής στην ανεύρεση βιώσιμων λύσεων για την αντιμετώπισή τους.

Εν κατακλείδι η εκκίνηση νέων ερευνών ευρείας κλίμακας στο πεδίο της ιδιωτικής εκπαίδευσης μπορεί να αναδείξει την άριστη οργάνωση και τις καλές πρακτικές, που υιοθετούν τα ιδιωτικά σχολεία, τα οποία διατηρούν ένα υψηλό επίπεδο μάθησης, ώστε τα οργανωτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά τους να εμπλουτίσουν τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και για τα δημόσια σχολεία.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Angus, L. (2015). School choice: neoliberal education policy and imagined features. *British Journal of Sociology of Education*, 36(3), 395-413.

Doi: 10.1080/01425692.2013.823835

Allder, M. (1993). The meaning of 'school ethos'. *Westminster Studies in Education*, 16(1), 59-69.

Doi: 10.1080/0140672930160109

Βαλάση, Δ. (2008). Διεθνοποίηση ή/ και παγκοσμιοποίηση στην εκπαίδευση: η περίπτωση του International Baccalaureate. *Επιστήμη και Κοινωνία*, (19), 335-365.

Ανακτήθηκε από: <http://ejournals.epublishing.ekt.gr>

Ball, S. J. (1993). Education markets, choice and social class: the market as a class strategy in the UK and the USA. *The British Journal of Sociology of Education*, 14(1), 3-19.

Doi: 10.1080/0142569930140101

Ball, S. J., Bowe, R., & Gewirtz, S. (1996). School choice, social class and distinction: the realization of social advantage in education. *Journal of Education Policy*, 11(1), 89-112.

Doi: 10.1080/0268093960110105

Ball, S. J. (1997). On the cusp: parents choosing between state and private schools in the UK: action within an economy of symbolic goods. *International Journal of Inclusive Education*, 1(1), 1-17.

Doi: 10.1080/1360311970010102

Ball, S. J., & Vincent, C. (2001). *New class relations in education: the strategies of the 'fearful' middle classes*. In: Demaine J. (eds). *Sociology of Education Today*. Palgrave Mcmillan, London.

Ball, S. J., Davies, J., David, M., & Reay, D. (2002). 'Classification' and 'judgement': Social class and the 'cognitive structures' of choice of higher education. *British Journal of Sociology of Education*, 23(1), 51-72.

Doi: 10.1080/01425690120102854

Ball, S. J., & Youdell, D. (2007). *Hidden Privatisation in Public Education. Education International 5th World Congress Preliminary Report*. London: Institute of Education, University of London.

Ballantine, J., & Hammack, F. (2015). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Μια συστηματική ανάλυση*. (μτφ.: Γουβιάς Δ.). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Bell, J. (1997). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg.

Bernal, J. (2005). Parental choice, social class and market forces: the consequences of privatization of public services in education. *Journal of Education Policy*, 20(6), 779-792.

Doi: 10.1080/ 02680930500293825

Blackledge, D., & Hunt, B. (2004). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Bosetti, L. (2004). Determinants of school choice: understanding how parents choose elementary schools in Alberta. *Journal of Education Policy*, 19(4), 387-405.

Doi: 10.1080/0268093042000227465

Bourdieu, P. (1986). *The forms of capital*. In: Richardson, J., *handbook of theory and research for the sociology of education*. Westport CT: Greenwood: 241-58.

Bourdieu, P., & Passeron, J. (2014). *Η αναπαραγωγή: Στοιχεία για μια θεωρία του εκπαιδευτικού συστήματος*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Butler, T., & van Zanten, A. (2007). School choice: a European perspective. *Journal of Education Policy*, 22(1), 1-5.

Doi: 10.1080/02680930601065692

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Creswell, J. (2015). *Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Ίων.

De Regt, A., & Weenink, D. (2006). When negotiation fails: private education as a disciplinary strategy. *Journal of Education Policy*, 20(1), 59-80.

Doi: 10.1080/0268093042000322838

Donnelly, C. (2000). In pursuit of school ethos. *British Journal of Educational Studies*, 48(2), 134-154.

Ανακτήθηκε από: <https://www.jstor.org/stable/1556001>

Egalite, A. J., & Wolf, P. J. (2016). A review of the empirical research on private school choice. *Peabody Journal of Education*, 91(4), 441-454.

Doi: 10.1080/0161956X.2016.1207436

Foreman, L. (2017). Educational attainment effects of public and private school choice. *Journal of School Choice*, 11(4), 642-654.

Doi: 10.1080/15582159.2017.1395619

Fischer, L. (2006). *Κοινωνιολογία του σχολείου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Gewirtz, S., & Cribb, A. (2010). *Κατανοώντας την εκπαίδευση. Μια κοινωνιολογική θεώρηση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Gewirtz, S., Ball, S. J., & Bowe, R. (1994). Parents, privilege and the education market. *Research Papers in Education*, 9(1), 3-29.

Doi: 10.1080/0267152940090102

Goodson, I., Cookson Jr, P., & Persell, C. (1997). Distinction and destiny: the importance of curriculum form in elite American private schools. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 18(2), 173-183.

Doi: 10.1080/0159630970180201

Horvat, E. M., Weininger, E. B., & Lareau, A. (2003). From social ties to social capital: Class differences in the relations between schools and parent networks. *American Educational Research Journal*, 40(2), 319-351.

Hill, B., & Lai, A-L. (2015). Class talk: habitus and class in parental narratives of school choice. *Journal of Marketing Management*, 32(13-14), 1284-1307.

Doi: 10.1080/0267257X.2016.1170719

Θεριανός, Κ., & Φωτόπουλος, Ν. (2011). *Επιλογή σχολείου και στρατηγικές κοινωνικών τάξεων*. Τρίτο Τακτικό Συνέδριο ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας- Πρακτικά, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Jenkins, R. (1992). *Key Sociologists. Pierre Bourdieu*. Series editor: Peter Hamilton. The open university.

Ανακτήθηκε από: www.ebookstore.tandf.co.uk

Καββαδίας, Γ. Κ. (2001). Το τοπίο της ιδιωτικής εκπαίδευσης αλλάζει. *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, 58, 37-41.

Καρακόστας, Β. (Επιμ.). (2007). *Δίκαιο εκπαίδευσης*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Κατσή, Α., Σιδερίδης, Γ., & Εμβαλωτής, Α. (2010). *Στατιστικές μέθοδοι στις κοινωνικές επιστήμες*. Εκδόσεις: Τόπος.

Mach, B. W., & Wesolowski, W. (1986). *Social mobility and social structure*. Routledge & Kegan Paul.

Maloutas, T. (2007). Middle class education strategies and residential segregation in Athens. *Journal of Education Policy*, 22(1), 49-68.

Doi: 10.1080/02680930601065742

Μαλούτας, Θ. (2006). Εκπαιδευτικές στρατηγικές των μεσαίων στρωμάτων και στεγαστικός διαχωρισμός στην Αθήνα. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 119(119), 175-209.

Μουαμελετζή, Ε. Κ. (1996). *Η επίδραση του κοινοτικού δικαίου στην δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα*. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

- Μυλωνάς, Θ. (2006). *Κοινωνιολογία της ελληνικής εκπαίδευσης (Συμβολές)*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας, (Τόμος Α)*. Αθήνα: χ.ε.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας, (Τόμος Β)*. Αθήνα: χ.ε.
- Πουλής, Π. (1999). *Δίκαιο της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Πυργιωτάκης, Ι. Ε. (1989). *Κοινωνικοποίηση και εκπαιδευτικές ανισότητες*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Πυργιωτάκης, Ι. Ε. (1999). *Εισαγωγή στην παιδαγωγική επιστήμη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Raveaud, M., & van Zanten, A. (2007). Choosing the local school: middle class parents' values and social and ethnic mix in London and Paris. *Journal of Education Policy*, 22(1), 107-124.
- Doi: 10.1080/02680930601065817
- Reay, D., & Ball, S. J. (1997). Spoilt for choice': the working classes and educational markets. *Oxford Review of Education*, 23(1), 89-101.
- Doi: 10.1080/03050498970230108
- Robert, P. (2010). Social origin, school choice and student performance. *Educational Research and Evaluation*, 16(2), 107-129.
- Doi: 10.1080/13803611.2010.484972

- Σαμαρά, Θ. Α. (2013). *Η ανάδειξη των αντιλήψεων των γονέων σχετικά με το διάβημα της επιλογής του σχολείου φοίτησης των παιδιών τους* (Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου). Διαθέσιμο από amitos.library.uop.gr (Αριθμός εισαγωγής : 010314-010315 cd)
- Σταμέλος, Γ., & Δακοπούλου, Α. (2006). *Η διατριβή στις κοινωνικές επιστήμες. Από το σχεδιασμό στην υλοποίηση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Τζάνη, Μ. (1986). *Κοινωνιολογία παιδείας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Τσακίρη, Δ. (2009). Οι κοινωνικές φαντασιακές σημασίες των χωρικών πρακτικών στην εκπαίδευση: Η περίπτωση της διαμόρφωσης του σχολικού χάρτη φοίτησης των μαθητών. Στο Ε. Σπυριδάκης (Επιμ.), *Μετασχηματισμοί του χώρου: Κοινωνικές και Πολιτισμικές διαστάσεις* (σελ. 397-425). Αθήνα: Νήσος.
- Τσακίρη, Δ. (2018). *Η θέσμιση της αξιολόγησης των μαθητών και το φαντασιακό στοιχείο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Valassi, D. (2009, March). *Choosing a private school in the Greek education market: a multidimensional procedure*. In: International Seminar: Education Market, Geneva.
- Valassi, D. (2012). Elite private secondary education in Greece. Class strategies and educational advantages. *Kultura i Edukacja*, 6(92), 21-41.
- van Zanten, A. (2005). New modes of reproducing social inequality in education: the changing roles of parents, teachers, schools and education policies. *European Educational Research Journal*, 4(3), 155-169.
- van Zanten, A. (2009). *Choisir son école. Stratégies familiales et médiations locales*. Paris, France: Presses Universitaires de France.

Verma, G. K. & Mallick, K. (2004). *Εκπαιδευτική έρευνα: Θεωρητικές προσεγγίσεις και τεχνικές*. Αθήνα: τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός

Φάκου, Α. (2014). *Όταν είσαι γονιός από την τάξη τη δική μας... :Ταξικές διαφοροποιήσεις των οικογενειακών μορφωτικών πρακτικών*. (Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών/ Τ.Ε.Α.Π.Η., Αθήνα). Διαθέσιμο από τη βάση δεδομένων του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης:

<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/35669>

Φραγκουδάκη, Α. (1985). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Διαδικτυακοί τόποι

Αρχειακό υλικό Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη: Ανακτήθηκε 15 Απριλίου, 2019, από:

<https://lampiri-schools.gr/>

Ερωτηματολόγιο - Google Forms: Διαθέσιμο στο:

<https://docs.google.com/forms/d/1ZPSdVPP6gJc6ezpKlekAexrvbPjIMDy5C6jM91Vbbs8/edit>

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων : Προεδρικό Διάταγμα 104/ 1979.

Νόμος 309/1976, 07.02.1979, ΦΕΚ 23 Α', Αρ. Φύλλου 23. Ανακτήθηκε 3 Ιανουαρίου, 2019, από : <https://edu.klimaka.gr>

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων : Προεδρικό Διάταγμα 201/ 13-07-1998.

Νόμος 1566/85, 13.07.1998, ΦΕΚ 161 Α', Αρ. Φύλλου 161. Ανακτήθηκε 3 Ιανουαρίου, 2019, από: <https://edu.klimaka.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Θέμα: "Διερεύνηση των παραγόντων που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού σχολείου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μια εμπειρική έρευνα ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου".

Ωρα συνέντευξης: 09:00

Ημερομηνία: 18/04/2019

Τόπος: Αθήνα

Άτομο που Παίρνει τη Συνέντευξη / Ερευνήτρια: Μπουρούση Μαρία

Άτομο που Δίνει τη Συνέντευξη: Κα Τζούλη Ιφιγένεια

Φύλο: Γυναίκα

Μέρος που το άτομο δίνει τη συνέντευξη: Η συνέντευξη δόθηκε στο γραφείο της κυρίας Τζούλη στο δημοτικό σχολείο των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη.

Σκοπός: Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των παραγόντων που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Η εν λόγω έρευνα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διπλωματικής διατριβής της φοιτήτριας Μπουρούση Μαρίας στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό: Τυπική, άτυπη και από απόσταση εκπαίδευση (Συμβατικές και e-μορφές)", του τμήματος Κοινωνικής & Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με επιβλέπουσα την καθηγήτρια κα Τσακίρη Δέσποινα.

Τα δεδομένα της εμπειρικής έρευνας θα συλλεχθούν με τη βοήθεια ερωτηματολογίων με ερωτήσεις κλειστού τύπου και χρήση της τετραβάθμιας κλίμακας Likert. Τα ερωτηματολόγια θα αποσταλούν από τη φοιτήτρια Μπουρούση Μαρία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών, οι οποίοι φοιτούν στο συγκεκριμένο σχολείο. Θα χρησιμοποιηθούν οι σχολικές ηλεκτρονικές διευθύνσεις των μαθητών.

Η έρευνα ενισχύεται από μία ημι-δομημένη συνέντευξη, την οποία παραχωρεί η διευθύντρια του δημοτικού σχολείου, στη φοιτήτρια Μπουρούση Μαρία, προκειμένου να αναδειχθούν επιμέρους όψεις της οργάνωσης και λειτουργίας του ιδιωτικού σχολείου όπως και των παιδαγωγικών και θεσμικών χαρακτηριστικών του.

Το παρόν πρωτόκολλο συνέντευξης διασφαλίζει την ανωνυμία του ατόμου, που θα συμμετάσχει στη συνέντευξη, την πληροφόρησή του αναφορικά με τη διαχείριση των δεδομένων από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και την ενημέρωσή του για τη διάρκεια της συνέντευξης, η οποία θα είναι κατά προσέγγιση 30 λεπτά.

Παρακαλώ διαβάστε τις ερωτήσεις της συνέντευξης και υπογράψτε το ακόλουθο έντυπο συναίνεσης-συμμετοχής σας στη συνέντευξη, εάν επιθυμείτε να συνεχίσουμε.

➤ **Ερωτήσεις συνέντευξης :**

Εισαγωγή :

Αυτοπαρουσίαση : Ονομάζομαι Μαρία Μπουρούση και είμαι μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό: Τυπική, άτυπη και από απόσταση εκπαίδευση (Συμβατικές και e-μορφές)", Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Στο πλαίσιο της εκπόνησης της διπλωματικής μου διατριβής με τίτλο "Διερεύνηση των παραγόντων που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού σχολείου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μια εμπειρική έρευνα ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου" και κατόπιν παρότρυνσης της επιβλέπουσας καθηγήτριάς μου, κας Τσακίρη Δέσποινας, ζητήθηκε από τη διευθύντρια του δημοτικού σχολείου των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη να μου παραχωρήσει μία συνέντευξη, με σκοπό την ανάδειξη των λειτουργικών, οργανωτικών, παιδαγωγικών και θεσμικών χαρακτηριστικών του σχολείου.

Η κυρία Τζούλη, διευθύντρια του δημοτικού σχολείου από το 2010, διαδέχτηκε στην ιεραρχία την κα Λαμπίρη, η οποία υπήρξε διευθύντρια και ιδιοκτήτρια των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη επί σειρά ετών. Αφού αποδέχτηκε την πρότασή μου, συναντηθήκαμε στο γραφείο της εντός του δημοτικού σχολείου, κατόπιν προκαθορισμένου ραντεβού, διάβασε το πρωτόκολλο της συνέντευξης, υπέγραψε το έντυπο συναίνεσης, αντίγραφο του οποίου κράτησε και η ίδια, και με προθυμία απάντησε στις ερωτήσεις, που ακολουθούν.

Ζέσταμα :

Κα Τζούλη καλημέρα. Σας ευχαριστώ πολύ για την αποδοχή της πρότασής μου να μου παραχωρήσετε αυτή τη συνέντευξη. Θα μου επιτρέψετε παράλληλα με τη μαγνητοφώνηση της συνέντευξής μας να κρατήσω κάποιες γραπτές σημειώσεις προς δική μου διευκόλυνση.

-Όταν νιώσετε έτοιμη, μπορούμε να ξεκινήσουμε.

- Πολύ ωραία. Θα έλεγα να ξεκινήσουμε με τη δική σας αφήγηση σε σχέση με το ιστορικό του σχολείου.

- Εννοώ να μου δώσετε κάποιες πληροφορίες για το ποιος ίδρυσε το σχολείο και, εάν μπορείτε, σε αδρές γραμμές να αφηγηθείτε την πορεία του.

- Τι σήμαινε τότε η λειτουργία ενός νέου σχολείου;

- Ποια χρονολογία λειτούργησε ο βρεφονηπιακός σταθμός του Νέου Φαλήρου;

- Μετά τον βρεφονηπιακό σταθμό του Νέου Φαλήρου δημιουργήθηκαν και άλλες εγκαταστάσεις των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη.

- Πώς προέκυψε η ιδέα του International Baccalaureate;

- Πέρα όμως από το προσωπικό όραμα αναρωτιέμαι μήπως η ιδέα του International Baccalaureate υπόκειται και στα προτάγματα της παγκοσμιοποίησης;

- Επομένως η κίνηση να αποκτηθεί η πιστοποίηση του Διεθνούς Απολυτηρίου και όλος ο αγώνας προς την κατεύθυνση αυτή επηρεάστηκε από το παγκόσμιο εκπαιδευτικό κλίμα;

- Είπατε τη φράση υψηλού επιπέδου εκπαίδευση. Πιστεύετε ότι αυτός ο στόχος συνδέεται με την έννοια της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης;

- Ας έρθουμε όμως και στο κομμάτι των γονέων.

- Οπότε κάπου εκεί προκύπτει και η τριβή με τον γονέα;

- Πώς θα σκιαγραφούσατε το προφίλ του σχολείου σε κάποιον γονέα, που ενδιαφέρεται εν έτει 2019 να εγγράψει το παιδί του στην πρώτη δημοτικού;

- Αναφέρατε προηγουμένως ότι είναι ένα οικογενειακό σχολείο. Εντούτοις μέσα στα χρόνια έχει εξελιχθεί σε έναν μεγάλο εκπαιδευτικό οργανισμό...

- Έχετε βρεθεί ποτέ στη θέση να παρουσιάζετε το σχολείο σας ως προϊόν;

- Και εσείς τρόπον τινά "διαφημίζετε" αυτό το προϊόν;

- Θέλετε να μου πείτε πώς επιτυγχάνεται η προβολή του σχολείου μέσω Internet;
- Η οικονομική κρίση, που ταλανίζει τη χώρα μας, σε ποιο βαθμό επηρέασε τη λειτουργία του σχολείου;
- Πώς καταφέρατε να "σταθείτε στα πόδια σας" ως σχολείο δεδομένων των δυσμενών συνθηκών, που μόλις περιγράψατε;
- Η οικονομική κρίση είχε αντίκτυπο στην ψυχοσύνθεσή σας ως ηγετική φυσιογνωμία του σχολείου;
- Ποια είναι η δική σας επένδυση στο σχολείο; Είναι ορατό το προσωπικό σας στίγμα;
- Και από κοινωνικής πλευράς;
- Σας το εύχομαι ολόψυχα. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ

Έντυπο συναίνεσης συμμετοχής σε ερευνητική εργασία.

Τίτλος ερευνητικής εργασίας: "Διερεύνηση των παραγόντων που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού σχολείου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μια εμπειρική έρευνα ενός ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου".

Επιστημονική υπεύθυνη: Τσακίρη Δέσποινα, Καθηγήτρια του τμήματος Κοινωνικής & Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, e-mail: tsakiri.despina@gmail.com

Ερευνήτρια: Μπουρούση Μαρία, μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) "Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό: Τυπική, άτυπη και από απόσταση εκπαίδευση (Συμβατικές και e-μορφές)", Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, e-mail: mbouroussi@hotmail.com, τηλ.: 6946282769.

Σκοπός ερευνητικής εργασίας: Ο σκοπός της εμπειρικής έρευνας, που διεξάγεται σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο του νομού Αττικής, είναι να διερευνηθούν οι παράγοντες που καθορίζουν τη γονεϊκή επιλογή ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Διαδικασία: Η διαδικασία συλλογής δεδομένων περιλαμβάνει τη χρήση ερωτηματολογίου, με ερωτήσεις κλειστού τύπου και χρήση της τετραβάθμιας κλίμακας Likert. Τα ερωτηματολόγια αποστέλλονται από τη φοιτήτρια Μπουρούση Μαρία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών, οι οποίοι φοιτούν στο συγκεκριμένο σχολείο.

Η έρευνα ενισχύεται από μία ημι-δομημένη συνέντευξη, την οποία παραχωρεί η διευθύντρια του δημοτικού σχολείου στη φοιτήτρια Μπουρούση Μαρία, προκειμένου να αναδειχθούν επιμέρους όψεις της οργάνωσης και λειτουργίας, των θεσμικών και παιδαγωγικών χαρακτηριστικών του ιδιωτικού σχολείου.

Προσδοκώμενα οφέλη έρευνας : Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αξιοποιηθούν, ώστε να διερευνηθούν σε βάθος και να ερμηνευτούν οι λόγοι που οδηγούν τους γονείς στην εγγραφή των παιδιών τους στο συγκεκριμένο ιδιωτικό σχολείο. Έμφαση θα δοθεί στους παράγοντες, που συνδέουν τη γονεϊκή επιλογή

ιδιωτικού σχολείου με την επίτευξη υψηλών μαθησιακών επιδόσεων και την εισαγωγή των μαθητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όπως και τη διατήρηση ή κατάκτηση μίας αξιόλογης θέσης στην κοινωνική στρωμάτωση.

Επιπρόσθετα τα πορίσματα θα αναδείξουν νέες διαστάσεις των παραγόντων, οι οποίοι συντελούν στην επιλογή της ιδιωτικής εκπαίδευσης από τους γονείς.

Δημοσίευση δεδομένων-αποτελεσμάτων: Η συμμετοχή σας στην έρευνα προϋποθέτει τη συναίνεσή σας αναφορικά με τη διαχείριση και μελλοντική δημοσίευση των αποτελεσμάτων από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου υπό τον όρο ότι θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των πληροφοριών, που θα δώσετε. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας γνωστοποιηθούν, εφόσον το επιθυμείτε.

Πληροφορίες: Μπορείτε να υποβάλετε ερωτήσεις σε σχέση με τον σκοπό της έρευνας και τη διαδικασία συλλογής δεδομένων, πριν από την έναρξη της συνέντευξης. Επίσης μπορείτε να εκφράσετε οποιαδήποτε απορία έχετε κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, προκειμένου να μη μείνει κάτι αδιευκρίνιστο.

Ελευθερία συναίνεσης : Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι προαιρετική και ως εκ τούτου διατηρείτε το δικαίωμα να μην απαντήσετε σε κάποια ή κάποιες ερωτήσεις ή ακόμα και να διακόψετε τη συνέντευξη σε οποίο σημείο εσείς επιλέξετε.

Δήλωση συναίνεσης : Διάβασα το έντυπο συναίνεσης και κατανοώ τις διαδικασίες της έρευνας. Συμφωνώ να συμμετάσχω εθελοντικά στην ερευνητική διαδικασία.

Παρακαλώ υπογράψτε το έντυπο συναίνεσης. Θα σας δοθεί αντίγραφο του παρόντος εντύπου για προσωπική χρήση.

Όνοματεπώνυμο και υπογραφή συμμετέχοντος : **Ημερομηνία:**

Τζούλη Ιφιγένεια..... **18/04/2019**

Όνοματεπώνυμο και υπογραφή ερευνητή : **Ημερομηνία:**

Μπουρούση Μαρία..... **18/04/2019**

ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Κυρία Τζούλη καλημέρα. Σας ευχαριστώ πολύ για την αποδοχή της πρότασής μου να μου παραχωρήσετε αυτή τη συνέντευξη. Θα μου επιτρέψετε παράλληλα με τη μαγνητοφώνηση της συνέντευξής μας να κρατήσω κάποιες γραπτές σημειώσεις προς δική μου διευκόλυνση.

E.: Όταν νιώσετε έτοιμη, μπορούμε να ξεκινήσουμε.

I.T.: Είμαι έτοιμη. Σας ακούω.

E.: Πολύ ωραία. Θα έλεγα να ξεκινήσουμε με τη δική σας αφήγηση σε σχέση με το ιστορικό του σχολείου.

I.T.: Όταν λέτε ιστορικό;

E.: Εννοώ να μου δώσετε κάποιες πληροφορίες για το ποιος ίδρυσε το σχολείο και, εάν μπορείτε, σε αδρές γραμμές να αφηγηθείτε την πορεία του.

I.T. : [] Θα πρέπει να πάμε πολύ πίσω τότε. ... Το σχολείο, λοιπόν, ιδρύθηκε το 1963 από την κυρία Λαμπίρη σ' αυτόν εδώ τον χώρο, που βρισκόμαστε τώρα. Ξεκίνησε με το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο. Μάλιστα η κυρία Λαμπίρη υπήρξε και δασκάλα στο δημοτικό σχολείο και είχε αναλάβει όλες τις οργανωτικές ... τα οργανωτικά καθήκοντα του σχολείου και τη διοίκησή του ασφαλώς. Μαζί με τον σύζυγό της βέβαια, ο οποίος ήταν επίσης δάσκαλος. Το κτήριο, όμως, δεν ήταν έτσι ακριβώς, όπως δηλαδή το βλέπουμε τώρα. Μετά επεκτάθηκε και χτίστηκε το κεντρικό κτήριο, στο οποίο στεγάζεται το δημοτικό.

E.: Μάλιστα. Και το Γυμνάσιο-Λύκειο;

I.T.: Ε:α το Γυμνάσιο-Λύκειο φτιάχτηκε αργότερα, πολύ αργότερα, και πάλι στο Μοσχάτο αλλά όχι στον ίδιο χώρο.

E.: Πότε έγινε αυτό;

I.T.: Το 1994. Ναι, το 1994. Τότε λειτούργησε για πρώτη φορά το Γυμνάσιο και το Λύκειο.

E.: Τι σήμαινε τότε η λειτουργία ενός νέου σχολείου;

I.T.: Τι σήμαινε ... πολλά πράγματα σηματοδότησε αυτό το σχολείο. Πρώτα απ' όλα εκπληρώθηκε ένα από τα όνειρα της κυρίας Λαμπίρη να συνεχίζουν οι μαθητές του δημοτικού την πορεία τους στο ίδιο σχολείο. Εξάλλου πάντα το σχολείο αυτό από το ξεκίνημά του έως τώρα είχε ένα οικογενειακό προφίλ ... και λόγω της περιοχής και λόγω του ότι δημιουργήθηκε από μία οικογένεια. Δεν ήταν ποτέ κάτι απρόσωπο. Ένας οργανισμός εκπαιδευτικός ας πούμε ή κάτι τέτοιο.

E.: Θα επανέλθουμε στον οικογενειακό χαρακτήρα του σχολείου αργότερα. Ας μείνουμε για λίγο στη δημιουργία του.

I.T.: Εντάξει.

E.: Μετά το Γυμνάσιο-Λύκειο τι ακολούθησε; Επεκτάθηκε κι άλλο το σχολείο;

I.T.: Ναι, βέβαια επεκτάθηκε με τον βρεφονηπιακό σταθμό του Φαλήρου. Είναι ένα πολύ ωραίο νεοκλασικό κτήριο στο Νέο Φάληρο, που διαμορφώθηκε ανάλογα, για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες ενός βρεφονηπιακού σταθμού. ... Και πήγε καλά ...

E.: Ωραία. Πήγε καλά από ποια άποψη;

I.T.: Πήγε καλά από την άποψη ότι γράφτηκαν και παιδιά από άλλες περιοχές εκτός Μοσχάτου, έγινε γνωστό το σχολείο. Ήταν γνωστό, αλλά πιστεύω τότε εξαπλώθηκε η φήμη του. Έτσι δημιουργήθηκε το έδαφος, ώστε οι μαθητές να συνεχίζουν τη φοίτησή τους στην επόμενη βαθμίδα.

E.: Ποια χρονολογία λειτούργησε ο βρεφονηπιακός σταθμός του Νέου Φαλήρου;

I.T.: ... το 2003. Ήταν και μία περίοδος, πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, που όλα πήγαιναν καλά.

E.: Πάλι με προλαβαίνετε. Θα το θίξουμε κι αυτό το κομμάτι της ευημερίας παρακάτω. []

I.T.: [] Οκ.

E.: Να επιστρέψουμε λιγάκι στο ιστορικό του σχολείου. Μετά τον βρεφονηπιακό σταθμό του Νέου Φαλήρου δημιουργήθηκαν και άλλες εγκαταστάσεις των Εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη.

I.T.: Ακριβώς! Το 2016 ολοκληρώθηκαν οι νέες εγκαταστάσεις πάλι στο Μοσχάτο, που φιλοξενούν τον Βρεφονηπιακό και Παιδικό σταθμό αλλά και το Νηπιαγωγείο.

E.: Πρόκειται για ένα πολύ μεγάλο σχολείο...

I.T.: Όντως. Είναι πολύ μεγάλο. Όχι μόνο από άποψη μεγέθους όμως.

E.: Τι εννοείτε;

I.T.: Εννοώ ότι το 2016 το σχολείο κατάφερε να πάρει την πιστοποίηση του Baccalaureate. Το Διεθνές Απολυτήριο (International Baccalaureate), που ανοίγει τον δρόμο για σπουδές σε πανεπιστήμια του εξωτερικού στους μαθητές του σχολείου.

E.: Πώς προέκυψε η ιδέα του International Baccalaureate;

I.T. E:ε... αυτό ήταν ένα δικό μου προσωπικό όνειρο για το σχολείο. Είναι μία ιδέα που είχα από τη στιγμή που ανέλαβα τη διοίκηση του σχολείου, ... την καλλιεργούσα στο μυαλό μου, E:ε έψαξα πληροφορίες, ήρθα σε επαφή με τους κατάλληλους ανθρώπους και ... και τελικά κατάφερα να το υλοποιήσω. [] Δεν ήταν

και τόσο απλό όσο το περιγράψω, γιατί η πιστοποίηση δε δίνεται έτσι απλά σε όποιο σχολείο τη ζητήσει. Όλο αυτό προϋποθέτει προσωπική και ομαδική δουλειά.

E.: Μάλιστα. Πέρα όμως από το προσωπικό όραμα αναρωτιέμαι μήπως η ιδέα του International Baccalaureate υπόκειται και στα προτάγματα της παγκοσμιοποίησης;

I.T.: Ναι ... Καταλαβαίνω τι θέλετε να πείτε. ... Η αλήθεια είναι ότι η παγκοσμιοποίηση έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας και δεν έχει αφήσει κανέναν τομέα ανεπηρέαστο. Πόσο μάλλον τον τομέα της εκπαίδευσης ... μέσα από την εκπαίδευση διαμορφώνονται οι αυριανοί πολίτες...

E.: Επομένως η κίνηση να αποκτηθεί η πιστοποίηση του Διεθνούς Απολυτηρίου και όλος ο αγώνας προς την κατεύθυνση αυτή επηρεάστηκε από το παγκόσμιο εκπαιδευτικό κλίμα;

I.T.: E:ε Θα έλεγα πως ναι. Είναι αναμφίβολα μία προσπάθεια να ξεφύγουμε από τα τετριμμένα, από αυτά που E:ε έχει να προσφέρει κάθε σχολείο και γιατί όχι να ξεχωρίσουμε. Σαν σχολείο στόχος μας είναι να προσφέρουμε υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στους μαθητές κάθε ηλικίας. ... Επίσης η φιλοσοφία μας είναι πως θέλουμε να εκπαιδύσουμε άτομα, τα οποία έχουν ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Πολίτες του κόσμου. Ανθρώπους, που μπορούν να σταθούν, να ανταπεξέλθουν στις δυσκολίες και να διακριθούν ανεξάρτητα από τη χώρα που μεγαλώνουν ή εργάζονται.

E.: Είπατε τη φράση υψηλού επιπέδου εκπαίδευση. Πιστεύετε ότι αυτός ο στόχος συνδέεται με την έννοια της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης;

I.T.: Έχω την αίσθηση, όπως είπα και πριν, ότι όλοι όσοι ασχολούνται στενά με εκπαιδευτικά θέματα έτσι και εμείς σαν σχολείο, που θέλει να ακολουθεί τις εξελίξεις της εποχής, επιδιώκουμε να ξεφύγουμε από τη E:α μονοδιάστατη παροχή εκπαίδευσης και να E:α προσφέρουμε όλων των ειδών τα ερεθίσματα, κοινωνικά, πολιτισμικά, στους μαθητές ... επιδιώκουμε να διαμορφώσουμε ανθρώπους ολοκληρωμένους, που θα επιτύχουν σε κάθε επίπεδο της ζωής τους ως ενήλικες.

E.: Κατανοώ απόλυτα τι λέτε. Ας έρθουμε όμως και στο κομμάτι των γονέων.

I.T.: E:α μάλιστα. []

E.: [] Από το ύφος σας καταλαβαίνω πως πρόκειται για ένα ιδιαίτερο κομμάτι.

I.T.: Πολύ σωστά καταλαβαίνετε. Οι γονείς είναι ολόκληρο κεφάλαιο και ένας από τους τομείς, που –δε σας κρύβω– με δυσκόλεψαν και ακόμα με δυσκολεύουν

όσον αφορά τη διαχείρισή τους, τη διαχείριση των αιτημάτων τους δηλαδή καθημερινά.

E.: Πώς το εξηγείτε αυτό;

I.T.: Πώς το εξηγώ ... Κοιτάζτε είναι σχετικά απλό ... Οι γονείς κάνουν μια επιλογή τη στιγμή που φέρνουν τα παιδιά τους στο συγκεκριμένο σχολείο. Και η επιλογή αυτή συνοδεύεται από όνειρα για τα παιδιά τους, φιλοδοξίες, απαιτήσεις σε όλα τα επίπεδα ... μην ξεχνάτε ότι οι εποχές έχουν αλλάξει και τα παιδιά δεν ασχολούνται μόνο με ένα πράγμα αλλά με πολλά. Οι γονείς θέλουν το σχολείο να τα βοηθήσει να τα κάνουν όλα και καλά.

E.: Οπότε κάπου εκεί προκύπτει και η τριβή με τον γονέα;

I.T.: Ναι. E:ε Μερικές φορές έχουν λογικά αιτήματα ή κάνουν παράπονα και φυσικά προσπαθώ να τα ακούω όλα προσεκτικά και να τα επιλύουμε από κοινού. Βοηθάει βέβαια και το εκπαιδευτικό προσωπικό σε αυτό και η ψυχολόγος σίγουρα. Από την άλλη πλευρά υπάρχει και μια μερίδα γονέων που εκφράζουν επανειλημμένα παράπονα, δεν αποδέχονται τις λύσεις, που προτείνει το σχολείο, σε τυχόν προβλήματά τους ... ή τελοσπάντων έχουν μία αντίληψη ότι το ιδιωτικό σχολείο έχει τον τρόπο να επιλύει τα πάντα. ... πράγμα ανέφικτο.

E.: Άρα ο ρόλος σας είναι επιφορτισμένος με διάφορες αρμοδιότητες.

I.T.: Ε ναι. ... γιατί, όταν δημιουργείται ένα πρόβλημα και μεγεθύνεται από τον γονέα, τότε πρέπει να επιληφθώ εγώ της κατάστασης και να επέλθει ισορροπία.

E.: Πώς θα σκιαγραφούσατε το προφίλ του σχολείου σε κάποιον γονέα, που ενδιαφέρεται εν έτει 2019 να εγγράψει το παιδί του στην πρώτη δημοτικού;

I.T.: Καταρχάς θα του ζητούσα να επισκεφτεί το σχολείο μαζί με το παιδί του, να περιηγηθούν στους χώρους του και να επιδιώξει μία συνάντηση με εμένα, ώστε να διαπιστώσει ιδίως όμμασι, εάν είναι ένας χώρος που του αρέσει και αν η φιλοσοφία του σχολείου ταιριάζει με την ιδιοσυγκρασία της οικογένειάς του. Είναι πολύ σημαντικό αυτό που σας λέω ... να νιώσει E:α την ατμόσφαιρα του σχολείου. Από άποψη υποδομών και ασφάλειας το σχολείο θεωρώ πως δεν υστερεί στο ελάχιστο. Το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι άρτια καταρτισμένο και όσον αφορά στην οργάνωση επιμέρους θεμάτων θεωρώ πως τα καταφέρνουμε καλά. ...

E.: Αναφέρατε προηγουμένως ότι είναι ένα οικογενειακό σχολείο. Εντούτοις μέσα στα χρόνια έχει εξελιχθεί σε έναν μεγάλο εκπαιδευτικό οργανισμό...

I.T.: E:α Αυτό είναι αδιαπραγμάτευτο. Είναι ένα οικογενειακό σχολείο. Λειτουργεί βάσει ηθικών αξιών και τηρεί τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα. Δεν έχει τόση σημασία, εάν επεκτάθηκε κτηριακά και αυξήθηκε ο αριθμός των μαθητών του. Στη βάση του παραμένει το ίδιο και νομίζω πως αυτό κερδίζει τελικά τους γονείς, που θα το επιλέξουν.

E.: Έχετε βρεθεί ποτέ στη θέση να παρουσιάσετε το σχολείο σας ως προϊόν;

I.T.: Να κάνω marketing δηλαδή ε;

E.: Ναι αυτό ακριβώς.[]

I.T.: [] Φυσικά. Είναι κομμάτι της δουλειάς μας. Σας το είπα και προηγουμένως. Οι γονείς πλέον έχουν απαιτήσεις και φιλοδοξίες για τα παιδιά τους ... και καλώς έχουν. (...) Δημιουργούν δηλαδή και οι ίδιοι E:α τις συνθήκες E:α μπαίνουν και οι ίδιοι στη θέση του ατόμου που επενδύει τα χρήματά του σε ένα προϊόν. (...) Το προϊόν είναι η εκπαίδευση των παιδιών τους. Επενδύουν στη μόρφωση των παιδιών τους, για να έχουν καλύτερα αποτελέσματα για εκείνα στο μέλλον.

E.: Και εσείς τρόπον τινά "διαφημίζετε" αυτό το προϊόν;

I.T.: Όντως γίνεται αυτό. Η παγκοσμιοποίηση, που λέγαμε πριν. ... Είναι αναγκαίο κακό. Πριν από μερικά χρόνια, για παράδειγμα, στέλναμε έντυπο υλικό στις οικογένειες, για να τους ενημερώσουμε για τις παροχές του σχολείου. Πλέον το μεγαλύτερο και πιο σημαντικό μέρος της προβολής του σχολείου γίνεται μέσα από το διαδίκτυο.

E.: Θέλετε να μου πείτε πώς επιτυγχάνεται η προβολή του σχολείου μέσω Internet;

I.T. : Κοιτάζτε ... εξακολουθούμε να στέλνουμε έντυπο υλικό, αλλά πλέον έχουμε δημιουργήσει μία ιστοσελίδα, αρκετά προσεγμένη, όπου εκεί ένας γονέας μπορεί να περιηγηθεί και να βρει όλες τις πληροφορίες, που χρειάζεται, για το σχολείο. Το φωτογραφικό υλικό είναι πλούσιο και η σελίδα ενημερώνεται καθημερινά με τις δράσεις των μαθητών απ' όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. E, αυτό είναι το λεγόμενο marketing...

E.: Η οικονομική κρίση, που ταλανίζει τη χώρα μας, σε ποιο βαθμό επηρέασε τη λειτουργία του σχολείου;

I.T.: Η οικονομική κρίση είναι ένα ακόμα ζήτημα, που με δυσκόλεψε στο έργο μου, γιατί, όπως φαντάζεστε, μας έπιασε όλους λίγο απροετοίμαστους. (...)

Άρχισαν να φεύγουν μαθητές λόγω οικονομικών προβλημάτων των οικογενειών. ... Τα έσοδα μειώνονταν, ενώ τα έξοδα παρέμεναν σταθερά και σε πολλές των περιπτώσεων αυξάνονταν. Ήταν δύσκολα ... και ακόμα είναι. Όμως καταφέραμε και ολοκληρώσαμε τις νέες εγκαταστάσεις και σταδιακά ξαναβρίσκουμε έναν ικανοποιητικό ρυθμό.

E.: Πώς καταφέρατε να "σταθείτε στα πόδια σας" ως σχολείο δεδομένων των δυσμενών συνθηκών, που μόλις περιγράψατε;

I.T.: [] Δεν ήταν εύκολο, αλλά εδώ έπαιξε ρόλο η μεγάλη εμπειρία της κυρίας Λαμπίρη, η νηφαλιότητα και η καθαρή σκέψη της. Προσαρμοστήκαμε εκ των πραγμάτων στα νέα δεδομένα και δε διστάσαμε να εισάγουμε καινοτομίες ή να κάνουμε τολμηρά βήματα, όπως το IB, για το οποίο σας μίλησα ήδη.

E.: Η οικονομική κρίση είχε αντίκτυπο στην ψυχολογική σας ως ηγετική φυσιογνωμία του σχολείου;

I.T.: Είχε αντίκτυπο πράγματι, γιατί είχα E:ε έχω να αντιμετωπίσω πολλά μέτωπα. (...) Να μην κάνω "εκπτώσεις" σε εκπαιδευτικά ζητήματα, να διατηρήσω ικανοποιημένο το προσωπικό και τους γονείς, να εξηγήσω, να ερμηνεύσω, να βρω λύσεις σε οικονομικά ή διοικητικά ζητήματα E:ε πολλά πράγματα.

E.: Ποια είναι η δική σας επένδυση στο σχολείο; Είναι ορατό το προσωπικό σας στίγμα;

I.T.: Χαίρομαι, που με ρωτάτε πραγματικά. Θα ήθελα να δώσω το στίγμα μου, να κάνω αντιληπτό το όραμά μου σε όλους, στα παιδιά, στις δασκάλες ... στους γονείς. Πάντα για μένα πρώτα θα έρχεται ο μαθητής και μόρφωσή του. Όχι μόνο από παιδαγωγικής πλευράς αλλά και κοινωνικής πλευράς. E:α Με ενδιαφέρει οι μαθητές να απολαμβάνουν τη διαδικασία της μάθησης. Εδώ είναι και το στοίχημα ξέρετε. ... Να συμβάλλουμε, ώστε οι μαθητές να μπαίνουν στο μάθημα με ευχαρίστηση, να ικανοποιούνται από τη μαθησιακή διαδικασία και να εξελίσσονται μέσα απ' αυτή.

E.: Και από κοινωνικής πλευράς;

I.T.: Θα ήθελα στο μέλλον να κοιτάξω πίσω και να δω ένα σχολείο ανοικτό στον κόσμο, στη διαφορετικότητα... Με ενδιαφέρει οι μαθητές, που φοιτούν στο σχολείο, να νιώθουν ασφαλείς, να απολαμβάνουν τον σεβασμό όλων και να σέβονται και οι ίδιοι κάθε άτομο ανεξαρτήτως εθνικότητας, χρώματος, σεξουαλικού προσανατολισμού. Θα ήθελα να κοιτάξω πίσω και να δω τους μαθητές του σχολείου μας να προοδεύουν σε κάθε επίπεδο της ζωής τους ... να διαμορφώσουν μια υγιή

προσωπικότητα, να είναι ευτυχισμένοι, να γίνουν πολίτες του κόσμου. Αυτή θέλω να είναι η επένδυσή μου στο δημοτικό σχολείο.

Ε.: Σας το εύχομαι ολόψυχα. Σας ευχαριστώ πολύ.

Ι.Τ.: Εγώ ευχαριστώ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

<https://docs.google.com/forms/d/1ZPSdVPP6gJc6ezpKlekAexrvbPjIMDy5C6jM91Vbbs8/edit>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πίνακες συχνοτήτων

Πίνακες συχνοτήτων.....	52
Πίνακας 1: Φύλο.....	52
Πίνακας 6: Επίπεδο εκπαίδευσης.....	52
Πίνακας 7: Επαγγελματική κατάσταση.....	53
Πίνακας 8: Αριθμός παιδιών στην οικογένεια.....	54
Πίνακας 9: Αριθμός παιδιών στο Δημοτικό Σχολείο.....	54
Πίνακας 6: Ενημέρωση.....	54
Πίνακας 7: Πιστεύετε ότι το ιδιωτικό είναι καλύτερο σχολείο από το δημόσιο;.....	56
Πίνακας 8: Πόσο επηρέασε η δική σας εκπαιδευτική διαδρομή την απόφασή σας να εγγράψετε το παιδί σας σε ιδιωτικό σχολείο;.....	56
Πίνακας 9: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η φήμη του συγκεκριμένου σχολείου;.....	57
Πίνακας 10: Πιστεύετε ότι η επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου επηρεάστηκε από τα ενδιαφέροντα του παιδιού σας;.....	58
Πίνακας 11: Πόσο επηρέασε την επιλογή του ιδιωτικού σχολείου η κτηριακή υποδομή (μεγάλες διδακτικές αίθουσες, βιβλιοθήκη, αμφιθέατρο, κολυμβητήριο, ωδείο, αίθουσα χορού κλπ);.....	58
Πίνακας 12: Πιστεύετε ότι η κτηριακή υποδομή του σχολείου συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση των μαθητών;.....	59
Πίνακας 13: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου (διαδραστικοί πίνακες, εργαστήριο επιστημών, αίθουσα υπολογιστών);.....	60

Πίνακας 14: Πιστεύετε ότι ο τεχνολογικός εξοπλισμός του σχολείου συντελεί στην ενίσχυση των επιδόσεων των μαθητών;.....	61
Πίνακας 15: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εφαρμογή διευρυμένου ωρολόγιου προγράμματος από το σχολείο;.....	64
Πίνακας 16: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα συναντήσεων με τους εκπαιδευτικούς σε μηνιαία βάση;.....	64
Πίνακας 17: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η παρουσία και η δυνατότητα επικοινωνίας με ψυχολόγο στον χώρο του σχολείου;.....	65
Πίνακας 18: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η ύπαρξη νοσηλεύτη στον σχολικό χώρο;.....	65
Πίνακας 19: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η εξασφάλιση της ασφάλειας του παιδιού σας εντός του σχολικού χώρου;.....	66
Πίνακας 20: Η αυτονομία του σχολείου αναφορικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (καθημερινή διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, διδασκαλία φυσικής αγωγής τρεις φορές εβδομαδιαίως , επιλογή δεύτερης ξένης γλώσσας στη Δ' τάξη, πλείστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες κλπ.) επηρέασε την επιλογή σας;.....	68
Πίνακας 21: Η προσοχή, που δίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε μαθητή, επηρέασε την απόφασή σας;.....	69

Πίνακας 22: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών του σχολείου σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μαθηματικών και φυσικών επιστημών (Μικρός Ευκλείδης, Πυθαγόρας, Αριστοτέλης);.....	70
Πίνακας 23: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών σε πανελλήνιους διαγωνισμούς συμβάλλει στη βελτίωση των σχολικών τους επιδόσεων;.....	71
Πίνακας 24: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η καθημερινή διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας από την Α' δημοτικού;.....	72
Πίνακας 25: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα επιλογής και εκμάθησης και άλλων ξένων γλωσσών (γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά ή κινέζικα) εντός του σχολείου;.....	72
Πίνακας 26: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών σε εξετάσεις ξένων γλωσσών από πιστοποιημένους διεθνείς οργανισμούς (British Council, Institute Francais de Grece: IFA,Goethe-Institut) με τη συνεργασία του σχολείου αυξάνει τις σχολικές επιδόσεις τους;.....	73
Πίνακας 27: Τα ποσοστά επιτυχίας του σχολείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λειτούργησαν θετικά στην απόφασή σας;.....	74
Πίνακας 28: Πιστεύετε ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει επαγγελματική αποκατάσταση;.....	75
Πίνακας 29: Πιστεύετε ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εξασφαλίζει κοινωνικό κύρος μελλοντικά;.....	75
Πίνακας 30: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η δυνατότητα παρακολούθησης του διευτούς (Β' και Γ' Λυκείου) προπαρασκευαστικού προγράμματος IB Diploma Programme, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα φοίτησης των μαθητών σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια;.....	76
Πίνακας 31: Πιστεύετε ότι η δυνατότητα συμμετοχής των μαθητών στους σχολικούς ομίλους (αθλημάτων, δημοσιογραφίας, σκακιού, ρομποτικής, καλλιτεχνικού εργαστηρίου, μουσικής μπάντας, χορωδίας) επηρέασε θετικά την επιλογή του συγκεκριμένου ιδιωτικού σχολείου;.....	77

Πίνακας 32: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις σχολικές τους επιδόσεις;.....	78
Πίνακας 33: Πιστεύετε ότι η ενεργός συμμετοχή των παιδιών στους σχολικούς ομίλους ενισχύει τις κοινωνικές τους δεξιότητες;.....	78
Πίνακας 34: Πόσο επηρέασαν την επιλογή σας οι συχνές επισκέψεις των μαθητών σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος (μουσεία, θέατρα, εργαστήρια κεραμικής, φυσικής, μαγειρικής κλπ);.....	79
Πίνακας 35: Πιστεύετε ότι οι ανωτέρω επισκέψεις συμβάλλουν στην ενίσχυση των μαθησιακών δεξιοτήτων των παιδιών;.....	79
Πίνακας 36: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η συμμετοχή των μαθητών σε δράσεις φιλανθρωπικού χαρακτήρα;.....	80
Πίνακας 37: Πιστεύετε ότι οι ανωτέρω δράσεις συμβάλλουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών;.....	81
Πίνακας 38: Πόσο επηρεάστηκε η επιλογή σας από το αξιακό σύστημα του σχολείου (πειθαρχία, σεβασμός στην προσωπικότητα κάθε ατόμου, σχολικές φόρμες, έμφαση στα ήθη και έθιμα, παραδοσιακοί χοροί, παρελάσεις);.....	81
Πίνακας 39: Πόσο επηρέασε την επιλογή σας η κοινωνική σύνθεση του σχολείου;.....	82
Πίνακας 40: Πιστεύετε ότι η εξασφάλιση κοινωνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη συνεπάγεται και καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις;.....	82
Πίνακας 41: Πιστεύετε ότι η κοινωνική ομοιογένεια εντός του σχολείου δύναται να προσδώσει κοινωνικό κύρος στα παιδιά μελλοντικά;.....	83
Γραφήματα-Συσχετίσεις	83
Γράφημα 14.1 Τεχνολογικός εξοπλισμός-επιδόσεις- αριθμός τέκνων στο δημοτικό	62
Γράφημα 14.2 Τεχνολογικός εξοπλισμός-επιδόσεις- αριθμός τέκνων στην οικογένεια.....	62
Γράφημα 14.3 Τεχνολογικός εξοπλισμός-επιδόσεις- εργασιακή κατάσταση.....	63

Γράφημα 20.1 Αυτονομία αναλυτικού προγράμματος-εργασιακή κατάσταση.....	68
Γράφημα 6.2.1 Ιδιωτικό σχολείο καλύτερο από δημόσιο - εργασιακή κατάσταση.....	85
Γράφημα 6.2.2 Προσωπική εκπαιδευτική διαδρομή – μορφωτικό επίπεδο.....	86
Γράφημα 6.2.3 Τεχνολογικός εξοπλισμός-επιδόσεις- εργασιακή κατάσταση	87
Γράφημα 6.2.4 Διευρυμένο ωρολόγιο πρόγραμμα – εργασιακή κατάσταση.....	88
Γράφημα 6.2.5 Νοσηλευτής – εργασιακή κατάσταση.....	89
Γράφημα 6.2.6 Αυτονομία αναλυτικού προγράμματος-εργασιακή κατάσταση	90
Γράφημα 6.2.7 Εξατομικευμένες ανάγκες – εργασιακή κατάσταση.....	91
Γράφημα 6.2.8 Συμμετοχή σε πανελλήνιους διαγωνισμούς – εργασιακή κατάσταση	92
Γράφημα 6.2.9 Καθημερινή διδασκαλία αγγλικής γλώσσας - εργασιακή κατάσταση.....	93
Γράφημα 6.2.10 Παρακολούθηση IB – μορφωτικό επίπεδο.....	94
Γράφημα 6.2.11 Σχολικοί όμιλοι – μορφωτικό επίπεδο.....	95
Γράφημα 6.2.12 Κοινωνική ομοιογένεια – επιδόσεις – μορφωτικό επίπεδο.....	96
Γράφημα 6.2.13 Κοινωνική ομοιογένεια – κοινωνικό κύρος – εργασιακή κατάσταση.....	97

